

Een feestelijke start van een nieuw lustrum

Een prettigere start als voorzitter van ons platform had ik me niet kunnen wensen. Platform WOW viert dit jaar zijn tweede lustrum en ik mag u direct al dit cadeautje aanbieden: Een feestelijk 'Doeboek' dat uitstraalt wat ons als weg- en waterbeheerders bindt.

Ons werk staat in deze tijd prominenter in de maatschappelijke etalage. Iedereen in dit land is een gebruiker van de infrastructuur die wij samen beheren. Daarmee hebben we een dankbare rol. Maar die rol schept ook verplichtingen. De uitdaging is om naar ons werk te kijken met de blik van de gebruiker. Hij heeft er geen boodschap aan hoe we in dit land onze wegen en wateren beheren. Hij wil vlot, veilig en goed geïnformeerd zijn bestemming bereiken en veilig wonen in een duurzaam ingericht land. Dat kan in deze tijd alleen lukken als we als beheerders samenwerken. Door verder te denken dan je eigen beheersgebied.

Dat doet het Platform WOW met hart en ziel. De tien interviews met collega-weg- en waterbeheerders in dit boek getuigen daarvan. In tien jaar tijd is samenwerken vanzelfsprekend geworden. We bekijken elkaar niet langer met argusogen. Het vertrouwen is gegroeid. We delen onze kennis vrijelijk en de resultaten van onze samenwerking zijn vruchtbaar en bijzonder. Soms vergde het besluiten die niet het meest gunstig waren voor de eigen organisatie. Maar meestal bleken ze een zegen voor de keten. Daar ligt de grote kracht van Platform WOW. We bundelen onze krachten om samen onze beheersgebieden te beheren. Als één samenhangend systeem. Klantgericht, efficiënter en innovatiever.

In ons beheerswerk waait inmiddels een frisse wind. Het mobiliteitssysteem verandert door de digitalisering snel en ingrijpend. Ook de stabiliteit van onze waterkeringen bewaken we met sensoren, drones en satellieten. Bovendien worden steeds meer objecten uitgerust met sensoren die aangeven wanneer onderhoud nodig is.

Wat dit soort ontwikkelingen voor ons en ons werk gaan betekenen, moet nog blijken. Zeker is dat we elkaar in de komende tien jaar hard nodig zullen hebben. Samen kunnen we in de digitalisering het overzicht houden, ervaringen delen, experimenteren en kansen benutten.

Ook in de komende tien jaar willen we samen optrekken. Dit Doeboek laat zien hoe je dat als partners aanpakt. Tien prikkelende uitdagingen inspireren ons om te werken aan een gezamenlijke toekomst. Het samenwerkingsspel laat zien hoe gezellig dat kan zijn. Met tien smakelijke recepten gunnen we elkaar een kijkje in elkaars keuken. En met tien uitnodigende fiets- en wandelroutes verwelkomen we elkaar gastvrij in de mooie beheersgebieden en projectomgeving.

Dit boekje voedt het enthousiasme waarmee ik mijn werk bij Platform WOW oppak. Samen met u verdiep ik me graag in de kansen die dit platform biedt. Niet alleen onszelf, maar ook de vele gebruikers van onze beheersgebieden en onze infrastructuur. Met dit speelse maar informatieve jubileumboek wens ik u alvast veel inspiratie, plezier en ontspanning toe.

Michèle Blom,

Directeur-generaal Rijkswaterstaat
Voorzitter Weg van Platform WOW.

Doemee!

Voorwoord	02
Door Michèle Blom	
Achter de schermen	07
Door Ariea Vermeulen en Kim Hofhuis	
Mindmap	14
Deelnemende organisaties en thema's van Platform WOW	
Wij maken het verschil	24
Interview Lindy en Jan	
Het plantje groeit	32
Interview Ellen en Theo	

08

Inspire

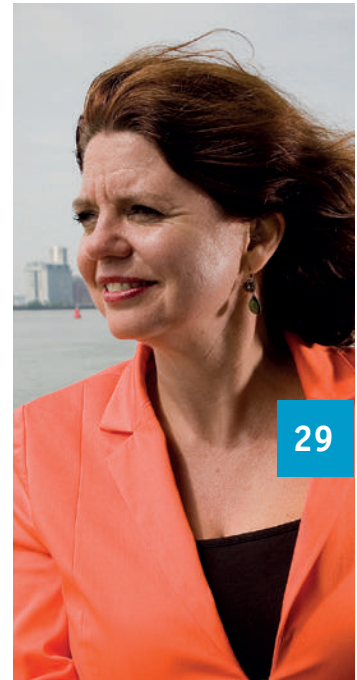
Column door Martijn Aslander

11

Het ontstaan van WOW

Interview Harry en Luc

29

Investeer in de kwaliteit van je relatie

Column door
Dees van Oosterhout

De 10 leukste wandel-/fietsroutes van Nederland

Wandel door het Doeboek en ontdek ze.

Van projectenfabriek naar asset-management

Interview Klaas en Chris

Wandeling Rotterdam

Bruggenroute van 7 km.

De hobbel

Column door
Willem van Boekel

Wat is een goed netwerk? Nou gewoon WOW!.....44

Column door Edwin Kaats

10 Leerpunten van WOW58

10 Manieren waarop oud en jong van elkaar kunnen leren.

Vier je successen60

Interview Arthur en Roel

Gun jezelf de tijd om je te laten inspireren.....79

Interview Hans en Eja

10 Boeken van WOW84

Platform WOW leest graag en veel!

Eén wegsysteem, één mobiliteitssysteem.....92

Interview Eric en Jan Hendrik

De jeugd van tegenwoordig.....102

Interview Ad en Lianne

Fietsroute zee, duin, dijk en polder.....110

Beleef het land tussen Petten en Camperduin - 18 km

Meldpuntwater.nl.....113

Interview Kees en Marcel over "Niet langer van het kastje naar de muur"

Begin klein in plaats van groots & meeslepend ..117

Interview Joost en Angela

10 Spraakmakers en 10 uitdagingen120

Spraakmakende uitdagingen voor de toekomst

Tijdljn WOW.....134

colofon

Doe mee! is een speciale uitgave van Platform WOW

Redactie: Ariea Vermeulen en Kim Hofhuis
info@platformwow.nl

Oplage: 1000 exemplaren

Vormgeving

& productie: Reclameloods Rotterdam BV

Fotografie: Foto's in deze uitgave zijn samengesteld uit de beeldbank van WOW en derden (geïnterviewden en medewerkers).

Disclaimer: Deze uitgave is met de grootst mogelijke zorgvuldigheid samengesteld. Aan de inhoud kunnen geen rechten worden ontleend. Overname van teksten is toegestaan op voorwaarde van bronvermelding.

Oktober 2017.

De 10 lekkerste recepten!

Van onze collega's.

#01

Wandelroute

Oranjekom / Oase

AMSTERDAMSE WATERLEIDINGDUINEN — 2KM

Amsterdamse
waterleidingen
zuiveren jaarlijks
70 miljoen m³
water.

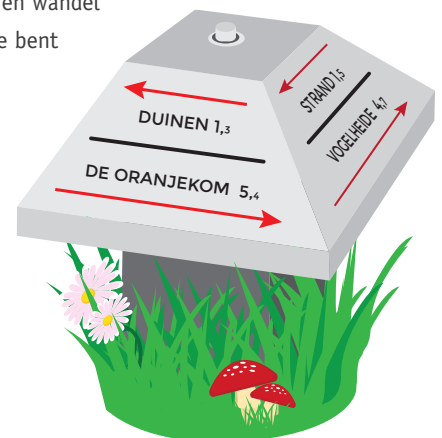

START: INGANG ORANJEKOM/OASE

Tijdens de waterwandeling kan je zien welke route het water in de duinen aflegt, voordat het bij jou uit de kraan komt. De route is ongeveer 2 km lang en duurt 45 min.

1. Loop vanuit het bezoekerscentrum rechtsaf langs de witte waterslagtoren.
2. Ga langs het pompegebouw. Einde van de weg, bij de driesprong rechtsaf.
3. Ga ter hoogte van de Oranjekom, het water aan je rechterhand bij de open vlakte het eerste onverharde pad linksaf in, bij het blauwe paaltje.
4. Je passeert de verdeelvijver.
5. Volg de blauwe paaltjes tot na de brug over de betonnen sloot.
6. Ga hier rechtsaf langs de sloot en neem het eerste pad linksaf bij de open vlakte, hou rechtsaan en volg het pad tot aan de verharde weg, de blauwe weg.
7. Steek de verharde weg over en loop rechtdoor helemaal omhoog.
8. Ga bij het eerste pad rechtsaf, bij het bankje en loop bij de driesprong weer naar rechts.
9. Volg bij de driesprong de bocht naar rechts tot de brug, onderweg zie je een bunker aan je rechterzijde.
10. Steek de brug over en wandel weer naar rechts. Je bent weer terug bij het bezoekerscentrum De Oranjekom.

BRON: *Waternet*

Achter de schermen bij Platform WOW

Terugblik: 10 jaar WOW

Ongelooflijk, Platform WOW bestaat al tien jaar. En wat hebben we met zijn allen veel bereikt de afgelopen jaren. In 2007 begonnen we met een landelijke dag voor wegbeheerders en vandaag de dag zijn we een volwaardig platform voor weg- en waterbeheerders. Nog steeds groeit het netwerk. Er komen activiteiten bij en de bereidheid om kennis te delen, een dagje met elkaar mee te lopen en samen te werken is enorm groot geworden. Daar mogen we allemaal trots op zijn!

Vooruitblik: toekomst WOW

Zoals je verderop in dit doeboek Doe Mee! kunt lezen zijn er nog genoeg uitdagingen voor de toekomst. Nieuwe ontwikkelingen, technologieën en innovaties zoals Smart Mobility, de toepassing van data, van sensoren en de klimaatverandering: het zijn allemaal issues waarbij kennis delen en samen optrekken ons helpt om snellere en betere stappen te maken. Wij gaan dus vooral door met veel energie en enthousiasme.

Doe(n)boek

Als programmamanagers zitten wij niet graag stil, allebei niet. Dat komt goed uit, want bij Platform WOW is er altijd veel te doen. Dit jaar al helemaal, want een organisatie viert niet ieder jaar haar lustrum. Wij zijn trots op ons platform en dat willen we vieren met iedereen die het bestaan van ons platform mogelijk maakt. Naast de vele activiteiten in de vorm van kennisbijeenkomsten, webinars en personele uitwisselingen, wilden we ook graag iets tastbaars geven. Iets dat het platform eer aandoet, iets waar iedereen die onderdeel is van het platform wat aan heeft. Het moest ook uitstralen hoe wij Platform WOW zien: voor elk wat wils en gericht op (inter)actie en samenwerken. Voor je ligt het resultaat: deze speciale WOW-uitgave Doe Mee! Het is, zoals een platform voor samenwerking betaamt, een echte coproductie geworden. Aan deze uitgave hebben veel WOW-ers met plezier gewerkt.

Ariea Vermeulen en Kim Hofhuis
Programmamanagers WOW

Column

Inspire

**Martijn
Aslander***stand-up filosoof en
mede-auteur van de
bestseller Nooit Af*

Ik weet niet hoe het met u zit, maar ik begin de laatste tijd een beetje een hekel te krijgen aan het woord inspiratie. En in het verlengde daarvan aan inspiratiesessies (-lunches, -platforms, -labs, -bootcamps, etc. etc.) en inspirerend leiderschap.

Inspiratie komt van het Latijnse inspire, dat betekent: leven inblazen.

Wat dus enigszins impliceert dat er iets dood is. Nou zeg, ga er maar aan staan! Het zweet breekt me regelmatig uit, als ik weer eens door een dagvoorzitter word aangekondigd als een inspirerende spreker...!

Inspireren, in de overdrachtelijke betekenis waarin wij het gebruiken, is geen 'werkwoord'. Het is niet iets wat je kunt doen. Je kunt geen knopje indrukken en hoppa: inspiratie! Inspiratie is iets dat kan optreden, als de omstandigheden gunstig zijn. Het is de eventuele bijvangst van een wellicht enthousiast en hartstochtelijk betoog.

Dat is overigens wél wat ik doe: enthousiast en hartstochtelijk betogen. En natuurlijk hoop ik dan dat dat inspiratie oplevert. Want inspiratie geeft energie, en dat is wat nodig is om dingen in beweging te zetten.

Regelmatig wordt mij gevraagd waarom ik toch zo'n optimistische kijk heb op de wereld en de toekomst. (Er zijn zelfs mensen die het me kwalijk nemen!) Maar ik kan er niets aan doen: ik verdiep me dagelijks in de technologische ontwikkelingen en het kan bijna niet anders dan dat je daar vrolijk van wordt. Als ik lees dat er droogte en hongersnood dreigen in Afrika, dan vind ik dat uiteraard óók heel erg, maar als je tegelijkertijd weet dat men al heel ver is met de technologie die zout water gemakkelijk en goedkoop kan omzetten in zoet water, dan bekijk je zo'n bericht toch in een ander perspectief.

Ik antwoord altijd maar dat ik heus ook wel een pessimistisch en technofobisch verhaal kan houden, met doomsenario's en gevaren en ethische bezwaren, maar dat er in de menselijke geschiedenis nog nooit een vraagstuk is opgelost vanuit pessimisme, dus waarom zou ik dat doen?

Ik ben ervan overtuigd dat we 'naïeve' optimisten nodig hebben die, niet gehinderd door conventies en de verlamdende gedachte dat er eerst heel veel geld nodig is, net dat ene perspectief kunnen vinden om een probleem te tackelen. Zoals bijvoorbeeld Boyan Slat, de jongen die zich door de plastic soep liet 'inspireren' tot zijn Ocean Cleanup-installatie.

Het wordt pas echt interessant als naïeve optimisten gaan samenwerken met andere naïeve optimisten. En helemaal als ze uit verschillende werelden komen; de beste oplossingen voor een probleem op een bepaald vlak zijn immers vaak 'outside the box' te vinden, in een ander vakgebied.

Ik las laatst in het boek HOMO DEUS van Yuval Noah Harari dat de mens zo'n succesvol soort is, omdat we zo goed kunnen samenwerken. En dat we bovendien – in tegenstelling tot andere samenwerkende levensvormen zoals de bijen, mieren en chimpansees – in staat zijn om flexibel samen te werken en: met onbekenden.

En laat daar nou een heel handige tool voor zijn uitgevonden: het Internet! Het is ontzettend gemakkelijk geworden om ons razendsnel en gratis met elkaar te verbinden en om samen te werken met mensen aan de andere kant van de wereld.

Ik begon mijn sprekerscarrière tien jaar geleden met lezingen over het belang en de dynamiek van netwerken. Inmiddels is dat niet meer nodig: de gehele mensheid raakt in rap tempo onderling met elkaar verbonden. We weten het, we doen het. Nu is het nog een kwestie van het optimaal gebruiken van deze nieuwe mogelijkheden.

En te beseffen dat de netwerk- en informatie-samenleving niet alleen onze bestaande manier van handelen makkelijker en sneller heeft gemaakt, maar ook de weg heeft geopend naar een andere manier van handelen. Was het tot tien jaar geleden misschien nog een goed idee om je plannen en bedrijfsvoering af te schermen en geheim te houden, tegenwoordig is het in veel gevallen vaak lucratiever om de buitenwereld te betrekken bij je ideeën.

Durf maar, wees maar transparant. En kom over je vraagverlegenheid, vraagschroom of vraagaversie heen. Verander bij elk vraagstuk het woordje 'hoe' in het woord 'wie' en kijk wat er gebeurt. Het kon wel eens heel inspirerend zijn.

Wist je dat
er in 2007 nog
443 gemeenten
waren en in 2017
nog maar 388?

Recept van Rianne Croes

online communicatieadviseur bij Platform WOW

Geitenkaasjes met speculaas

Bereiding

Leg de sla en uitjes op het bord. Laat de wijn 2 minuten koken, samen met een eetlepel honing en de helft van de tijm. Klop de boter erdoor, voeg peper en zout toe en laat de dressing afkoelen. Doe de kaasjes in een ovenschotel, sprenkel er een eetlepel honing overheen en vervolgens de verkruidelde speculaas. Leg het geheel een minuut of 10 onder de grill. Haal de kaasjes eruit op het moment dat ze beginnen hun vorm te verliezen. Leg ze op het bedje van sla en uitjes. Maak eventueel op met nog wat druppeltjes honing en de rest tijm. Serveer met stokbrood uit de oven.

Ingrediënten (4 personen)

- 4 kleine harde geitenkaasjes
- 80 g sla
- zakje bosuitjes
- 4 takjes verse tijm
- 2 el honing
- 4 el verkruidelde speculaas
- 2 dl zoete witte wijn
- 1 tl boter
- zout en peper
- stokbrood

Woordzoeker#01

k	n	e	v	a	h	v	e	r	t	r	o	u	w	e	n	
e	w	w	a	t	e	r	b	e	h	e	e	r	n	e	e	
n	s	m	e	o	w	e	g	e	n	w	a	e	l	i	k	
n	e	i	j	t	g	e	v	o	e	l	l	t	l	t	a	r
i	i	l	n	u	b	t	m	s	i	e	e	a	e	m	e	
s	c	p	e	r	i	e	c	r	o	b	v	t	s	m	w	
d	n	a	e	b	n	h	h	m	o	o	i	i	n	a	n	
e	i	a	m	s	a	t	t	e	n	f	u	e	n	r	e	
l	v	l	e	p	r	n	r	n	e	l	t	k	j	g	m	
e	o	n	g	w	o	w	i	a	s	r	a	a	i	j	o	a
n	r	o	r	g	a	n	i	s	a	t	i	e	l	r	s	
a	p	t	l	a	f	s	a	e	i	k	k	a	l	p	r	

beleving	platform
bellen	programma
brug	provincies
gemeente	relatie
gevoel	Rijk
haven	samenwerken
innovatie	schap
kaart	sluis
kennisdelen	vertrouwen
mensen	wow
mijlpaal	waterbeheer
mooi	webinar
ontmoeten	wegbeheer
organisatie	wegen
plakkieasfalt	

De overgebleven letters vormen een zin.

Vul de zin hier in:

Benieuwd naar het antwoord? Check www.platformwow.nl/antwoorden

Harry en Luc over...

Het ontstaan van WOW: omdat weggebruikers geen grenzen kennen

Het eerste interview, Harry van de Pol, duurzaamheidsmanager bij Rijkswaterstaat, interviewde Luc Kohsiek, dijkgraaf van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, medeoprichter WOW en voormalig pDG (plaatsvervangend directeur-generaal Rijkswaterstaat).

Harry: *“We waren allebei betrokken bij de oprichting van WOW. Weet jij nog precies hoe het is gegaan?”*

Luc: “Ja, ik was verantwoordelijk voor publieksgericht netwerkmanagement binnen Rijkswaterstaat en we deden van alles om dat te verbeteren. Maar ja, die grenzen van de wegbeheerders: Nederlanders rijden van A naar B vaak over wegen van vier wegbeheerders, en zij hebben natuurlijk niks met die grenzen. Maar wij hielden op met strooien, het afstemmen van werkzaamheden of het opruimen van ongelukken als de grens van een beheerder in zicht kwam. We wilden dat verbeteren en dan is samenwerken met de andere wegbeheerders een logische stap. Toen heb ik drie wegbeheerders gezocht (waterschap Rivierenland, gemeente Arnhem en provincie Zuid-Holland).

We hebben een aantal keer bij elkaar gezeten om te kijken hoe we konden samenwerken. Dat waren echt aftastsessies. We waren het er wel snel over eens dat we bepaalde dingen beter konden afstemmen. De volgende stap was een bijeenkomst in het Congrescentrum in Den Haag. Ik weet nog dat we met z'n vieren in een witte VW Golf zaten die uit het podium naar boven kwam.”

Harry: *“O ja, dat was een onwijs chill moment.”*

Luc: “Ja, dat was leuk. We hadden bedacht dat die dag in eerste instantie moest gaan over kennisuitwisseling. Vervolgens hebben we thema's bepaald. Dus niet meteen keiharde afspraken maken, maar rustig beginnen. Ik wilde zelf meteen een website waarop alle wegwerkzaamheden in kaart waren gebracht.”

Harry van de Pol

Harry: *“Die is er nog steeds niet, denk ik. Dat was ook een van mijn opdrachten in die tijd.”*

Luc: *“Dat klopt. Maar goed, we hebben toen wel besloten dat wij als Rijkswaterstaat de organisatie van WOW op ons zouden nemen.”*

Harry: *“En hoe ging het toen verder?”*

Luc: *“We zijn op zoek gegaan naar goede voorbeelden. We kwamen al snel uit bij het strooien van zout. Alle wegbeheerders hebben zoutopslag, en het is uiteindelijk gelukt om gezamenlijke inkoopcontracten aan te gaan en te strooien op elkaars wegen.”*

Harry: *“Dus het begon bij wegen: Wegbeheerders Ontmoeten Wegbeheerders. Maar jouw hart ligt toch bij water? Je bent niet voor niets dijkgraaf geworden. Kwam Water Ontmoet Water er snel bij?”*

“In 10 jaar is er heel veel gelukt”

Luc: *“Op dat moment lag mijn hart zeker ook bij wegen en Publiekgericht Netwerk Management. In mijn tijd was WOW vooral gericht op kennisuitwisseling, waar hebben we elkaar nodig, kunnen we een gezamenlijk contract opstellen, dat soort dingen. Water Ontmoet Water kwam op het moment dat ik al niet meer bij WOW betrokken was. In 2010.”*

Harry: *“Oké. Samenwerken vergt wel wat vaardigheden. Wat zijn volgens jou de waarden van een goede samenwerking?”*

Luc: *“Dat je gelijkwaardige partners bent en vertrouwen hebt en geeft. En dan kijken of je een gemeenschappelijk belang hebt dat je samen kunt oplossen. Iedereen is weggebruiker, dus dan is er sowieso een gemeenschappelijk belang.”*

Harry: *“Inderdaad. Ik heb geleerd dat je elkaar niet moet verrassen als je samenwerkt. En dat je je daadwerkelijk moet verdiepen in de belangen van de andere partij. Je moet even in zijn schoenen gaan staan.”*

Luc: *“Ja, want anders begrijp je het niet. En vertrouwen geven, is echt heel belangrijk. Zeker als je bij een grotere organisatie werkt, moet je meer geven dan je zult ontvangen.”*

Harry: *“Even wat anders. Weet je nog een anecdoten uit de begintijd van WOW?”*

Luc: *“O, nu moet ik even diep nadenken. Wat ik wel bijzonder vond, is dat het ons lukte om tijdens de eerste WOW dag 650 mensen in het Congresgebouw bij elkaar te krijgen. We waren daarvoor pas een keer of vier bij elkaar gekomen.”*

Harry: *“Ik weet nog dat ik heb meegeholpen met de organisatie. Mijn collega, Jolanda Vis, had de lead. Het was lastig om mensen ernaartoe te lokken.”*

Wist je dat de Sint-Servaasbrug in Maastricht uit de Be eeuw de oudste brug is van Nederland?

Maar het is gelukt! Wat is jouw persoonlijke drijfveer om samen te werken?"

Luc: "Ik vind dat we als overheid veel meer midden in de maatschappij moeten staan. Dat we publieksgerichter moeten zijn, zoals dat toen heette. Als je dat wil zijn, moet je het op alle facetten doen. En een van die facetten was dat je dingen op elkaar moet gaan afstemmen als je op een goede manier van A naar B wil komen."

Harry: "Zijn er nog meer dingen veranderd in tien jaar WOW?"

Luc: "Heel veel natuurlijk. Volgens mij wordt er nu gezamenlijk zout ingekocht. Dat is zeker een goed voorbeeld."

Harry: "Ja, het is niet meer: eigen zoutloods eerst."

Luc: "En wat betreft verkeersmanagement vind ik dat het rond Amsterdam goed gaat: er wordt veel op elkaar afgestemd wat betreft parkeren en toeritdosering. Dat kan, omdat men elkaar meer is gaan vertrouwen. Of WOW daar nou wel of niet een rol in heeft gespeeld, het is wel een uitvloeisel ervan. Denk ik."

Harry: "Heb je ook nog wel eens buikpijn gehad, van een samenwerking of een project in de begintijd?"

Luc: "We wilden graag inbreng van gemeenten, vooral in het begin, maar dat ging over de inrichting van hun wegen. Hoe gaan we om met het straatmeubilair? Dat soort vragen. Dat stond wel heel ver weg van de praktijk van Rijkswaterstaat. Hoe houden we waterstaters verbonden aan stoeptegels? Dat was wel een uitdaging, maar toch bleek dat we ook op dat gebied dingen van elkaar konden leren."

Harry: "Nu is het 2017, wat is er nog nodig? Heb je een tip of een advies voor WOW?"

Luc: "Ik ben nog steeds voorstander van een site waarop ik zie waar er aan de weg gewerkt wordt. Bijvoorbeeld als ik Google maps aanklik. Ik kan wel zien waar de files staan maar niet waar er aan de weg gewerkt wordt. Dat is nog steeds een doorn in mijn oog."

Harry: "Het is eigenlijk wel bijzonder dat er in tien jaar heel veel is gelukt, maar dat er van dat specifieke idee nog niets terecht is gekomen."

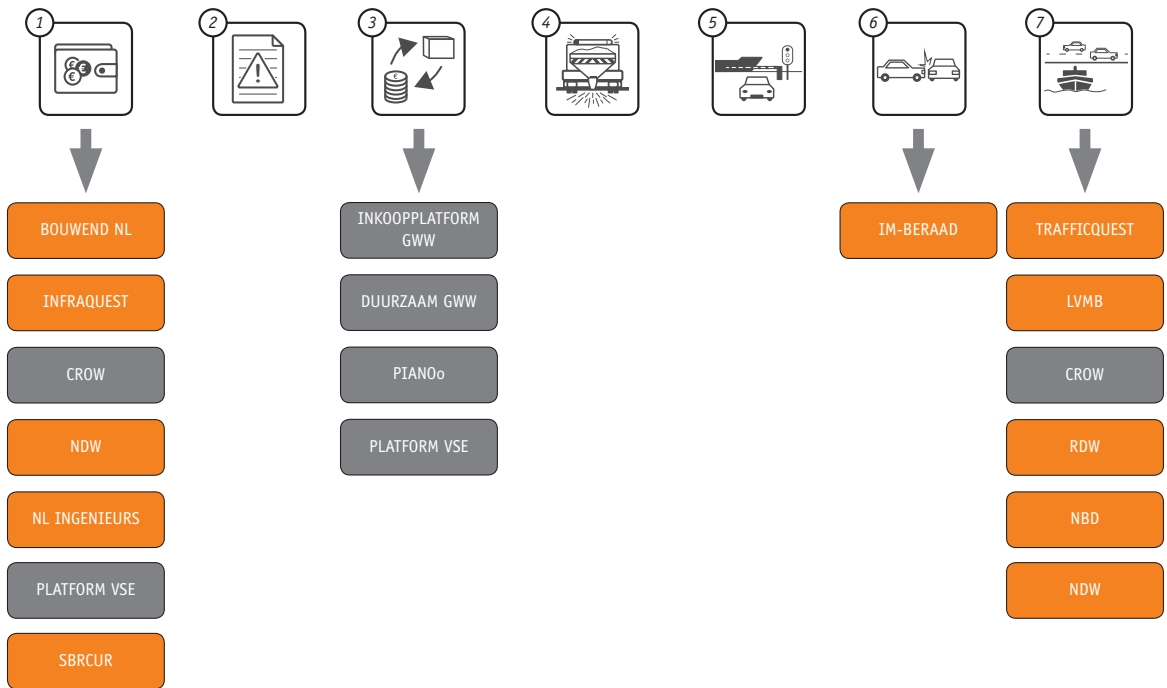
Luc Kohsiek

Platform WOW (Wegbeheerders Ontmoeten Wegbeheerders en Water Ontmoet Water) stelt de samenwerking tussen beheerders van de (vaar) wegen en het watersysteem van rijk, provincies, gemeenten, waterschappen en haven- en drinkwaterbedrijven centraal. WOW organiseert de ontmoeting tussen de beheerders van alle niveaus. Om elkaar te leren kennen, te inspireren door kennisuitwisseling en discussie en door gezamenlijke activiteiten uit te voeren. Kijk voor meer informatie op www.platformwow.nl.

Thema's

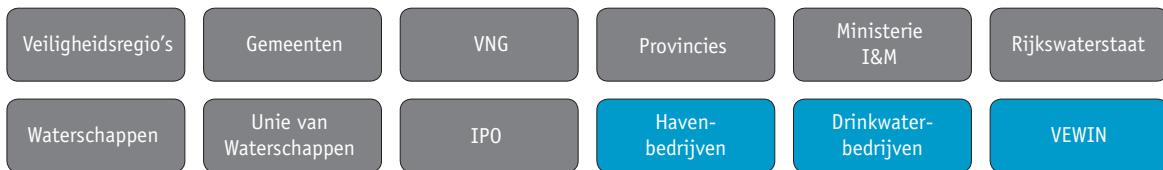
Partners

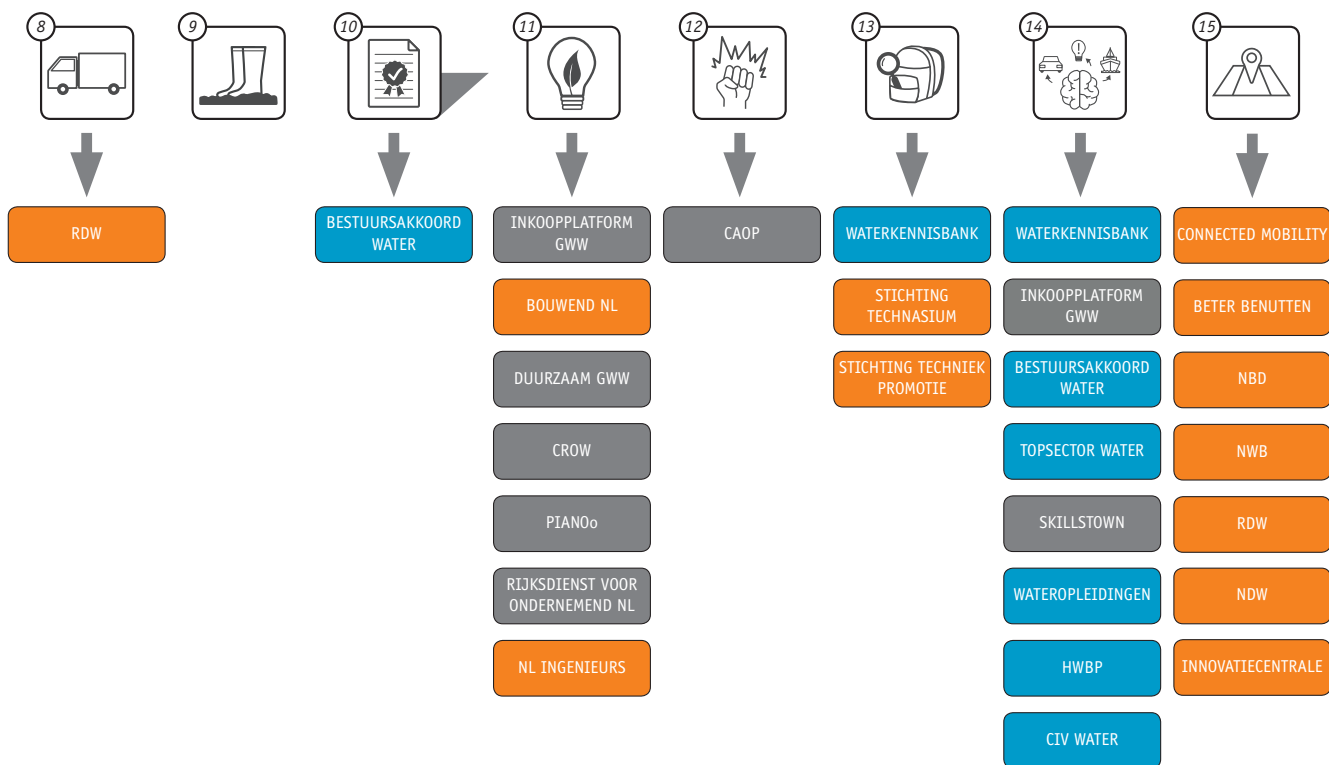
Op welke inhoudelijke thema's werken we samen?

1. Assetmanagement / beheer en onderhoud
2. Risicomanagement
3. Inkoop en aanbesteding
4. Gladheidsbestrijding
5. Veiligheid
6. Incidentmanagement
7. Verkeersmanagement
8. Goederenvervoer
9. Belevingsonderzoeken
10. Vergunningverlening en handhaving
11. Duurzaamheid en innovatie
12. Agressie en geweld
13. Jeugd en jongeren
14. Menselijk kapitaal
15. Smart mobility

Deelnemende organisaties

Thema's

Voorbeelden concrete producten en activiteiten

- regionale en themabijeenkomsten
- WOW-dag
- strategische visie goederenvervoer
- praktijkbundel overbelading
- praktijkbundel EMVI
- belevingsonderzoek weg, recreatievaart en fiets
- top 10 agressie en geweld
- meldpuntwater.nl
- Plakkie Asfalt
- ikonderzoekwegen/-water
- Young Professional Network
- Young Professional Challenge
- personele uitwisseling
- kennistoolbox
- meeloopdagen
- trainingen en cursussen
- webinars

Legenda

- - Weg
- - Water
- - Overkoepelend

“Let’s inspire each other and create new things”

Wist je dat in
de provincie Zeeland
minder mensen
wonen dan in de stad
Rotterdam?

#02

Wandelroute

Koopmanspolder

WANDELNETWERK WEST-FRIESLAND — 2,7KM / 9,5KM

Wist je dat in de Koopmanspolder de kans groot is dat je een lepelaar tegenkomt?

START: KOOPMANSPOLDER

U staat bij het startpunt Koopmanspolder. Vanaf dit startpunt beginnen 2 rondwandelingen.

Een korte wandeling van 2,7 kilometer (groen) en een langere van 9,5 kilometer (oranje).

De **groene route** is een korte route en voert u over de Westfriese Omringdijk, langs de Koopmanspolder en de buitendijkse recreatiegebieden Vooroever Andijk en Koopmanspolder.

De **oranje route** is gevarieerd. Deze loopt over de dijk van de Koopmanspolder, door de karakteristieke lintbebouwing van Wevershoof en Onderdijk en over de Westfriese Omringdijk vanwaar u uitzicht

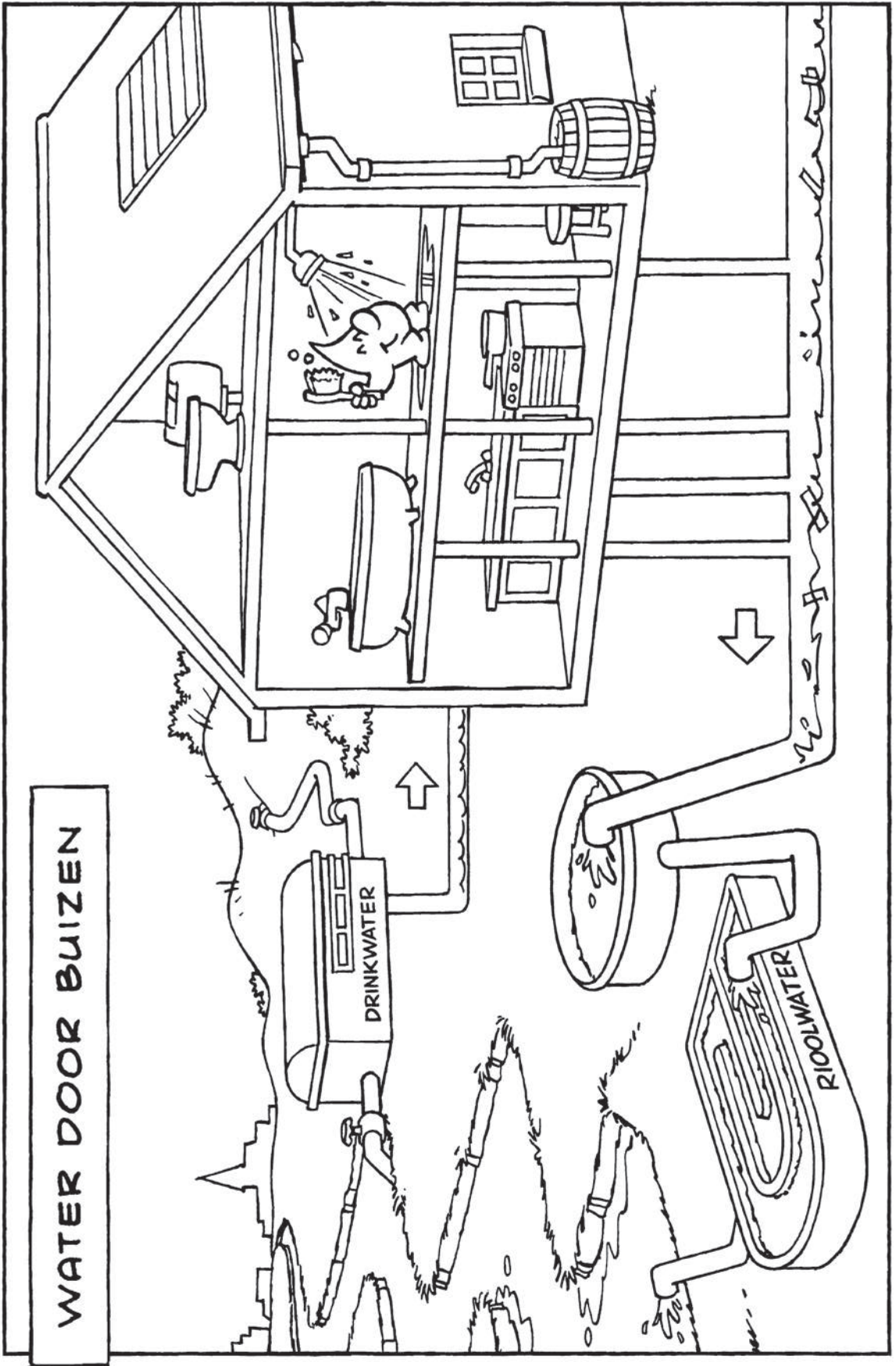
heeft op het prachtige natuur- en recreatiegebied De Vooroever.

Dit wandelnetwerk koppelt vele kilometers rondwandelingen aan elkaar. De rondwandelingen zijn gevarieerd van lengte. Alle routes zijn twee richtingen met gekleurde pijlen en bewegwijzerd.

BRON: Recreatieschap West-Friesland

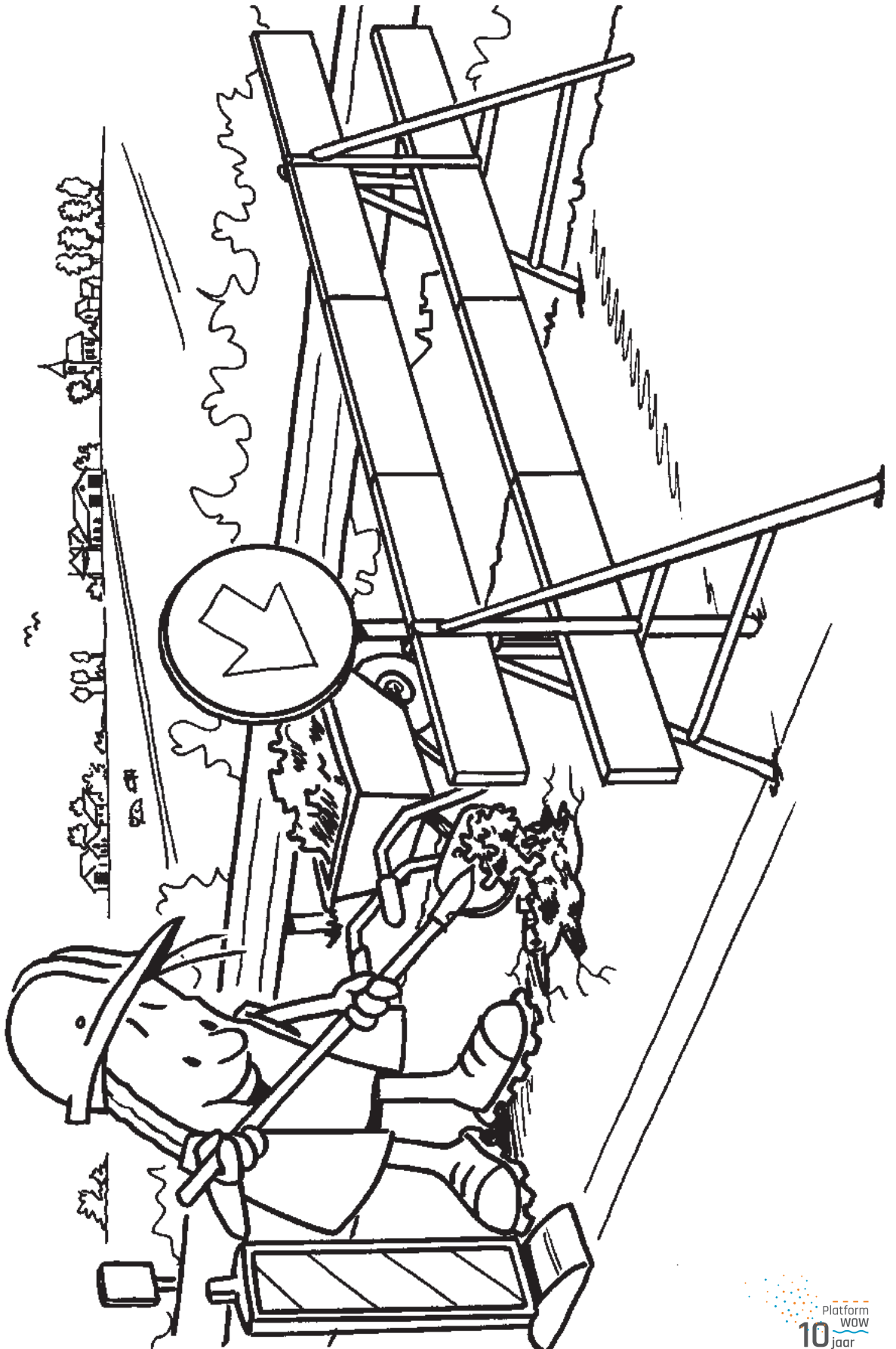

WATER DOOR BUIZEN

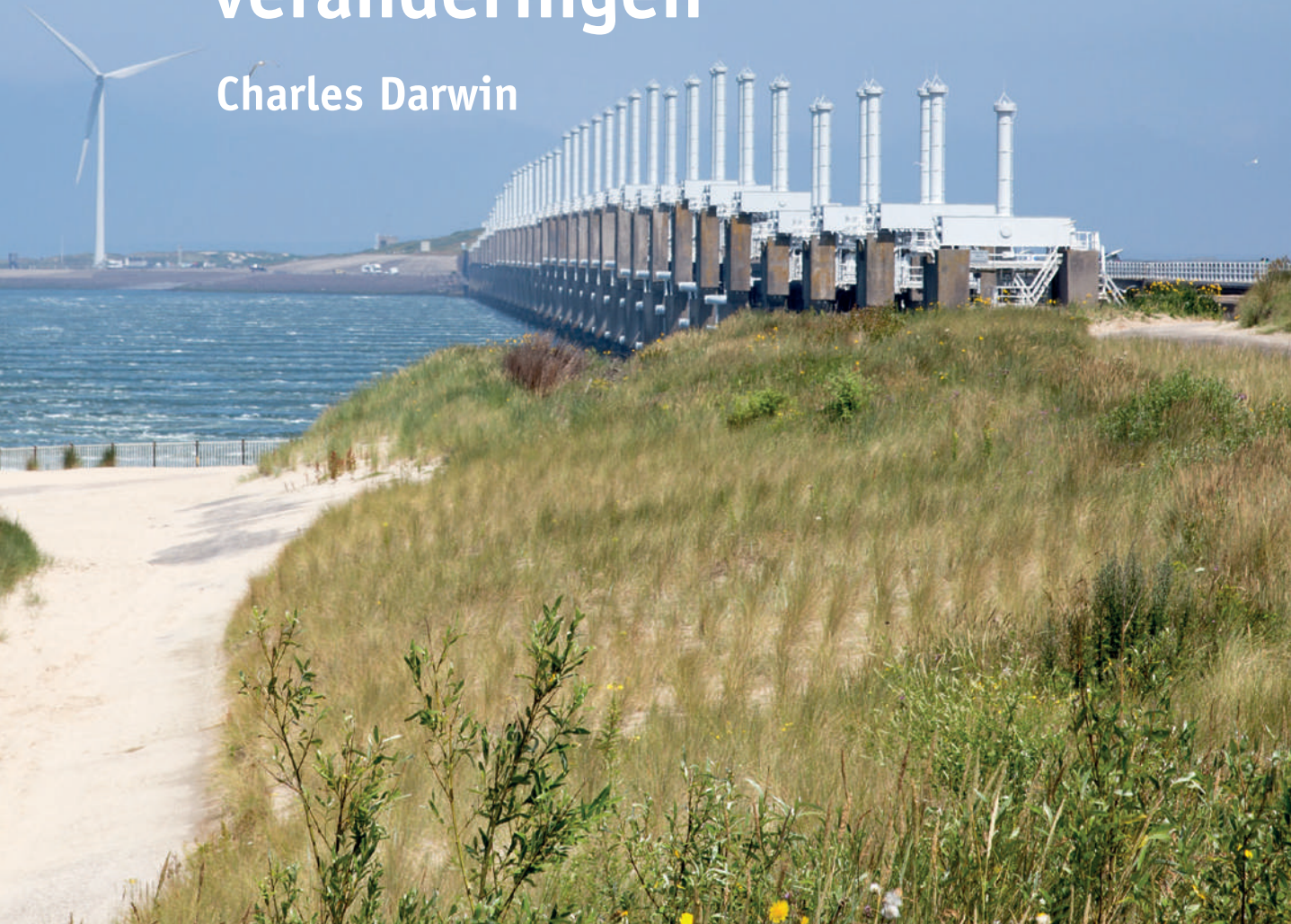

**“Keep calm and
work together”**

**“Het zijn niet de
sterkste soorten die
overleven en ook niet
de meest intelligente.
Het is het soort dat
het beste reageert op
veranderingen”**

Charles Darwin

Anagram#04

1. SATBENNIGADE	22. TNOKPUNDOP
2. LATSAF	23. EOKSTN
3. PEBRIG	24. WITKAETIL
4. REEHEB	25. LOTBIIMETI
5. SUBTUER	26. WENRETK
6. SEIJBKETMON	27. GOINGEVM
7. RENLAETC	28. NOKODZERE
8. LURRICCIA	29. NOMTETNIGO
9. TNCATCONE	30. ROANEGISREN
10. TNCATROC	31. REESITTAP
11. TADA	32. PECJORT
12. AMRUUDZA	33. IRGOE
13. TIEFEFFEC	34. COSRII
14. AEUEKR	35. SEMNA
15. GIUBERKER	36. AEHMT
16. HAIDEGLD	37. NINRIATG
17. PICMAT	38. VILGIE
18. NINDEITC	39. GIIBENRDVN
19. NOOKPI	40. EEKVRER
20. NGATLEARI	41. VEVEORR
21. KINNSE	42. EEKWGD

1	2		3	4	5		6	7	8
9		10	11	12	13	14	15	16	17
	18	19	20	21	22	23		24	25
	26	27	28		29	30	31	32	33
34	35		36	37	38	39	40	41	42
43	44	45	46	47					

De oplossing is een citaat van Albert Einstein

Benieuwd naar het antwoord?

Check www.platformwow.nl/antwoorden

1	16				5																47	
2						17																
3		4																				
4	5			33																		
5				10	23																	
6			37							25											34	
7			38						15													
8	32				32					19												
9					23				13													
10				22						32												
11					19																	
12					39					16												
13	4					7				1												
14				45		2																
15	6								46	25												
16			30																			
17					11		13	18														
18	43	9								9												
19	46	36	2																			
20	37				23											20						
21					9				41													
22			22									28										
23							44	36														
24			40					46			37											
25						24					27	14										
26	22	4						31														
27											6											
28		22					45						2									
29		22								27		24	22									
30			45							24			45								28	
31				12	29	23					23		12									
32						21					18											
33			31			14																
34			43	35	43																	
35		35				38																
36			3				19															
37		34				43			43													
38			8	14		24																
39			8		26			28			46											
40			38			2			31													
41			7	45							45											
42	40			42					2													

Jan van der Beek

Lindy en Jan over...

Wij maken het verschil

samen met alle andere collega's

Het tweede interview. Jan van der Beek, projectleider gladheidsbestrijding bij de provincie Gelderland, sprak met Lindy Molenkamp, hoofd eenheid wegen en kanalen van de provincie Overijssel en bestuurslid van WOW.

Jan: *"In 2010 wonnen jullie de allereerste WOW-prijs met het samenwerkingsverband gladheidsbestrijding van de provincie Overijssel. Kan je wat meer vertellen over de aanleiding voor deze samenwerking?"*

Lindy: *"In Oost-Nederland hebben we al jaren geleden, ruim voor 2010, beleid ontwikkeld - met Rijkswaterstaat, gemeenten en provincie - om te komen tot gezamenlijke strooiroutes en inkoop van zout. We zagen in dat het efficiënter kon: als bijvoorbeeld de provincie een bepaalde route rijdt om zout te strooien, dan de machine even uitzet omdat ze op een gemeentelijke weg komen en dan een eind verder die machine weer aanzet omdat je dan weer op de provinciale weg komt, is dat niet efficiënt. Dat kon beter dachten wij en dat bleek ook zo te zijn. Uiteindelijk wil je voor de weggebruiker een veilige en goed begaanbare weg, tegen zo laag mogelijke kosten. Daarom hebben we goede afspraken gemaakt over een gezamenlijk strooi-beleid en gezamenlijke zoutinkoop. De eenduidigheid en de communicatie met de weggebruiker, waar gestrooid wordt en waar niet, hoorde daar ook bij. En dat draagt allemaal bij aan veiligheid, doorstroming en kostenefficiëntie."*

Jan: *"Dat zijn prachtige resultaten, maar wat was nou echt de aanleiding om samen te werken? Kwamen er vragen van buitenaf?"*

Lindy Molenkamp

**"We hebben
te maken met
verschillende
culturen"**

Lindy: “Nee, het kwam bij de mensen zelf vandaan. Zij signaleerden dat het beter kon en ze hebben de ruimte gekregen om het beter te doen.”

Jan: “Goed om te horen dat het zo kan gaan! Wat voor impact had het winnen van de WOW-prijs?”

Lindy: “Dat was een enorme boost voor de mannen die het werk dagelijks doen. Vooral de waardering voor de initiatieven die ze in de jaren daarvoor ontwikkeld hebben en dat zij hun nek uitgestoken hebben, was fijn. Deze collega’s, onder wie Nanning Bulthuis en Jan Muizelaar, zijn daarna het land ingegaan om uit te leggen hoe we in Overijssel samenwerkten. Ze vertelden hoe dat georganiseerd werd en wat het opleverde. We kregen veel aanvragen. Fantastisch! En dat heeft er weer toe geleid dat men in verschillende regio’s dezelfde methode heeft overgenomen. De kroon op het werk was wel dat de regio Utrecht een toolkit heeft ontwikkeld om te communiceren over gladheidsbestrijding. Heel praktisch. Dat was weer een aanvulling op ons initiatief en zo werd een en een drie.”

Lindy: “Ik ben ook heel benieuwd hoe het bij jullie gaat. Werken jullie in Gelderland ook samen op het gebied van gladheidsbestrijding?”

Jan: “Jazeker. We werken onder andere samen in het IPO overleg. We hebben daarvoor ook al veel samengewerkt met Overijssel. Niet zo zeer operationeel, maar in het voorbereidende werk. Bijvoorbeeld bij het opstellen van contracten, dat soort dingen. In Gelderland hebben we te maken met een aantal verschillende culturen. In het ene deel gaat de samenwerking veel makkelijker dan in het andere gebied. In de Achterhoek gaat het bijvoorbeeld heel goed. Daar zijn ook afspraken over gezamenlijk strooien. Daar strooit men voor en door elkaar, daar waar het kan. Maar dat is in Gelderland nog niet overal zo.”

Lindy: “Zouden we jullie vanuit de provincie Overijssel nog kunnen helpen? Bijvoorbeeld door een gezamenlijke sessie te organiseren waarbij we goede voorbeelden uit Gelderland en goede voorbeelden uit Overijssel laten zien?”

Jan: “Ja, dat denk ik wel. Er zijn echt nog wel gebieden in Gelderland die daar wat aan kunnen hebben.”

Lindy: “Nou, trek aan de bel als we wat kunnen doen! Wat is er volgens jou nodig om tot een goede samenwerking te komen? Wat is de ontbrekende sleutel?”

Jan: “Het heeft met de opstelling van mensen te maken. Er moet een bepaalde mate van gelijkwaardigheid zijn. Als je open staat voor andere meningen dan kun je makkelijker samen werken. Ik zie ook wel dat mensen bang zijn dat de ander meer kennis heeft. Dat voelt voor sommige mensen niet goed. Bij de ene gaat het makkelijker dan bij de ander. Daarom ligt er nog wel een opgave. De wil moet aanwezig zijn.”

Jan: “Maar nu weer even terug naar jou. Wat is jouw persoonlijke drijfveer om samen te werken?”

“We maken samen het verschil”

Lindy: “Ik ben een heel sterk voorstander van samenwerken. Ik ben van nature dienend. Het gaat in ons werk om gemeenschapsgeld en je hoeft het wiel niet ergens anders opnieuw uit te vinden. We zijn gestart met WOW met de gedachten dat je kennis en kunde met elkaar kunt verrijken. Door dingen met elkaar te delen. Ik ben dan ook met zeer veel plezier bestuurslid bij zowel Wegbeheerders Ontmoeten Wegbeheerders als bij Water Ontmoet Water. Er is heel veel kennis en goodwill in de organisaties. Voorheen werd die kennis niet altijd goed uitgewisseld.”

Jan: “En hoe is dat op dit moment dan?”

Lindy: “Vandaag de dag is dat een stuk beter; als je het vergelijkt met circa tien jaar geleden is er heel veel veranderd. De wereld is dynamischer en toegankelijker geworden. Op de lagere school leerden we dat we niet mochten afkijken. Maar dat is in dit geval juist heel goed. Het is heel handig om kennis te gebruiken die elders is opgebouwd. Daarna kun je kijken of het toepasbaar is of dat er een aanpassing moet plaatsvinden zodat je het wel kunt gebruiken. Of we wisselen collega’s uit die elkaar helpen of begeleiden.”

Jan: “Jij bent al lang bestuurslid van WOW. We zijn nu tien jaar verder. Wat is er veranderd in die samenwerking en waar ben jij het meest trots op?”

Lindy: “Tien jaar geleden was samenwerking meer de uitzondering dan de regel. Vandaag de dag is samenwerking meer de regel dan de uitzondering. We zien het ook aan de animo die er is voor allerlei verschillende onderwerpen. Je kunt eerlijk binnen kijken bij een ander: wat werkt en wat heeft niet gewerkt? Er zijn heel veel voorbeelden te noemen van wat we met elkaar bereikt en verdiend hebben. Om een voorbeeld te noemen: het ongeval bij de Den Uijlbrug in Zaandam, waarbij een fietster tussen de slagbomen kwam en is verongelukt. Afschuwelijk. De Onderzoeksraad voor Veiligheid heeft daar een rapport over geschreven. We hebben vanuit WOW de bevindingen uit dat rapport onder de aandacht gebracht en bekeken wat we daarvan kunnen leren. Door het op te pakken binnen WOW wordt kennis en kunde verbreed. Hoe kun je ervoor zorgen dat dit in de toekomst niet meer voorkomt?”

Tien jaar geleden waren er geen organisaties die dat zo zouden kunnen oppakken. Vandaag de dag is het een natuurlijke rol van WOW om die mensen aan de tafel te krijgen en dat vind ik echt een succes! Het is prachtig dat je van elkaar kunt leren. Dat vraagt flexibiliteit en daarom ook de complimenten voor het programmabureau van WOW. Er zit weinig capaciteit, maar enorm veel slagkracht om iedereen bij elkaar te brengen en maximaal te faciliteren.”

Jan: “Mooi gezegd Lindy! En hoe zorgen we ervoor dat we ook in de toekomst meer en en nog beter met elkaar blijven samenwerken?”

Lindy: “Daar ben jij bij, daar ben ik bij. Wij maken samen, met alle andere collega’s, het verschil. Op het moment dat je bereid bent om te geven en te leren, dan gaat het groeien. Geven en ontvankelijk zijn; die combinatie maakt dat we samen kunnen werken aan belangrijke beleidsdoelen zoals duurzaamheid, veiligheid en bereikbaarheid. Dat doen we voor de weggebruikers. Het begint bij jezelf!”

Wist je dat de
korrelgrootte van
strooizout bepaalt hoe
snel het werkt?

Column

Investeer in de kwaliteit van je relatie

Dees van Oosterhout*zelfstandig adviseur
en eigenaar van de
Van Oosterhout Adviesgroep*

Maak expliciet wat je wilt geven en krijgen!

Ik was onderweg naar huis deze week, met een grote opdracht op zak waar ik maanden naartoe had gewerkt. Feest in mijn hoofd! Via de app had ik mijn partner al het goede nieuws gemeld, waarop zijn felicitatie volgde. Dus ik kwam opgetogen thuis en... Ik dacht de champagne staat klaar, er staan bloemen, hij heeft het feestje al klaargezet. Nou... hij was voor mij goedbedoeld mijn printer aan het installeren...

“Ik dacht de champagne staat klaar”

Relaties thuis en op het werk schijnen een grote bepaler van je geluk te zijn! Nou, mijn ervaring is dat ze ook de grootste bepalers van jouw ellende kunnen vormen! Het blijkt echter dat de kwaliteit van je relaties op het werk voor 60% bepalen of je succesvol bent of niet. Of je deskundig bent, doet hier maar voor 40% aan mee.

Een van mijn meest invloedrijke instrumenten om (zowel zakelijke als privé relaties) heel krachtig te beïnvloeden, ik doe dit instrument heel graag aan de jarige WOW cadeau.

Voordat we tot uitvoering van onze plannen in een team overgaan, hebben we geleerd dat een team pas de zaken als een team uitvoert als het doel helder is, de strategie duidelijk is, de communicatie open is en als ieder lid van het team weet wat zijn rol en taak is en men elkaar wat gunt en vertrouwt. Dat is om tot een goed resultaat te komen al een hele klus zou je denken, maar... Helaas, uit onderzoek blijkt dat dit heel vaak nog niet genoeg is om de zaak echt op rolletjes te laten lopen.

We blijken vaak uit elkaar te gaan met impliciete verwachtingen over wat iemand jou wel of niet gaat geven tijdens het uitvoeren van de afspraken. Of we denken dat we aan iemand van alles moeten geven, zonder dat we zeker weten dat die ander daarop zit te wachten.

Om dit te voorkomen wil ik jullie de Give and take methodiek aanleren en je uitnodigen om deze uit te proberen in de praktijk met je team, voordat je tot uitvoering van de afspraken overgaat.

Het gaat zo:

1. Benoem het doel wat jullie willen uitvoeren
2. Teken een matrix op de flip-over, waarbij in elke rij de namen van de groep staan
3. Deel aan iedereen gele post-its uit. Als er vijf deelnemers zijn, dan krijgt elke deelnemer 4 post-its. Leg uit dat elke post-it voor de andere deelnemer bedoeld is
4. Vraag aan elke deelnemer om op te schrijven wat hij aan deze persoon wil geven om het gestelde doel te bereiken op elke post-it. Het is niet de bedoeling dat er onderling over wordt gesproken
5. Verzamel de post-its en plak ze in de horizontale cellen achter de naam van de gever
6. Deel nu de groene post-its uit. Ook hiervoor geldt dat iedere deelnemer 4 post-its krijgt als er vijf deelnemers zijn
7. Vraag elke deelnemer om per post-it te beschrijven wat hij van deze persoon wil ontvangen om het gestelde doel te bereiken.
8. Verzamel alle post-its en plak ze in de matrix in de verticale cellen onder de naam van de ontvanger
9. Maak tweetallen; de tweetallen pakken (in totaal 4) post-its van de flip-over en lezen wat ze aan elkaar willen geven en wat ze willen ontvangen
10. Leg ook oranje post-its neer en geef elk tweetal de opdracht om op een post-it te noteren wat ze elkaar willen geven en wat ze van elkaar willen krijgen om het doel te bereiken. De deelnemers committeren zich uitdrukkelijk om ook echt te gaan doen wat op die oranje post-its staat

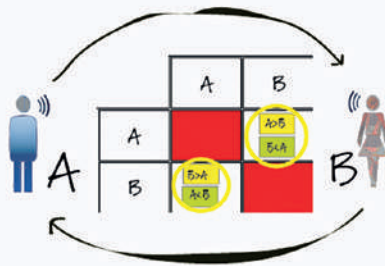
Elke deelnemer krijgt gele en groene post-its.

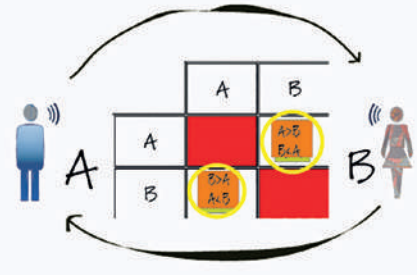
De deelnemers beschrijven de post-its: op de gele wat ze aan de ander geven en op de groene wat ze van de ander krijgen.

	A	B	C	D
A		A>B B<A	A>C C<A	A>D D<A
B	B>A A<B		B>C C<B	B>D D<B
C	C>A A<C	C>B B<C		C>D D<C
D	D>A A<D	D>B B<D	D>C C<D	

Zorg dat alle post-its in de juiste cel worden geplakt.

Per cel gaan de deelnemers met elkaar in gesprek.

Het commitment dat ze bereiken wordt op een oranje post-it geschreven en in de juiste cel geplakt.

Uit: *Toolkit Procesregie*, Dees van Oosterhout & Thea Draijer

- Er worden steeds nieuwe tweetallen gemaakt, als er een oneven aantal is, moet 1 persoon een ronde wachten
- Laat de deelnemers aan het eind de gemaakte afspraken aan elkaar toelichten

Het is echt mijn ervaring dat dit enorm helpt om het plan gericht uit te voeren. Deze werkvorm levert enorm veel inzichten op. Mensen vullen vaak vanuit hun goede bedoelingen voor de ander in wat zij nodig denken te hebben. We trainen elkaar dan in plaatsvervangend denken in plaats van onze impliciete verwachtingen

helder te maken. Voor mij was het feestje belangrijker dan die printer, dus ik reageerde tot verbazing van mijn goedbedoelende lieverd teleurgesteld in plaats van blij! Essentieel om je resultaat vol lol en snel te bereiken is dat je erop stuit in je team dat iedereen zijn impliciete verwachtingen expliciet maakt voor iedereen; zowel ten aanzien van het geven én nemen.

NB. deze werkvorm staat uitgebreid beschreven in de Toolkit Procesregie.

Hoe je mensen beweegt naar resultaat. Dees van Oosterhout en Thea Draijer.

Ellen en Theo over...

Het plantje groeit

*wij moeten er samen voor zorgen
dat de zon blijft schijnen*

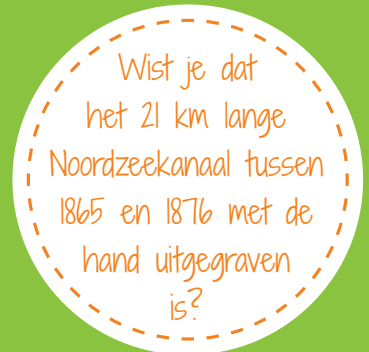
Het derde interview, Ellen van der Knaap, programma-
manager dynamisch verkeersmanagement bij de
provincie Zuid-Holland interviewde Theo van de Gazelle,
hoofdingenieur-directeur (HID) bij Rijkswaterstaat Zee
en Delta, plaatsvervangend directeur-generaal (plv. DG)
en voorzitter van Water Ontmoet Water.

Theo van de Gazelle

Ellen van der Knaap

Ellen: *“Gefeliciteerd met jullie jubileum! Jij bent zeven jaar geleden begonnen met Water Ontmoet Water. Ik weet eigenlijk niet beter dan dat jullie bestaan. Volgens mij hebben jullie al iets goeds bereikt, namelijk dat samenwerken in mijn DNA zit. Maar ik ben wel heel nieuwsgierig waarom jullie begonnen zijn met Water Ontmoet Water.”*

Theo: *“Dankjewel Ellen! In 2007 is mijn voorganger Luc Kohsiek, hij was toen de plaatsvervangend DG, begonnen met Wegbeheerders Ontmoeten Wegbeheerders. Daar heb je al een interview over kunnen lezen. Het concept bleek behoorlijk aan te slaan. Nadat ik Luc was opgevolgd, in 2009, vond ik het een goed idee om ook een organisatie voor waterbeheerders op te zetten. Daarom heb ik een impuls gegeven en zijn we in 2010 echt begonnen met Water Ontmoet Water.”*

Ellen: *“Als je nou kijkt wat er is gebeurd tot nu toe. Had je dan ook het beeld dat dit het ongeveer zou moeten worden?”*

Theo: *“Ja, mijn beeld was steeds: samen zijn we sterker. Samen kunnen we meer, beter en efficiënter. We wisten dat alle beheerders worstelen met dezelfde problemen. Het helpt als je het werk een beetje kunt verdelen en elkaar zo kunt versterken.”*

Ellen: *“Dat we het samen beter kunnen, herken ik heel erg. Ik werk voor de provincie Zuid-Holland, bij het programma afstandsbediening en innovatieve verkeersoplossingen en we werken samen met andere beheerders. Maar echt samen doen, zoals aanbesteden, dat zie ik nog niet zo veel gebeuren.”*

Theo: *“Het begon ook met kennis uitwisselen. Vervolgens hebben we de stappen gemaakt van kennis delen, personeel uitwisselen, samen opleidingen doen naar samen uitvoeren. Daar zie je toch best goede voorbeelden van. Het kan hier en daar nog wel een zwengel gebruiken, maar toch. We werken al een tijd samen bij het verbeteren van de waterkwaliteit van de Rijkswateren in het kader van de Kaderrichtlijn Water. Ook wat betreft de Zorgplicht Waterkeringen werken we al volop samen en we zijn nu actief bezig met het thema agressie en geweld.”*

Ellen: *“Ja, nu je het zo zegt. We hebben natuurlijk ook nog het vaarwegbelevingsonderzoek gedaan met z'n allen. Ongemerkt zijn er toch veel onderwerpen waarop echt samen uitgevoerd wordt. Ik dacht dat we vooral aan het delen waren, maar je hebt gelijk!”*

Theo: *“Weet je wat zo leuk is? We ontmoeten elkaar regelmatig tijdens vergaderingen van het bestuur van Water Ontmoet Water. Daar gebeurt al heel veel van de samenwerking. Vervolgens komen mensen bij elkaar, dan worden er verbindingen gelegd en die werken vervolgens door. Er ontstaat een soort sneeuwbal-effect van alles wat mensen samen oppakken en uitvoeren. Je kent elkaar, je investeert in de relatie en dan ga je het gewoon doen.”*

Theo: *“Sinds wanneer ben jij aangesloten bij WOW?”*

Ellen: *“Vanaf het begin. Ik was een van die beheerders die ervoor heeft gezorgd dat in Zuid-Holland de strooiroutes en de gezamenlijke wegwerkzaamheden structureel worden afgestemd. Twee jaar daarna was ik op een bijeenkomst van Water Ontmoet Water, over bediening voor derden. Dat vond ik echt bijzonder. Anders dan bij de meeste Wegbeheerders Ontmoeten Wegbeheerders-sessies was het een kleine groep. We gingen meteen de diepte in en hebben mooie discussies gevoerd. Daarna zijn we elkaar structureel blijven opzoeken en we weten elkaar nog steeds te vinden.”*

Theo: *“Dat is goed om te horen. Maar wat drijft jou nou echt? Waar zit je klik?”*

Ellen: *"Mijn klik zit vooral in het feit dat ik waarde kan toevoegen aan een onderwerp. Dan ben ik intrinsiek gemotiveerd. Als ik weet dat we als beheerders in Zuid-Holland met iets bezig zijn dat we moeten delen of juist waar we vastlopen. Dan ben ik gemotiveerd. Ik wil echt waarde toevoegen."*

Theo: *"Dat gevoel herken ik wel. Dat je weet dat je wat kunt betekenen voor de maatschappij."*

Ellen: *"Ja, dat is ook het leuke aan WOW. Dat het een podium geeft aan verschillende mensen en onderwerpen. Zo ben ik bijvoorbeeld ook in gesprek geraakt met mensen van Waterrecreatie Nederland. Wij hebben op een ander niveau dan zij met gebruikers te maken. Ik ontdekte met hen de waarde van de samenwerking tussen denkvermogens en het delen van je netwerk. Ook daarom is het echt bijzonder dat het volstrekt normaal is geworden dat we elkaar opzoeken."*

Theo: *"Weet je wat ik bijzonder vond? Naar aanleiding van het rapport over het ongeval bij de Den Uijlbrug in Zaandam hebben we elkaar in WOW verband opgezocht. Ook om kennis te delen en te bekijken welke maatregelen we nog kunnen treffen om ervoor te zorgen dat zo'n ongeval niet meer kan gebeuren in de toekomst. In de brief aan de Tweede Kamer stond dat een en ander werd afgestemd in WOW-verband. Toen dacht ik echt: WOW!"*

Ellen: *"Ik had precies hetzelfde. Ook omdat we zo als provincie Zuid-Holland echt invloed kunnen uitoefenen vanuit de inhoud."*

Theo: *"Ja, wat ik ook mooi voorbeeld vind van het succes van WOW is de reactie van de mensen die de WOW-prijs hebben gewonnen. Bijvoorbeeld de Koopmanspolder, een prachtig project over natuur en water in de kop van Noord-Holland. De WOW-prijs heeft echt het verschil gemaakt voor dit project. De aandacht en commotie van de WOW-prijs heeft heel veel teweeggebracht. Ik ben daar ook op werkbezoek geweest. Dat hele team was zo verguld dat ze de WOW-prijs hadden gewonnen. Ze waren echt trots. Van het geld dat ze gewonnen hadden hebben ze verder ook een bankje gekocht en daarop staat dat ze winnaar zijn van de WOW-prijs."*

Theo: *"Maar even iets anders. Ellen, wat wens je WOW toe voor de komende tien jaar?"*

Ellen: *"Nog een keer tien jaar? Dat is toch helemaal niet meer nodig... Ik wens ons allemaal heel veel energie. Waar we nu zijn, is heel mooi en dat moeten we zeker behouden. Maar er komen steeds meer thema's waarop we nog dichter naar elkaar toe groeien. Elke keer als er een kans is, zijn we zelf al gemotiveerd om het samen te onderzoeken of in de markt te zetten. Het plantje is onwijs aan het groeien en we moeten ervoor zorgen dat de zon blijft schijnen. Want dan komt het goed."*

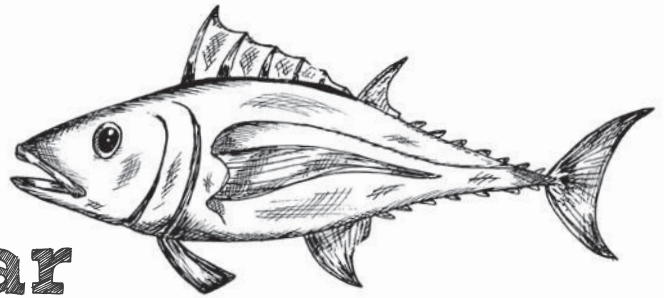
Ellen: *"En wat zou je zelf nog willen de komende tien jaar?"*

Theo: *"Dat het vuur doorgaat. Dat het normaal is dat we in een netwerk verbonden zijn en dat je dat op die manier doet. Wat betreft het samen uitvoeren kan het nog krachtiger. Er gebeurt al veel, maar er mag nog een schepje bovenop. Maar alleen als er toegevoegde waarde is, het is geen doel op zich."*

Recept van Femke Wouters

communicatieadviseur Platform WOW

Tonijntartaar met avocado en wasabimayonaise

Bereiding

Snijd de tonijn in kleine stukjes en versnipper het sjalotje. Meng de tonijn met de sjalot, een beetje peper en 2 eetlepels sojasaus. Prak de avocado's fijn. Pers het sap van de citroen. Meng de avocado's met de citroen en een beetje peper en zout. Proef of de avocado op smaak is. Meng de mayonaise met de wasabi en een beetje peper en zout. Proef of de wasabimayonaise op smaak is. Voeg eventueel meer wasabi toe als je van pittig houdt. Leg een kookring op een bord. Doe een eetlepel van het avocadomengsel in de ring en druk het een beetje aan. Schep de tonijntartaar op de avocado. Verwijder de ring voorzichtig van het bord, als het goed is blijft de tartaar nu staan. Maak het af met een handje rucola erop en een beetje wasabimayonaise ernaast.

Ingrediënten

- 400 g mooie verse tonijn
- 1 sjalotje
- 2 rijpe avocado's
- 1 citroen
- 2 el sojasaus
- 2 el mayonaise
- 1 tl wasabipasta
- een handje rucola
- peper en zout

a	m	t	*
m	a	e	a
t	s	e	n
g	e	n	s

Paardensprong#03

Bij een paardensprong gaat u steeds twee hokjes naar boven/onder, en één opzij - of twee opzij, en één naar boven/onder.

*De oplossing is één van de WOW-thema's.
Start bij de A linksboven.*

Vul het woord hier in:

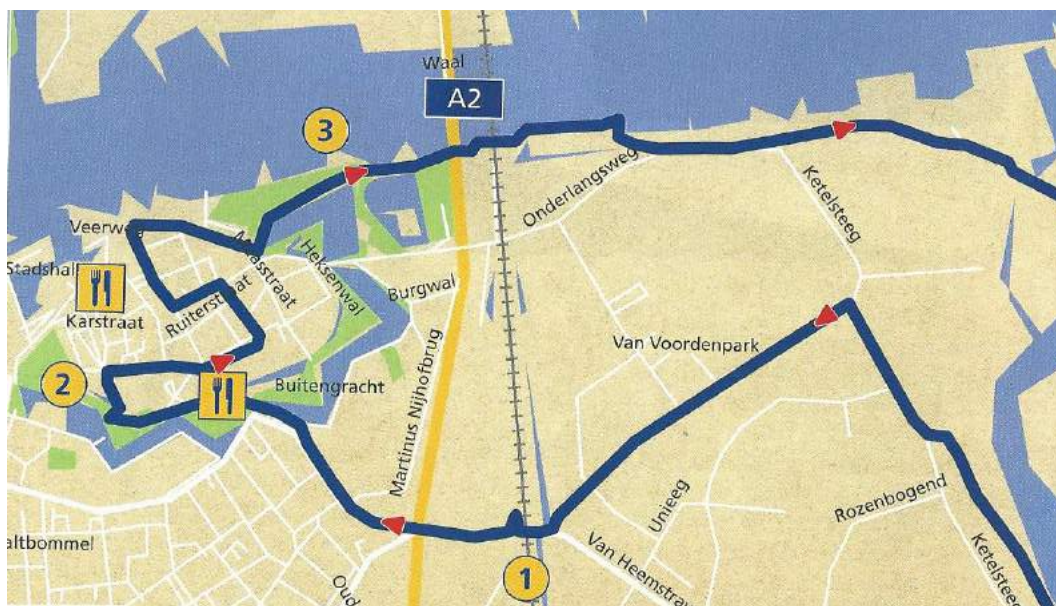
Benieuwd naar het antwoord? Check www.platformwow.nl/antwoorden

#03

Wandelroute

Wandeling Zaltbommel

HURWENENSE UITERWAARDEN - 12KM

START: STATION ZALTBOMMEL

Oude Stationsweg 73,
5301 GL Zaltbommel

Je maakt eerst een korte wandeling door Zaltbommel met daar een paar leuke verrassingen: een wandelpad over de beboste vestingwal, een kruiden- en heemtuin, het Maarten van Rossumhuis (museum), de St. Maartenskerk (vaak open, dus te bezichtigen), het gezellige marktplein en een wandelboulevard langs de Waal naar de uiterwaarden van Hurwenen (Kil van Hurwenen) waar je over een lage zomerdijk een prachtige wandeling doorheen maakt. Over de Waaldijk (met spectaculair uitzicht over de uiterwaarden) wandel je weer naar het station.

Vanaf de voorkant van het station schuin naar links en op de Kon. Wilhelminaweg rechtsaf, richting centrum. Direct na het viaduct rechtsaf en links aanhouden, je blijft dus de Kon. Wilhelminaweg richting centrum volgen. In een linkerbocht voor een singel wordt dit Virieussingel, daar even rechtdoor over het gras naar beneden en voor die singel linksaf; graspad strak langs de singel. Aan het einde van de weg rechtdoor oversteken. Het (bos) wandelpad in met strak links daarvan een begraafplaatsje en blijf dat pad volgen; verderop zie je (door de bomen) links van je weer de singel. Direct na een prieel (links van je), voor de Y-splitsing bij een tegelplek met bankje rechtsaf, naar beneden, bruggetje over en de stadsmuurpoort door (direct daarachter is links de ingang naar een kruidentuin en rechts die naar een heemtuin, beiden een bezoekje waard).

Na een stukje klinkerpad langs een oude stadswalmuur, op het kruispunt bij huisnummer 2 rechtsaf (Nonnenstraat). Na het Maarten van Rossumhuis met de linkerbocht mee en op het kruispunt rechtdoor gaan (nieuwstraat). Passeer de St. Maartenskerk rechts van je en ga daarnaast met de linkerbocht mee (Kerkstraat).

Let op: tegenover huisnummer 15 linksaf (Vismarkt, daarna Koningsstraat). Aan het einde rechtsaf; een winkelstraat en blijf rechtdoor gaan. Links van je passeer je het marktplein, ook daar rechtdoor en de Waterstraat via de stadspoort naar de Waalkade. Steek deze over, de trap op en op de boulevard rechtsaf. Aan het einde daarvan, bij huisnummer 34 over de Waalkade verder gaan. Bij de tegelplek met bank haaks linksaf, dus de dijk blijven volgen. In de 2e rechterbocht, bij het brugmonument en 'Moeder en de Vrouw' schuin linksaf naar beneden en via een klaphekje over een lage (zomer)dijk verder gaan.

Je wandelt straks langs de Waal, passeert nog een klaphek en loopt onder de Waalbruggen door. Na die bruggen wordt dit een smal pad door (hoog) gras. Kort na de spoorbrug maakt het paadje over keien een steile linkerbocht en gaat dan straks langs de Waal verder. 300m daarna, na 2 bochtjes om een waterinham niet langs de rivier blijven maar rechtsaf over een asfaltpad en -wegje naar de dijk en daarop linksaf. Na ruim 1 km passeer je een bosstrook met banken. Direct daarna, na/in de rechterbocht linksaf naar beneden en bij het metalen landbouwhek met SBB-bordje Staatsbosbeheer Bommelwaard Kil van Hurwenen

het klaphekje door. Volg deze grasweg 1 km lang, wat verderop ziet u aan beide zijden grote waterpartijen en ook wat strandjes; hier kunt u wel zwemmen.

Na die 1 km, waar u rechts een metalen landbouwhek en een watermolentje ziet, rechtsaf (bij gesloten hek het klaphek door) en op het asfaltweggetje rechtdoor richting dijk in de verte. Voor die dijk rechtsaf en op de dijk ook rechtsaf; (dijk)fietspad. Na ruim 1km in een rechterbocht de Jannestraat naar links negeren. Na ruim 1 km, zo'n 50m na dijkpaalnummer 062 naar links de dijk verlaten. Na 2 bochtjes aan het einde rechtsaf (Ketelsteeg). Na 500m, bij huisnummer 5 linksaf (Toepadweg); je loopt Zaltbommel in en blijf rechtdoor gaan. Na een kilometer doorstappen aan het einde rechtsaf. Na het viaduct wederom rechtsaf en je zit zo weer in de trein naar huis.

Honden mogen niet mee.

BRON: *Uitgave Waterwandelen! Van NS*

Kribben, ofwel stenen 'dwarssluggers', houden de rivieren op hun plaats en op diepte.

Recept van Robbert Beentjes

regioadviseur Platform WOW

Irish Coffee

Bereiding

Meng de bruine suiker met een scheut Ierse whisky. Doe hier een beker sterke koffie bij. Bovenop de koffie doe je opgeklopte slagroom (zonder suiker). Bovenop de slagroom wat cacao-poeder, om het af te maken.

Het leuke is eigenlijk dat het allemaal niet zo precies komt. Je kunt alles naar eigen smaak aanpassen. Heb je meer zin in een likeur? Vervang dan de whisky door het likeurtje (bijvoorbeeld amaretto voor 'Italian coffee'). Wil je meer de koffiesmaak? Doe dan een espresso erbij in plaats van een beker koffie. Uiteraard kun je ook Schotse whisky gebruiken (die is over het algemeen wat 'scherper' van smaak, Ierse whisky is wat zachter). Oftewel: de mogelijkheden zijn eindeloos!

Ingrediënten

- 2 el bruine suiker
- scheut Ierse whisky
- 1 beker sterke koffie
- opgeklopte slagroom (zonder suiker)
- cacao-poeder

“Fantasie is
belangrijker
dan kennis”

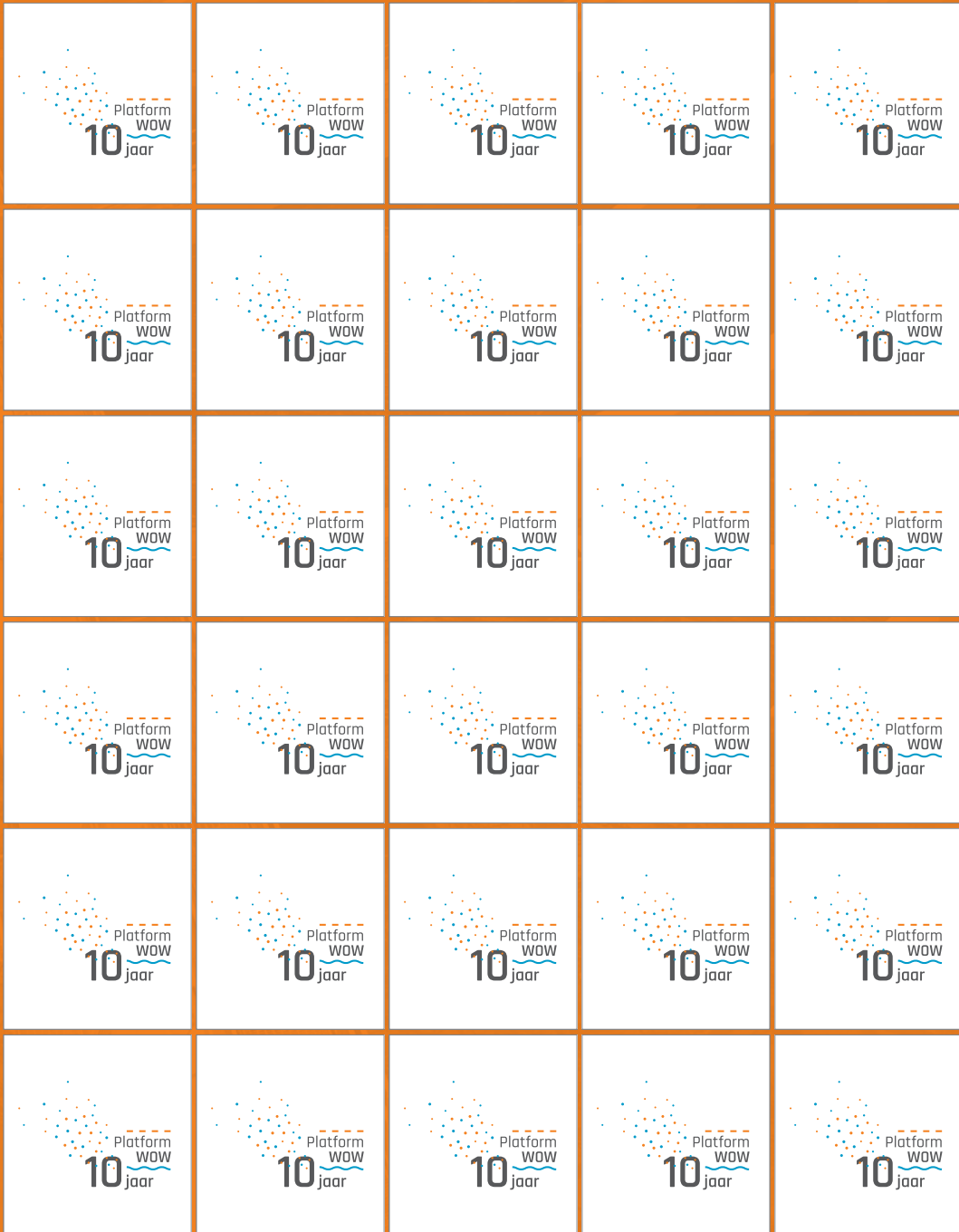
Albert Einstein

Memory

Knip de vakjes uit

Knip de
vakjes uit

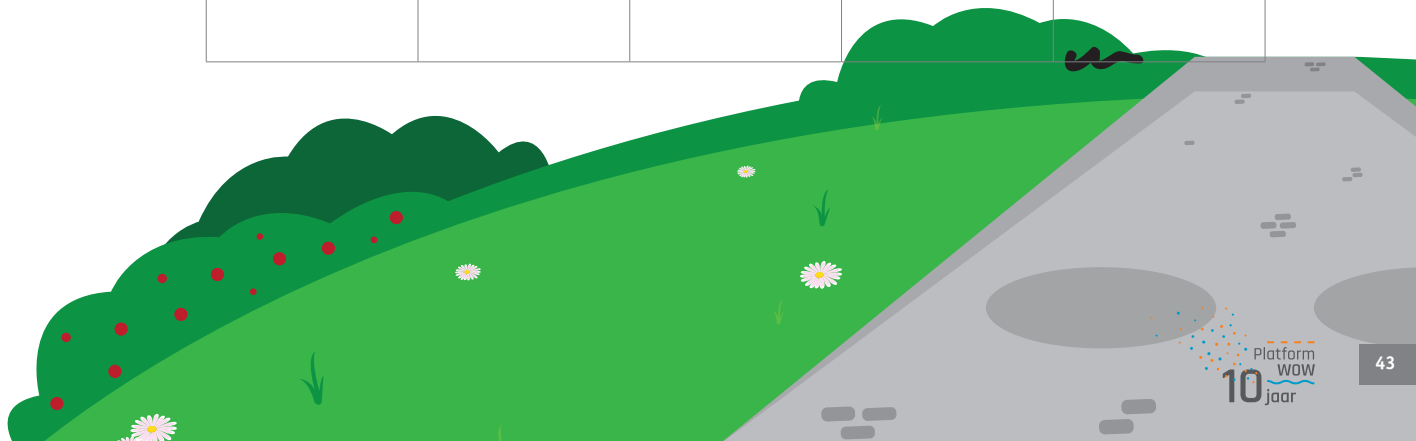
“Bij elkaar komen
is het begin, bij
elkaar blijven is
vooruitgang, met
elkaar samenwerken
is succes”

WOW-onderweg **BINGO**

Wie het eerst 5 vakjes horizontaal of 5 verticaal
of 5 schuin heeft wint de BINGO.

auto	rivier	hectometer- paal	andreakruis	sluis
matrixbord boven de weg	tunnel	vrachtwagen	provinciale weg	geel omleidings- bord
snelweg	blauw verkeersbord	sloot / beek	auto van weginspecteur	fietser
wegafzetting	dijk	brug	binnenvaar- schip	flitspaal
ecoduct	recreatievaar- tuig	verkeerslicht	tram	gemeentelijke weg

Column

Wat is een goed netwerk? Nou gewoon, WOW!

Edwin
Kaats

partner Common
Eye, samenwerken in
allianties en netwerken

Onlangs werd ik gevraagd wat een goed netwerk is. Mijn directe antwoord was: 'WOW'.

Het leek me een snel en simpel antwoord, maar de vraagsteller was met dit antwoord niet tevreden. En terecht, want het geven van een voorbeeld is natuurlijk een laffe poging tot ontwijking van de vraag. De vraagsteller was natuurlijk op zoek naar een uitgebreider antwoord op de vraag wat netwerken nu krachtig en succesvol maakt. En daarachter vermoedelijk de vraag wat aanknopingspunten zijn om netwerken succesvol te maken.

Dat is een hele lastige vraag. Niet zozeer omdat ik daar geen beelden bij heb, maar meer omdat ik daar zo ontzettend veel beelden bij heb. Waar begin je dan om deze vraag te beantwoorden?

Wist je dat de langste snelweg in Nederland de A7 is met 241 km?

Kernvraag is natuurlijk: wat is een netwerk, en wat is goed? In de gemeenschap die nadenkt over netwerken zijn er uiteenlopende opvattingen over wat een netwerk is. Om maar niet te spreken over de verschillende opvattingen over de vraag wat dan een goed netwerk is. En hoe bepaal je dat trouwens, en vooral ook wie bepaalt dat?

In de wirwar van opvattingen over netwerken is een beetje structuur in het gesprek soms behulpzaam. Ik zie een netwerk als een samenspel van individuen, organisaties, bedrijven en instellingen die zich verbinden rondom een bepaalde opgave en in allerlei samenstellingen initiatieven ondernemen rondom die opgave. Succesvolle netwerken hebben in mijn ervaring een helder antwoord op een aantal eenvoudige vragen, namelijk:

- Wie doen mee?
- Wat verbindt ons?
- Wat doen we met elkaar?
- Hoe gaan we met elkaar om?

WOW is voor mij een netwerk dat heldere antwoorden heeft gevonden op deze vragen. Om maar eens te beginnen met de eerste twee vragen: wie doen mee, en wat verbindt ons? WOW is een netwerk van professionals in de weg- en waterbouw die werken in organisaties die op dit terrein in Nederland een grote verantwoordelijkheid dragen, ze zijn met elkaar verbonden door een passie voor het vak en de overtuiging dat er van elkaar valt te leren; actief zijn in WOW is ook verbonden zijn met je vak, met je vakbroeders en -zusters en met vakmanschap in het algemeen. Deelnemen aan WOW is deelnemen aan een herkenbare groep geestverwanten met een prachtige missie. Dat geeft betekenis en identiteit aan het collectief en aan elke individuele deelnemer van het netwerk.

De oplooppjes van WOW die ik in de loop der jaren heb bezocht getuigen van veel dynamiek en betrokkenheid. Ooit is WOW begonnen als overleggroep. Opgericht in de overtuiging dat er wat te halen viel door als beheerders af te stemmen, was er vooral ook veel onzekerheid waar dat afstemmen dan toe moest leiden. Een zeker ongemak was er ook: de founding fathers vonden afstemmen en kennis delen wel interessant, maar als rechtgeaarde projectenorganisaties voelde dat van tijd tot tijd toch ontoereikend. In mijn herinnering is het dan ook echt gaan vliegen toen ervoor werd gekozen om concrete acties, concrete projecten en concrete samenwerking te adopteren binnen WOW. Ik moet denken aan de regionale samenwerking op gebied van zoutopslag waar ook WOW een stimulerende rol in heeft gespeeld. Het is een voorbeeld van een project, dat destijds aansloot bij de actualiteit en in een regio leidde tot echte samenwerking. En dat ook nog zichtbaar in dienst van de klant, in dit geval de weggebruiker. Veel 'goede' netwerken maken naar mijn waarneming een slimme mix van ontmoeting, kennis delen, en betekenisvolle projecten en initiatieven. Actieve netwerken stellen zichzelf steeds de vraag 'wat doen we met elkaar', en zoeken elkaar op om in allerlei samenstellingen betekenisvolle dingen te doen. En daar lijkt WOW bijzonder in te zijn geslaagd.

En dan naar de vraag 'hoe gaan we met elkaar om?'. Netwerken zijn er in allerlei soorten en maten, maar effectieve netwerken hebben wel een paar gemeenschappelijke kenmerken. Zo maken ze nuttig gebruik van schaal en diversiteit: 'we zijn met velen, en we kunnen in allerlei samenstellingen heel veel initiatieven ontplooiën'. Juist door niet alles samen te doen, maar de energie te verdelen en resultaten ruimhartig te delen kun je in een netwerk een enorm potentieel aanboren. Op het eerste gezicht wekt de deelnemerslijst van WOW wellicht niet de indruk van grote variëteit en diversiteit, maar in de praktijk ligt dat toch heel anders.

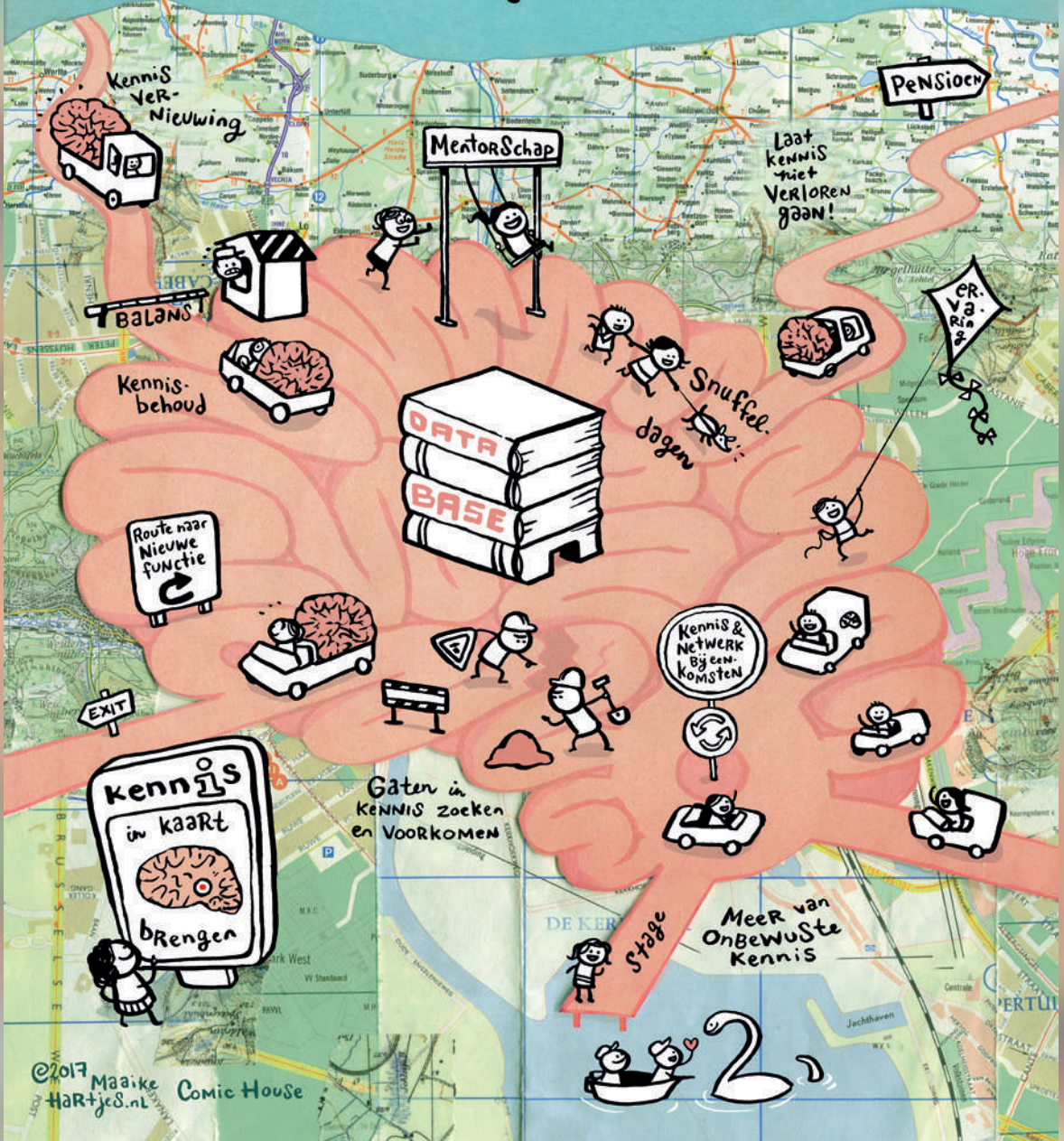
Ik heb een aantal malen deel uit mogen maken van de jury van de tweejaarlijkse innovatieprijs van WOW, en ik was elke keer weer onder de indruk van de enorme variatie aan expertises, innovaties, aanpakken en werkstijlen. Ik zie dat WOW effectief gebruik maakt van die diversiteit.

Vaak hoor ik zeggen dat échte netwerken zichzelf organiseren. Nu is het zeker zo dat een mate van zelforganisatie, actieve deelname van leden en bottom up werken nodig zijn om een netwerk tot stand te brengen en vitaal te houden. Maar ik zie ook veel goede netwerken waar een actieve vorm van sturing heel nuttig is. Om het anders te zeggen, er rust naar mijn mening geen taboe op een bepaalde mate van management van netwerken. Het is eerder de kunst om daarbij aan de leden en hun wensen te betrekken en tegelijkertijd actief richting te geven aan de koers van het netwerk. En daar heeft het programmabureau WOW naar mijn smaak de goede balans gevonden: vraaggericht aan de slag, gericht op mede-eigenaarschap van de WOW gemeenschap, maar ook met een duidelijke stempel op het netwerk en de manier waarop we de dingen doen. Steeds actief in de weer met de kernvragen van netwerkleiderschap: hoe houden we contact met en staan we open voor onze omgeving, hoe geven we invulling aan de koers van het netwerk, hoe creëren we condities om betekenisvol met elkaar samen te werken, hoe zorgen we voor effectieve samenwerkingsprocessen, die ook herkenbare resultaten laten zien. WOW was niet in één keer het netwerk zoals we dat nu kennen. Het heeft tijd nodig gehad om een de juiste speelstijl te vinden, en dat proces is nooit af. WOW is en blijft een gedeelde verantwoordelijkheid.

Aan het begin van deze column stelde ik de vraag 'wat is een goed netwerk en wie bepaalt dat?' Ik heb u nu mijn antwoord op de vraag wat een goed netwerk is, en waarom ik WOW zie als een mooi voorbeeld daarvan.

Maar of WOW daadwerkelijk een voorbeeld is van een goed netwerk, is natuurlijk niet aan mij. Dat antwoord is geheel en al aan u, beste lezer, als deelnemer van het netwerk. Ú bepaalt of WOW een goed netwerk is, en het is mijn overtuiging dat uw antwoord op deze vraag niet de uitkomst is van één of andere enquête, maar van de mate waarin u actief deelneemt aan WOW. Uw betrokkenheid geeft de beste indicatie van de levensvatbaarheid van WOW. Nu geeft het verleden geen garantie voor de toekomst, maar in dit geval toch op z'n minst een hoopvol gestemd gemoed.

©2017 Maaïke Hartjes.nl Comic House

Recept van Chris Klunder

voorzitter Young Professional Network Platform WOW

Pannenkoekjes met warme kersen

Bereidingstijd: 30 minuten

Ingrediënten (8 à 10 pannenkoekjes)

- 250 g bloem
- 2 eieren
- 650 cc melk
- zout en kaneel
- 1 el custardpoeder
- boter
- poedersuiker

Bereiding van de pannenkoekjes

Maak van de genoemde ingrediënten een glad beslag. Verwarm boter in de koekenpan en bak hierin de pannenkoekjes. Gebruik de warme kersen om de pannenkoekjes te vullen. Rol de pannenkoekjes met vulling op en bestrooi deze met poedersuiker.

Bereiding van de warme kersen

1 potje kersen op sap verwarmen in een pannetje. Iets binden met een eetlepel aardappelmeel aangemaakt met een beetje koud water.

Serveertip

Serveer warme pannenkoekjes met warme kersen als een warm nagerecht. Ook kun je er eventueel vanille-ijs bij serveren.

“Niets was mogelijk, totdat iemand het deed”

Klaas en Chris over...

Van een goed ontwikkelde projectenfabriek naar assetmanagement

Chris de Vries, directeur beheer en uitvoering provincie Noord-Holland en Klaas Snoeij, assetmanager bij gemeente Rotterdam spraken met elkaar tijdens dit vierde interview in de serie. Het belangrijkste onderwerp van gesprek was assetmanagement.

Klaas: *"Assetmanagement is al jaren een belangrijk thema. Ook bij WOW. Waarom was het een 'hot' item?"*

Chris: "Er was altijd al wat beperkte aandacht voor beheer en onderhoud, maar een aantal jaren terug merkte je dat er meer en meer interesse kwam voor het professionaliseren van het beheer en onderhoud en voor een gestandaardiseerde manier van werken. Dat sprak veel mensen aan. Met assetmanagement was het mogelijk om zichtbaar professionaliteit in het vak brengen. Beheerders zijn zeer verantwoordelijk en deskundig, maar het was toch een beetje een ondergeschoven kindje. Assetmanagement heeft in onze organisatie een enorme boost gekregen."

Klaas: *"Ja, hoewel de gemeente al heel lang een goede beheerafdeling heeft, herken ik dat beheer in veel ogen een ondergeschoven kindje was. Het heeft heel lang gedraaid om het aanleggen van nieuwe assets. En op een gegeven moment droogde die bron op en kwam de focus te liggen op behoud van wat er is."*

Chris: "Toen ik directeur werd bij de provincie trof ik aan wat jij schetst: een goed ontwikkelde projectenfabriek, heel professioneel. Maar met weinig aandacht voor de beheeraspecten aan de voorkant. Dat hele proces is veranderd en daar heeft assetmanagement zeker bij geholpen."

Klaas: *"Ik denk dat die manier van denken ook gevoed werd, omdat het allemaal verschillende eilandjes waren. Bij het bouwen ging het om het realiseren van het project tegen zo laag mogelijke kosten. Hoe het nou de komende 80 jaar verder moest gaan, was voor het ingenieursbureau niet echt een issue."*

Chris: "Ja, we hebben in het verleden dingen laten maken waar we nu wel twee keer over na zouden nadenken. Zo hebben we jaren geleden een tunnel gerealiseerd. De tunnelwetgeving was nog niet zo streng, we konden wel investeren, dus kozen we voor een goede en mooie oplossing. Maar nu hebben we te maken met de exploitatie."

Dus als je dat had meegerekend, was het maar zeer de vraag of we dat toen hadden besloten. Op dit moment kijken we veel meer naar de life cycle in het totaal. Dat leggen we ook voor aan het bestuur: assetmanagement maakt keuzes niet alleen mogelijk, maar ook zichtbaar.”

Klaas: *“Hoe ben jij assetmanagement ambassadeur geworden?”*

Chris: *“Ik weet nog dat Rijkswaterstaat een intern programma over assetmanagement had en dat werd overgedragen aan de diensten in het land. Er was een groot feest georganiseerd en ik was daar uitgenodigd als vertegenwoordiger van decentrale overheden. Jan Hendrik Dronkers, voormalig directeur-generaal van Rijkswaterstaat, vroeg mij toen, op het podium, of ik ambassadeur voor assetmanagement te worden om het gedachtegoed verder te brengen. Daar heb ik ja tegen gezegd en tegelijkertijd hebben we het onderwerp bij WOW ook goed kunnen agenderen.”*

Klaas: *“Het is een goede keuze geweest, want het is nu ‘booming’. Veel ingenieursbureaus hebben zich nu gestort op de implementatie van assetmanagement.”*

Chris: *“Volgens mij is het onderwerp bij jullie in Rotterdam ook echt serieus opgepakt. Klopt dat?”*

Klaas: *“We zijn redelijk klein gestart, in eerste instantie met civiele kunstwerken. Daarna is het uitgebreid naar openbare werken en nu zoeken we de verbreding naar stedelijk beheer, daar zit ook handhaving en toezicht bij. Het idee is er om het gemeentebreed uit te gaan rollen. De systematische manier en de transparantie biedt zoveel voordelen. Je kunt veel beter afwegingen maken en je geld op de juiste ‘paarden’ zetten. Assetmanagement helpt je om goed in je rol te komen als adviseur.”*

“Het is een goede keuze geweest”

Chris: *“Helemaal mee eens. Werken jullie binnen de regio ook samen op het gebied van assetmanagement?”*

Klaas: *“Jazeker, er is bijvoorbeeld een samenwerkingsverband metropoolregio, dat is de regio Rotterdam, Den Haag. Daarin trek ik een werkgroep assetmanagement. We komen ongeveer drie keer per jaar bij elkaar en behandelen steeds een ander thema. Sommige gemeenten zijn al ver met assetmanagement en andere zijn er nog niet mee bezig. We kijken samen hoe we elkaar kunnen helpen.”*

Chris: "Mooi! In Noord-Holland hebben we het vooral georganiseerd via WOW-themabijeenkomsten. Eerst vrij algemeen en later ook wat specifiek over veiligheid van kunstwerken en risicomanagement. Ik vind dat heel inspirerend; horen hoe een andere organisatie iets aanpakt en kijken hoe je het verder kunt brengen."

Klaas: "Ja er zijn natuurlijk meer samenwerkingsverbanden, Assetmanagement Nederland is ook een platform waar kennis gedeeld wordt. Maar dat is breder, daar zitten ook marktpartijen bij. Het is wel de manier om elkaar te helpen."

Chris: "Eens. En dan is er ook nog het digitale kennisplatform IAMpro (<https://www.iampro-portaal.nl/>). Daar doen heel veel partijen aan mee en op de website zijn veel voorbeelden te vinden van documenten en hele eenvoudige tools. Het is echt een community aan het worden. Heel handig!"

Chris: "Over community's gesproken. Klaas, ben je onlangs nog naar een bijeenkomst van WOW geweest?"

Klaas: "Ja, ik was laatst nog bij een bijeenkomst over Smart Mobility; die was heel breed. We kregen een beeld van de toekomst voorgespiegeld. Het is geen Willie Wortel verhaaltje meer, het begint werkelijkheid te worden. De vraag aan de beheerders was: wat betekent dat dan voor ons? Dit soort bijeenkomsten zet ons in de modus om te gaan nadenken over de impact voor wegen op korte en langere termijn. Heel interessant en nuttig. En Chris, wat is jouw motivatie voor WOW?"

Chris: "Ik heb WOW vanaf het beide handen aangegrepen. Voor mijn collega's in Noord-Holland is het goed dat ze af en toe een breed verhaal horen over de ontwikkelingen in het vak, zoals Smart Mobility. Van mij moeten ze ook naar die bijeenkomsten toe, ik stimuleer dat enorm. En ze leren via WOW ook weer vakgenoten kennen waarmee ze samen dingen oppakken. Er ontstaat enorm veel uitwisseling en dat is heel goed om te zien. Vooral doorgaan, vind ik. Mijn grootste zorg is nog steeds hoe we nog meer andere partijen, vooral gemeenten, mee krijgen. Daar wil ik me graag voor inzetten. Heb jij daar nog ideeën over?"

Klaas: "Ja, WOW richt zich voornamelijk op water en wegen. Als je gemeenten mee wil krijgen dan zul je het wellicht breder moeten trekken. De assetportfolio van gemeenten is breder dan water en wegen alleen. Hierbinnen vallen ook groen, bomen, openbare verlichting, oppervlaktewater etc. Bij kleine gemeenten hebben beheerders hebben maar beperkt tijd voor het bijwonen van bijeenkomsten. Het programma moet voor hen dus interessant genoeg zijn om ze over de streep te trekken. Door het programma beter op deze doelgroep af te stemmen zie ik nog wel ontwikkelkansen voor WOW."

Chris de Vries

Klaas Snoeij

Wist je dat
de gemiddelde leeftijd
bij veel weg- en
waterbeheerders
richting de
50 gaat?

“The difficulty lies not
so much in developing
new ideas as in escaping
from old ones”

John Keynes, 1883-1946

Wandelroute

Wandeling Rotterdam

BRUGGENROUTE ROTTERDAM - 7KM, 1½ UUR

Wist je dat
het Rijksmonument
de Hefbrug in de
kleur NS 116
is geverfd?

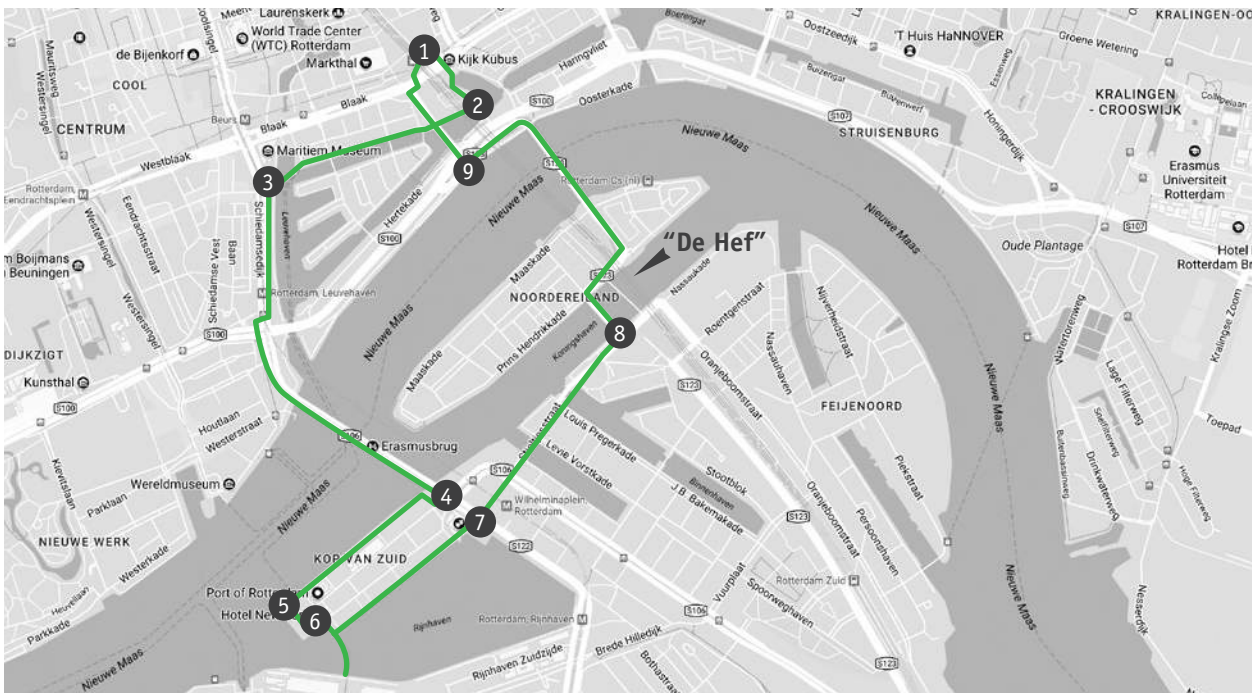
START: BIJ STATION / METRO / TRAMHALTE ROTTERDAM BLAAK

Tip: Je kunt hier starten of eindigen met een bezoekje aan de beroemde markthal.

1. Steek de Blaak over naar hotel Citizen M, links zie je de beroemde kubuswoningen van Piet Blom. Bij Citizen M kun je via een passage naar de Oude Haven lopen, naar de Geldersestraat. Loop langs het water van de Oude Haven. De Geldersestraat gaat over in de Gelderse Kade. Volg deze tot je bij de hoek komt met het Witte Huis, ooit het hoogste kantoorgebouw van Europa.
2. Sla rechtsaf de Wijnhaven in. Zowel in de Oude Haven als in de Wijnhaven zijn veel historische schepen afgemeerd. Loop door tot het einde en ga de Kraneschipbrug over.
3. Sla linksaf en loop langs het water (Leuvehaven) tot je bij de Boompjes komt. Klein stukje naar rechts en bij de verkeerslichten de straat 2x oversteken, zodat je de Erasmusbrug oploopt aan de rechterkant (met de rijrichting van de auto's mee). Erasmusbrug volgen tot aan onderaan.
4. Hier bij de stoplichten rechtsaf slaan en direct weer naar rechts op de Holland Amerikakade tot aan het water. Sla dan linksaf en je loopt langs het gebouw De Rotterdam en langs het water van de Maas tot het puntje van de Wilhelminapier.

5. Volg de pier, langs Hotel New York tot aan de Rijnhavenbrug. Aan de overkant zie je de SS Rotterdam liggen.
6. Neem de brug naar de overkant om in de Fenix Food Factory (rechtsaf na de brug) of op het Deliplein (rechtdoor na de brug) wat te eten of te drinken, of gewoon even de sfeer van Katendrecht wilt proeven. Neem vervolgens deze brug weer terug en sla linksaf de Antoin Platekade op en volg deze tot aan het Wilhelminaplein.
7. Steek de straat naar het Wilhelminaplein, die overgaat in de Stieltjesstraat.

8. De brug overgaan [vergeet niet even naar de monumentale Hefbrug te kijken], straat oversteken en dan de rode Willemsbrug oplopen en oversteken. Vanaf de Willemsbrug heb je een mooi uitzicht naar de Erasmusbrug.
9. Onderaan de brug rechtsaf de verlengde Willemsbrug over, je loopt dan weer recht op station metro/tramhalte Blaak af.

Column

De hobbel

Wat is er nodig voor een optimale en inspirerende samenwerking? In mijn carrière ben ik bij honderden bedrijven te gast geweest. Ik heb teams gecoacht waar de samenwerking stokte of waar teamleden elkaar de tent uitvochten. Ik heb individuen gecoacht die vastgelopen waren. Wat deze mensen gemeen hadden, was dat ze nauwelijks beschikten over het vermogen om eerlijk naar zichzelf te kijken.

Wil je de samenwerking in een team verbeteren dan zijn er allerlei interventies mogelijk zoals teambuildingsactiviteiten, gezelligheidsdingen en talloze trainingen. Die kunnen een nuttig effect hebben. Maar als het binnen een team in de basis niet goed zit dan verdampt het effect snel. Ik adviseer organisaties dan ook om grondiger te werk te gaan. Dat kan door teamleden te laten ervaren dat ze een fundamenteel andere keus kunnen maken. Want als het in een team niet goed loopt, dan blijkt dat er niet bewust wordt gekozen.

Hoe gaat het vaak? Als er zich op het werk een moeilijke situatie voordoet dan is een oude reflex van ons brein om in controle te gaan. Dat ziet er meestal uit als vechten of vluchten. We vechten door de strijd aan te gaan, in weerstand te gaan of te manipuleren. We vluchten door de situatie uit de weg te gaan, het niet belangrijk te maken of het niet te benoemen. In beide gevallen maken we een beweging "er vanaf". We creëren afstand.

Ons brein heeft die reflex, omdat het van oudsher gebaseerd is op overleven. Als er zich bijvoorbeeld in de oertijd een moeilijke situatie voordeed, dan was er een automatische reflex van angst-denken: "Ik ga dood".

Die angst was leidend en zorgde voor vecht- of vluchtgedrag. In die tijd was dat heel functioneel. Maar we doen dat nu nog steeds. Bij een moeilijke situatie denken we dingen als: "Dit gaat vast mis" of "Wat zullen ze wel niet van me denken". Nog steeds is de angst leidend en zorgt voor vecht- of vluchtgedrag. Alleen is het nu in veel gevallen niet meer functioneel.

Het bijzondere is dat de stap om iets anders te kiezen relatief gemakkelijk is. Althans in theorie. In de praktijk is dat anders, want je kunt fysiek volledig in de greep van die angst zitten. De eerste stap is het herkennen van wat er gebeurt. Als je de automatische reflex en de bijkomende gedachten herkent dan kan je die reflex stopzetten en iets anders kiezen. Iets anders dan vechten of vluchten.

Het stoppen met het volgen van de automatische reflex en het kiezen van iets anders voelt in het begin raar. Je hele fysieke en energetische systeem raakt in paniek. Het maken van een andere keus kan voelen als een gigantisch klimrek in een tijgerbaan. Daar overheen gaan, is de eerste keren heel heftig en zwaar. Maar het goede nieuws is dat dat steeds gemakkelijker zal gaan. Hoe vaker je het doet, hoe kleiner de hobbel wordt.

Wil je op een bruisende manier samenwerken en elkaar inspireren, dan is het noodzakelijk dat alle teamleden die hobbel steeds gaan nemen. Dat ze bij zichzelf de reflex gaan herkennen en stoppen met in controle te gaan. En dat ze bereid zijn om die keus steeds weer te maken. In plaats van "er vanaf" te bewegen, ga je "er naartoe". In plaats van afstand creëer je verbinding. Je creëert een veilige en vruchtbare voedingsbodem voor het team.

Het bereid zijn tot het maken van een andere keuze is het begin. Als die eerste megaklus volbracht is, dan ligt daar een veilig fundament. Een basis voor verdere groei en inspiratie. Bijvoorbeeld het bekende "aanspreken op gedrag" wordt dan een stuk eenvoudiger. Het is dan nodig dat de teamleden leren om te spreken vanuit zichzelf. Ze leren te praten over wat iets met hen doet, in plaats over het gedrag van de ander. Er is daarmee een veilige modus om elkaar op diepere niveaus te leren kennen. Om het te hebben over emoties, ervaringen, drijfveren, behoeftes en angsten. Dat zal ertoe leiden dat er binnen het team een grotere verbinding ontstaat.

Hiermee wil ik niet betoogd hebben dat we dan met z'n allen in het Walhalla belanden. Het blijft werken, opletten en eerlijk zijn. Maar voor een optimale samenwerking is het wel de richting. Iedere keer weer opnieuw de hobbel over. Dan blijven de relaties schoon. De samenwerking wordt dan niet gehinderd door onderhuidse spanningen of blokkades. Om het zweverig te zeggen: Dan kan het stromen. En dan blijf je elkaar inspireren.

10 leerpunten van WOW

Wat de ouwetjes van de jonkies kunnen leren

- # 01 Op een onbevangen manier naar vraagstukken kijken. Out-of-the-box en creatief denken.
- # 02 Problemen interdisciplinair oppakken. Jongeren kijken eerder over de grenzen van hun afdeling en vakgebied heen dan sommige ouderen.
- # 03 Je niet laten beperken door (je kennis van) conventies.
- # 04 Pak op wat je belangrijk vindt, deel wat je wil delen en neem hier de tijd voor. Te veel tijd gaat 'verloren' aan dingen die geen wezenlijke bijdrage leveren aan een beter morgen. Dingen die we echt belangrijk vinden laten we te vaak liggen, omdat we er niet aan toekomen door het 'reguliere werk' of de trein aan werkzaamheden die doordendert.
- # 05 Gebruik maken van moderne middelen, zoals vlogs. Daar zijn de jonkies toch vaak net iets handiger in.

10 manieren waarop oud en jong van elkaar kunnen leren
Oude rot of beginner. Geroutineerd tegenover onbevangen.

Wat kunnen we van elkaar leren? We vroegen het aan een
aantal jonge collega's van ons Young Professional Network.

Bepaal zelf maar tot welke categorie je jezelf rekent
(of vraag het aan een collega als je durft).

Wat de jonkies van de 'ouwe rotten' kunnen leren

Veel werkwijzen zijn niet voor niets ontstaan. Problemen waar jongeren tegenaan lopen, zijn door ouderen vaak al meerdere malen opgelost. Jongeren kunnen leren van de ervaring van ouderen.

06

Oudere werknemers hebben vaak een groot netwerk en kunnen snel verbindingen leggen met andere projecten en/of collega's.

07

Oudere collega's kunnen jonkies begeleiden bij lopende zaken en processen.

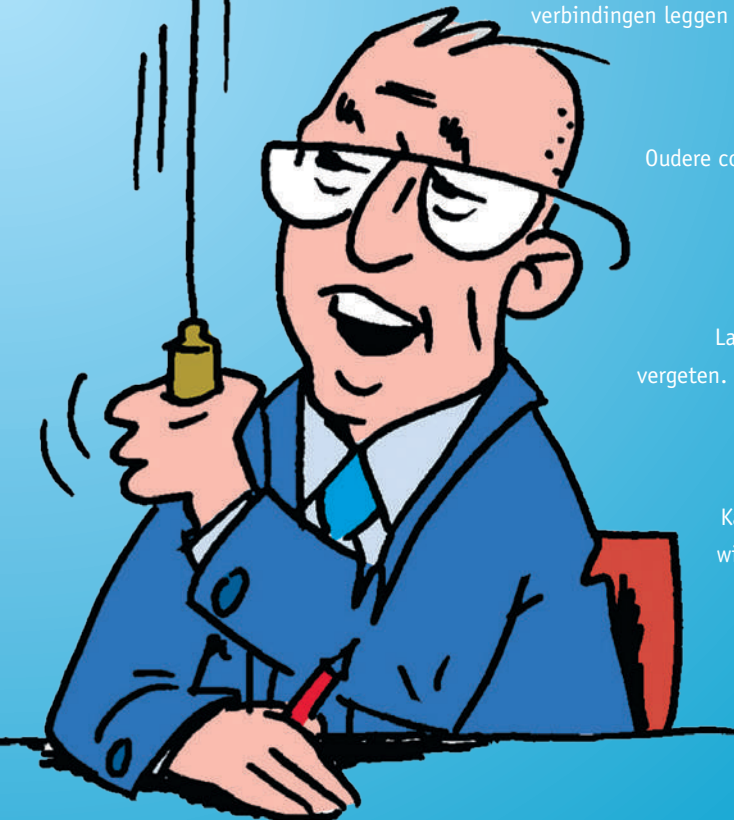
08

Laten we de wijsheid van ouderen niet vergeten. Dat is meer dan alleen werkervaring.

09

Kanaliseer je focus; probeer niet alles te willen en doen, maar focus je energie op 1 à 2 topprioriteiten om meer succes te behalen.

10

Nederland heeft
ruim 22 miljoen fietsen,
samen goed voor
meer dan 40% van
het wegverkeer.

Arthur en Roel over...

Vier je successen!

Arthur Rietkerk, verkeersmanager bij de provincie Noord-Holland en Roel Doef, adviseur Watermanagement bij Rijkswaterstaat wonnen allebei, met hun team, de WOW-prijs. Hoe kijken ze daarop terug, wat voor impact had de prijs op hun project en hebben ze nog tips? Dat kan je lezen in het vijfde interview in deze serie.

Arthur Rietkerk

Roel Doef

Arthur: *"Het is alweer een hele tijd geleden, maar nog gefeliciteerd met het winnen van de WOW-prijs. Ik zag dat we die prijs in hetzelfde jaar hebben gewonnen. Jij voor Water en ik voor Wegbeheerders. Waarmee hebben jullie die prijs toen gewonnen?"*

Roel: *"Dankjewel en jij ook nog gefeliciteerd. We wonnen de prijs met de Koopmanspolder. Dat was de eerste pilot van het achteroverconcept, een samenwerkingsverband van Rijkswaterstaat, de provincie Noord-Holland, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier en Deltares. In de Koopmanspolder, bij Andijk aan het IJsselmeer, kunnen we water binnendijks bergen met peilverschillen. Vissen gebruiken het als paai- en opgroeigebied en vogels gebruiken het als rust- en forageergebied."*

Arthur: *"Interessant. Heeft het ook nog impact op grote hoosbuien, voor het bergen van water?"*

Roel: *"Nou zo'n klein poldertje van 16 hectare naast het IJsselmeer stelt qua waterberging niets voor. Maar het concept is zeker toepasbaar op meerdere plekken. En waarmee hebben jullie de WOW-prijs gewonnen?"*

Arthur: *"In 2010 was er een landelijk programma Mobiliteitsaanpak. Daar zaten allemaal deelprogramma's onder en een daarvan was het oprichten van een Regionaal Tactisch Team (RTT). Dat is een samenwerkingsverband van de provincie Noord-Holland, Rijkswaterstaat, de Stadsregio en de gemeente Amsterdam. Doel van het team is het verbeteren van de doorstroming in de regio door het afstemmen, toetsen en ontwikkelen van regionale verkeersregelscenario's. Daarmee pakken we gezamenlijk knelpunten op het gebied van doorstroming in de regio aan."*

Bijvoorbeeld als er een lange file is door een afgesloten tunnel of een concert in de Arena. Wij hebben de samenwerking zo geregeld dat we het toestaan om het verkeer te sturen op elkaars wegen. Rijkswaterstaat kan de DRIP's (Dynamisch Route-informatiepaneel) van de provincie bedienen, bijvoorbeeld. Dat was wel uniek."

Roel: *"Het klinkt heel logisch, als iets wat al lang had moeten gebeuren, maar het is heel praktisch dat het nu gebeurt en dat je de verschillende ketens aan elkaar koppelt. Mooi."*

Arthur: *"Naast heel veel eer ontvingen we ook een leuk bedrag voor de WOW-prijs. Wat hebben jullie gedaan met geld dat jullie wonnen?"*

Roel: *"We hebben drie bankjes aangeschaft zodat de mensen die in de omgeving zijn kunnen zitten en genieten van de Koopmanspolder. Deze bankjes worden veelvuldig gebruikt. En wat hebben jullie met het geld gedaan?"*

Arthur: *"We zijn op werkbezoek geweest naar Frankfurt en Stuttgart om de verkeerscentrales daar te bekijken. Heel interessant om te zien hoe het daar ging. Tijdens dat bezoek kwamen we erachter dat we een stuk verder waren. Daar was nog niet alles op elkaar afgestemd en als het fout ging moesten ze telefonisch dingen regelen. Het is in Duitsland toch allemaal wat formeler en daardoor misschien ook wel lastiger om samen te werken op dat gebied. Wat daar wel beter was georganiseerd, is dat ze met alle betrokkenen zoals de politie, openbaar vervoer, wegverkeersleiders, hulpdiensten in een pand/ruimte zaten, waardoor de lijnen kort zijn."*

Arthur: *"Kun je me ook iets vertellen over de impact die de prijs op het project heeft gehad?"*

Roel: "Theo van de Gazelle (voorzitter Water Ontmoet Water en plaatsvervangend directeur- generaal Rijkswaterstaat) was enthousiast over ons project; hij is een paar keer langsgelopen om de polder te bekijken. Dat heeft wel wat teweeggebracht, sowieso goede publiciteit voor ons project. Tijdens een van die bezoeken is ook weer de basis gelegd voor een nieuw Achteroeverproject gericht op economische functies in de Wieringermeer. Hoe was die impact bij jullie?"

Arthur: "Dat tweedaagse werkbezoek in Duitsland was heel waardevol. Het was een impuls voor onze saamhorigheid en het verbreed je kennis. En tijdens de Intertraffic (tweejaarlijkse beurs) stonden we met een groot bord bij onze stand: Winnaar WOW-prijs 2011. Er staan ook nog filmpjes op YouTube. Naast het winnen is de publiciteit natuurlijk ook heel leuk."

Roel: "Hoe gaat het op dit moment met het RTT?"

Arthur: "Het is een lijnactiviteit geworden en het blijft in doorontwikkeling. We hadden toen een paar honderd regelscenario's, dat zijn er nu meer dan duizend. Daar zit ook bijvoorbeeld de kroning van koning Willem Alexander bij, maar dat zal niet snel weer plaatsvinden. Hoe gaat het met de Koopmanspolder?"

Roel: "We hebben nu drie jaar geëxperimenteerd en daarmee goede resultaten geboekt. In het voorjaar hadden we 1100 grutto's in een heel klein gebied. Het is ook een kweekvijver voor vis geworden, ook voor glasaal. We verkennen of er partijen zijn die de komende jaren willen investeren in dit openlucht laboratorium. En we willen een ring van 'Koopmanspoldertjes' rondom het IJsselmeer maken. Daar zijn we al mee bezig in Friesland, Flevoland en langs de Markermeerkust van Noord-Holland."

Roel: "Nog wat anders. Wat is volgens jou absoluut nodig om tot een goede samenwerking te komen?"

Arthur: "De juiste houding en gedrag van mensen is heel belangrijk. Ook de steun van een management is onontbeerlijk en dat zat allemaal mee in het RTT. Het is afhankelijk van de mensen die in een team zitten. Ze moeten ervoor open staan om samen te werken en ook echt willen."

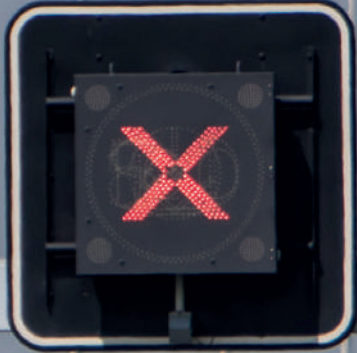
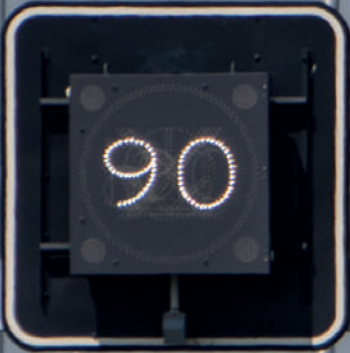
"Het gaat om zien, meemaken en beleven"

Roel: "Dat ben ik met je eens. De juiste mensen zijn heel belangrijk bij een samenwerking; je moet een goed team vormen. Maar het moet starten met een goed idee waar je voor de volle honderd procent achter staat. Bij ons is ook goede PR met aansprekende beelden een succesfactor gebleken. En zit het even tegen? Dat kan gebeuren, humor is een fantastisch smeermiddel. Blijf volhouden en blijf trouw aan je team, ook als het even tegenzit. En vier je successen! Doe bijvoorbeeld mee aan een WOW-prijsvraag!"

Arthur: "Ja, wie weet nog een keer. Maar hoe zorgen we er nou voor dat we in de toekomst nog meer en beter met elkaar gaan samenwerken?"

Roel: "Daar heb ik maar een antwoord op: gewoon doen! En doe het vanuit een bepaalde visie. Als je iets concreets kan laten zien dan spreekt dat aan."

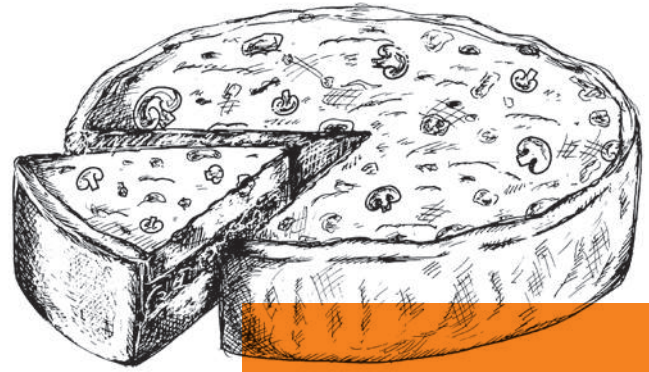
Arthur: "Daar sluit ik me helemaal bij aan. Het gaat om zien, meemaken en beleven."

Recept van Bart Hansma
projectleider Ikonderzoekwegen

Hartige KFZ-taart

Deze heerlijke hartige taart is makkelijk te maken, erg gezond en nog vegetarisch ook. De combinatie van oude kaas(K), falafel(F) en zuurkool(Z) komt heerlijk samen in een bed van bladerdeeg. Zilveruitjes, knoflook, paprika en kaneel maken de smaakmozaïek compleet. Eenvoudig te maken maar pas op - zeer verslavend!

Ingrediënten (2/3 personen)

- 500 g zuurkool
- 250 g champignons
- 1 pak falafel of andere vegetarische balletjes
- 300 g oude kaas
- 8 plakjes bladerdeeg
- een half potje zilveruitjes
- 4 eieren
- 1 ui
- 3 teentjes knoflook
- peper, paprikapoeder en kaneel naar smaak

Kan eventueel andere groenten/resten erbij doen. Gerecht is erg flexibel

Bereiding

Verwarm de oven voor op 200 graden. Laat de bladerdeeg zacht worden en vet een bakschaal in. Maak een bodem van de bladerdeeg in de schaal. Overgebleven stukjes bladerdeeg kun je later op de bovenkant gebruiken. Prik gaatjes in de bodem met een vork. Zet de bodem 5 minuten in de voorverwarmede oven (of 10 minuten in een niet voorverwarmede oven) zodat de bodem al een beetje hard wordt.

Wring de zuurkool goed uit zodat er weinig vocht meer inzit. Snij de zilveruitjes doormidden en leg ze samen met de zuurkool in een vergiet. Schaaf 300 gram oude kaas en leg apart (of andere kaas kan ook). Snij ui en knoflook. Snij falafel/balletjes doormidden. Snij champignons in stukjes.

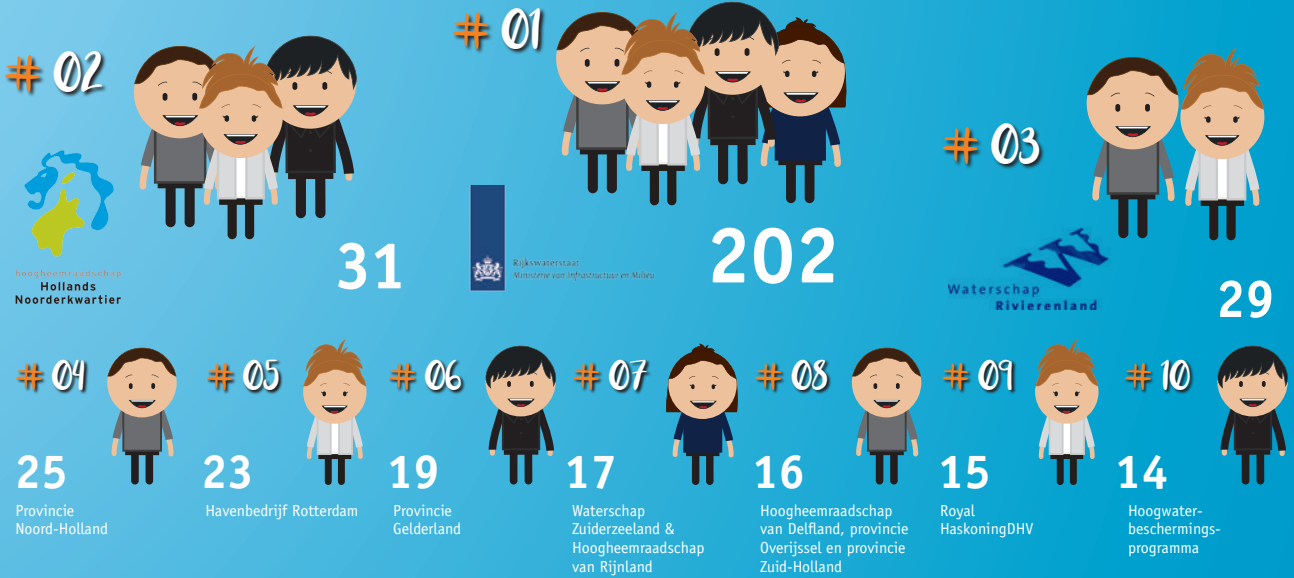
Bak de uitjes en knoflook 1-2 minuten in een wok. Bak daarna de champignons en balletjes 1-2 minuten erbij, en tenslotte de zuurkool en zilveruitjes 1-2 minuten. Doe alles van de wok weer in het vergiet zodat het vocht eruit gaat (te veel vocht = natte taart). Gooi vervolgens alles in een bak en meng het met de eieren en de kruiden. Na mengen kun je dit in de schaal verdelen en aftoppen met bladerdeeg en oude kaas. Doe de schaal in de oven en bak tot de kaas goed gesmolten is met hier en daar krokante stukken (20-30 minuten). Draai halverwege voor een effen resultaat.

Serveer de KFZ-taart met een glas rode wijn of gewoon met water.

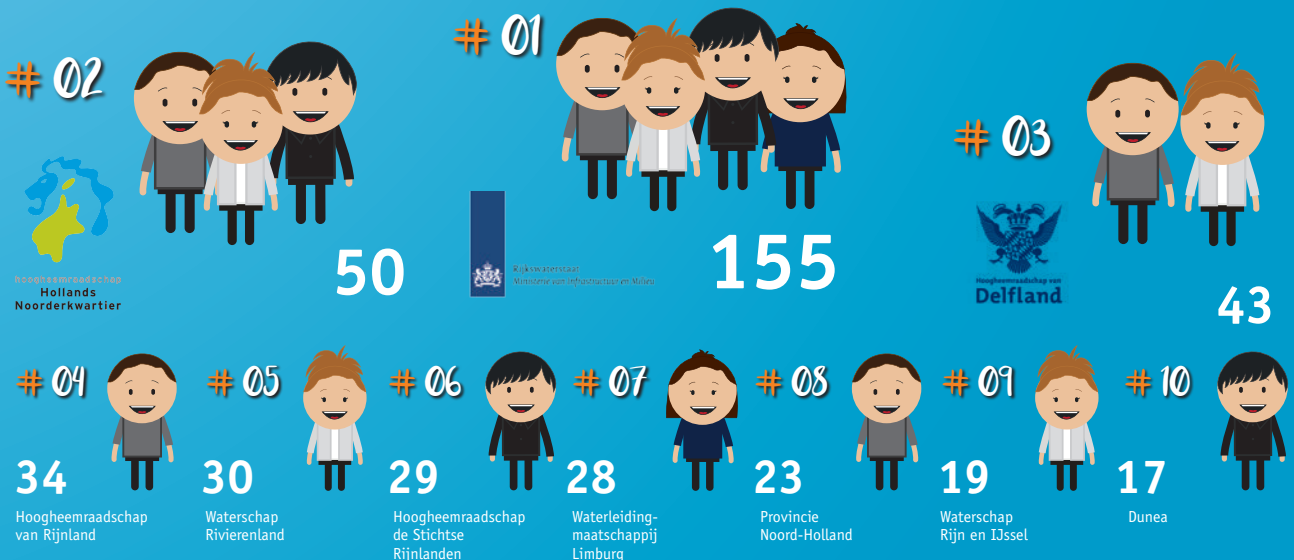
10 meeloopdagen van WOW

In de periode van 2014 tot en met 2016 hebben we in totaal ruim 800 meeloopdagen georganiseerd waarbij minimaal 1600 mensen betrokken waren. Dat leverde heel veel mooie ervaringen en verhalen op. Het aantal beschikbare plaatsen verschilt per organisatie. Grotere organisaties kunnen meer mensen ontvangen dan kleinere. Het Havenbedrijf van Rotterdam is altijd het snelst volgeboekt. Maar wat waren nou de meest populaire plekken in de afgelopen jaren? We zochten het uit.

Welke organisaties ontvingen de meeste mensen?

Van welke organisaties hebben de meeste mensen een meeloopdag meegemaakt?

A rustic wooden fence made of weathered, moss-covered planks runs across a lush green field. The fence is composed of several horizontal rails supported by a vertical post. The background shows a grassy hillside under a cloudy sky. In the foreground, tall green grasses and some dried seed heads are visible. A circular callout box with a dashed orange border is positioned in the lower-left quadrant, containing text in Dutch.

Wist je dat
we de afgelopen
jaren bijna 1.000
meeloopdagen hebben
georganiseerd?

“The best way of learning
about anything is by doing.”

Richard Branson

Recept van Ronald Wielinga

WOW-makelaar bij Platform WOW

Spekkoek

Ingrediënten (80-100 plakjes)

- 15 eieren (gescheiden)
- 500 g boter (kamertemperatuur)
- 500 g poedersuiker (gezeefd)
- 175 g bloem (gezeefd)
- 6 tl kaneelpoeder
- 3 tl kardemompoeder
- 3 tl nootmuskaatpoeder
- 3 tl kruidnagelpoeder
- een mespunt zout

Wat je verder nog nodig hebt

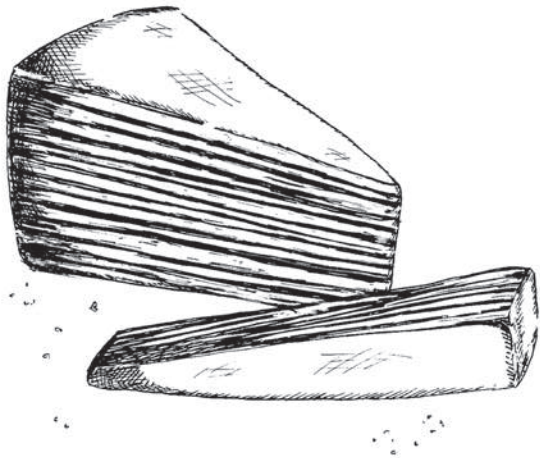
- springvorm ± 26 cm ø (ingevet)
- mixer of keukenmachine met haken
- grote mengkommen

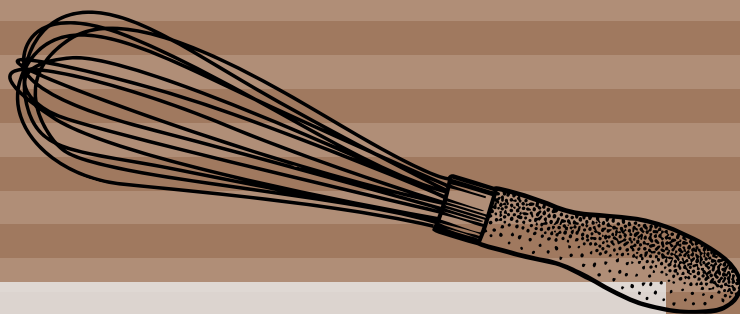
Mijn WOW-collega's weten dat ik enorm kan genieten van koken. Al tweemaal heb ik de WOW-collega's rond de kerst op bezoek gehad en voor hun een heerlijk kerstdiner bereid. Voor mij echt een moment van ontspanning.

Op de volgende pagina mijn spekkoek recept. Voor mij zijn de overeenkomsten met samenwerking duidelijk. Het maken van spekkoek lijkt een uitdaging. Maar als je het rustig doet en er de tijd voor neemt, valt het eigenlijk wel mee. Gewoon stap voor stap. Net als bij een succesvolle samenwerking bouw je dit laag voor laag op. En in mijn ogen heb je de grootste kans van slagen als het bottom-up gaat.

Daarnaast is spekkoek exotisch. Net zo goed als een andere organisatie ook wel eens exotisch kan lijken. Maar de smaak van spekkoek is onovertroffen. Eigenlijk houdt iedereen ervan. Verder kan je er lang van genieten als je hem in dunne plakjes serveert.

Eet smakelijk!

Bereiding

Verwarm de oven voor op 175° C (geen hete lucht maar met onder- en bovenwarmte). Klop de eierdooiers met de suiker in ± 10 minuten tot een lichtgeel, romig en luchtig mengsel dat als een dik lint van de gardes loopt. Het is zeker in volume verdubbeld.

Klop de boter met de mixer minstens 15 minuten tot luchtig en dik vloeibaar. Neem een grote, brandschone kom. Klop de eiwitten in de kom met een snuf zout goed stijf. Gebruik een flinke kom, want het beslag heeft uiteindelijk heel veel volume. Spatel de boter, eiwitten en bloem in delen om de beurt luchtig door het eierdooier-suikermengsel.

Doe iets minder dan de helft van het beslag in een andere kom, schep alle kruiden erbij en roer het zo luchtig mogelijk om. Vet de bodem van de springvorm in en zet de vorm ± 2 minuten in het midden van de oven.

Neem de springvorm uit de oven, schep er een pollepel wit beslag zonder specerijen in en verdeel het egaal over de bodem van de springvorm. De bodem moet heel dun bedekt zijn met een laagje.

Bak de laag in ± 6 minuten in het midden van de oven gaar. Strijk voorzichtig een heel dun laagje zachte boter over de eerste deeglaag. Als dit niet lukt, omdat de deeglaag stuk gaat, is die nog niet gaar genoeg. Zet dan de laag eerst nog 1-2 minuten terug in de oven.

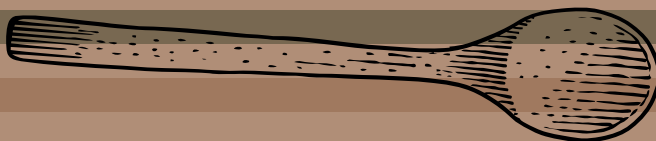
Verdeel nu gelijkmatig 1 pollepel bruin beslag met specerijen over de eerste laag en spreid deze gelijkmatig uit met de bolle kant van een lepel. Bak de laag weer ± 6 minuten in het midden van de oven.

Ga zo door met lagen maken tot het beslag op is, eindig met een witte laag. Schakel na het maken van 6 lagen de onderwarmte uit. Mocht nu de bovenwarmte te hoog worden, zet de spekkeok dan iets lager in de oven en haal elke laag er 1 minuten eerder uit. De lagen mogen géén krokant korstje krijgen.

Laat de spekkeok afkoelen. De koek is zacht en stevig en mag absoluut niet krokant zijn.

Bereiden ± 5 uur.

Bron: <https://deliciousmagazine.nl/2015/05/25/spekkeok/>

10 uitgaven van WOW

01

Storybook

Kwaliteit door verbinding. Begin 2013 verscheen dit boek over het hoe en waarom van Platform WOW. Bekende collega's uit het netwerk vertellen over de meerwaarde van het platform. Verbeteren, versnellen en besparen!

03

Praktijkbundel EMVI

In deze praktijkbundel vind je voorbeelden en ideeën van en voor inkopers en beleidsmakers van grond-, weg- en waterbouw van overheidsorganisaties. De bundel is samengesteld met de EMVI expertpool; inkopers die ervaring hebben met het toepassen van EMVI. Zij zijn bereikbaar voor toetsing en advies.

02

Praktijkbundel Overbelading

Te zwaar beladen vrachtwagens zorgen voor veel schade aan de Nederlandse wegen. Wat kunnen wij – als wegbeheerders – doen? Wat kunnen we leren van elkaar? En welke maatregelen zijn er al getroffen?

04

Casestudy Veluwerandmeren

Het primaire doel van de samenwerking was 38 jaar geleden het oplossen van de 'groene soep' (blauwalg). Uiteindelijk heeft de samenwerking geleid tot een watergebied met een geheel eigen karakter waarin natuur, recreatie en lokale economie tot hun recht komen. Een succesverhaal!

05

Casestudy Randweg Eindhoven

Rijkswaterstaat, gemeentelijke en provinciale wegbeheerders werkten samen met hulpdiensten en aannemers aan de Randweg Eindhoven. Mede dankzij de goede samenwerking werd het een succesvol project. We zochten uit waarom.

07

Prijsvraagrapport 2013

De eerste prijsvraag van Wegbeheerders Ontmoeten Water samen. Bekijk de veertig interessante inzendingen. De winnaar was...

06

Onderzoeksrapport wegbeleving 2015

Wat vinden weggebruikers van de gemeentelijke-, provinciale- en rijkswegen? Hoe beoordelen ze onder andere de veiligheid, het rijcomfort en het onderhoud? We onderzochten het in 2015.

08

Uitwisselen loont

In dit boekje vertellen collega's over hun ervaringen tijdens een meeloopdag. Wat hebben ze geleerd? Wat viel ze op? Wat gaan ze anders doen?

09

Kosteneffectiviteitsanalyse

Om te meten wat de activiteiten van WOW opleveren in euro's is een kosteneffectiviteitsanalyse gedaan. Wat levert het op en wat kunnen we besparen? Duidelijk werd dat de projecten kosteneffectief zijn en dat de besparingen uiteindelijk in de miljoenen lopen.

10

Atlas van samenwerking

Op deze interactieve kaart van Nederland zijn heel veel voorbeelden van samenwerkingsprojecten te vinden. Je kunt selecteren op water, vaarwegen, wegen of combinaties. Zoeken op thema of type organisatie is ook mogelijk!

**“De enige wijsheid
die echt telt is
weten dat je niets
weet.”**

Socrates

A nighttime photograph of a city skyline. The central focus is a tall, multi-story building with a grid of windows, many of which are lit up. The building's top is illuminated with blue lights. To the left, another tall building is visible, also lit up. The foreground shows a road with streetlights and some trees. A circular white overlay with a dashed orange border is positioned in the lower right quadrant, containing text in Dutch.

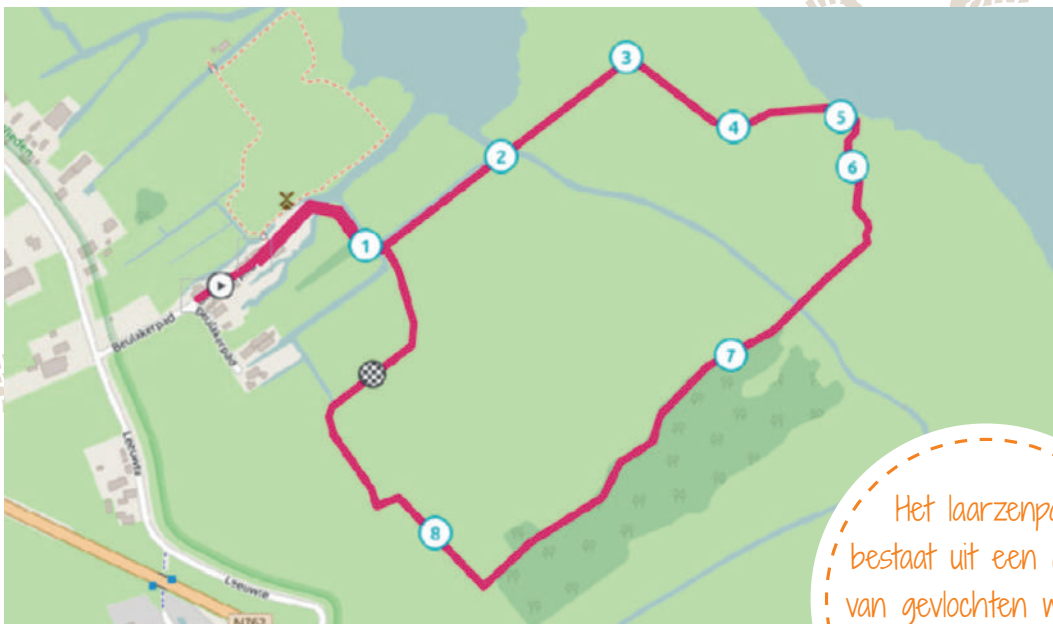
Wist je dat
er in Nederland
naar schatting ±3,5
miljoen lantaarnpalen
zijn.

#05

Wandelroute

Laarzenpad de Wieden

Laarzenpad, bij Bezoekerscentrum de Wieden — 2,3KM

Het laarzenpad bestaat uit een deken van gevlochten wortels van riet dat drijft op water.

START: BEZOEKERSCENTRUM DE WIEDEN

Beulakerpad 1

8326 AH Sint Jansklooster

Het laarzenpad bij Bezoekerscentrum De Wieden loopt dwars door het rietland. Voor het laarzenpad (de naam zegt het al) heb je laarzen of stevige schoenen nodig. Ook zijn hier in de zomer veel muggen, dus draag bedekkende kleding. Het pad is niet geschikt voor mensen die slecht ter been zijn. Let op: deze route is niet altijd toegankelijk. Tijdens het broedseizoen is deze route gesloten. Controleer voordat je gaat wandelen de actuele stand van zaken op www.natuurmonumenten.nl.

Honden zijn niet toegestaan.

BRON: *Natuurmonumenten*

Recept van Roel Brandt

regioadviseur Platform WOW

WOW-balletjes

Samen met vrienden of familie genieten van lekker eten maakt mij altijd blij. Voor feestjes bij ons thuis maak ik altijd graag wat hapjes. Mijn zus bracht me ooit op het idee voor dit fantastische hapje. Zodoende is binnen onze familie en vriendenkring dit hapje inmiddels een klassieker waar iedereen om vraagt als ze bij ons komen. Dus het past perfect bij het 10-jarig feestje van WOW om dit familierecept met jullie te delen. Vanaf vandaag heten ze dan ook: de WOW-balletjes!

**Zorg dat je genoeg maakt,
want de schaal zal zo leeg zijn.
Eet smakelijk!**

Bereiding

Maak het gehakt aan met de gehaktkruiden, 2 tenen knoflook, de ui en het ei (tip: mosterd, bieslook en eventueel zongedroogde tomaatjes doen het erg goed in gehaktballen). Draai hier kleine balletjes van (iets groter dan soepballetjes) en braad ze even aan in een koeken-/hapjespan. Meng voor de saus (droog) de suiker met bloem. Giet de azijn, een beetje water, ketchup en de sojasaus in een kookpannetje met dikke bodem. Doe er het suiker/bloemmengsel bij, roer dit goed door en breng het aan de kook. Voeg er de aangebraden gehaktballetjes aan toe en laat het op klein vuur nog circa 15 minuten doorkoken. Nu kan je met wat nog wat spelen om de saus wat dikker of dunner te maken. Ik vind hem het lekkerst als de saus stroperig is.

Ingrediënten (1 kg WOW-balletjes)

- 250 g bruine basterdsuiker
- 20 ml sojasaus
- 10 ml ketchup
- 60 ml azijn
- 60 ml water (afhankelijk van de gewenste dikte van de saus)
- 1 kg rundergehakt
- paneermeel / beschuiten
- 1 ei
- fijn gesnipperde ui
- 2 tenen knoflook
- diverse gehaktkruiden

#06

Wandelroute

Het Vennenpad

Bij de Overasseltse- en Hatertse vennen — 13KM

START: TEN ZUID-OOSTEN VAN WIJCHEN

Er zijn verschillende startpunten. Deze staan aangegeven op de kaart.

Ten zuidoosten van Wijchen start het Vennenpad. Het Vennenpad kronkelt om de bekende Overasseltse en Hatertse vennen. Vennen zijn waterpartijen, die niet gevoed worden door grondwater, maar die voor de aanvoer van water grotendeels op (mineraalarm) regenwater zijn aangewezen. Niet alleen de Overasseltse en Hatertse vennen zijn in deze route opgenomen, ook het Wijchense ven kunt u tijdens uw tocht bewonderen. Het gebied is naast natuurpracht rijk aan historie en indrukwekkende verhalen. Niet ver hier vandaan vond bijvoorbeeld de luchtlandingsoperatie in Nederasselt plaats. Op 17 september 1944 werd Overasselt door de Amerikanen bevrijd door 123 vliegtuigen en 1.700 parachutisten. De afstand van de route is 13 kilometer. De route is met de klok mee bewegwijzerd middels onderstaand groen met gele bordje.

Daarnaast treft u bij afrasteringen overstapjes aan. Het is de bedoeling deze te gebruiken en geen hekken of doorgangen te openen. Bij het betreden van boerenland treft u een bordje met regels aan. U bent verplicht om zich aan deze regels te houden. Honden zijn op uw tocht door het land niet toegestaan. Deze maatregel is genomen om te voorkomen dat de fauna wordt verstoord en uit te sluiten dat de Neospora bacteria, waarvan honden drager kunnen zijn, in het weiland terecht komt. Wanneer rundvee wordt besmet met deze bacteria kan dit onder andere leiden tot ernstige vruchtbaarheidsproblemen.

U kunt uw auto of fiets parkeren bij de startpunten van de route.

Een ven krijgt
geen aanvoer van
grondwater,
maar van
regenwater.

Op de kaart kunt u zien waar de pleisterplaatsen zijn. Wanneer u de route wandelt kunt u de QR-code op het informatiepaneel scannen. QR-codes zijn

codes die u met uw mobiele telefoon kunt scannen indien u over de juiste software beschikt.

BRON: Boerenwandelpad

Recept van Ariea Vermeulen

Programmamanager Wegbeheerders Ontmoeten Wegbeheerders

Wortelsoep met gember, kerrieroom en gesneden lente-uitjes

Bereiding

1. Fruit de ui aan in wat olijfolie en voeg er de gesneden bospeen en gember aan toe.
2. Laat dit alles licht aankleuren zodat de suikers uit de wortels karamelliseren.
3. Voeg de gesneden appel toe.
4. Blus af met de kippenbouillon en laat de wortel helemaal gaar koken.
5. Pureer het geheel met de staafmixer.
6. Breng op smaak met peper en zout.
7. Bereid de kerrieroom: Sla de slagroom samen met kerriepoeder en gesneden koriander tot yoghurt dikte (houd eventueel koriander apart).
8. Breng op smaak met peper en zout.

Presenteren

Schenk de warme soep in en schep een beetje kerrieroom erop en garneer met de gesneden lente-uitjes.

Ingrediënten (8 personen)

- 1 l kippenbouillon
- 1 ui (fijngesnipperd)
- 1 appel (in stukjes gesneden, bijv. Elstar)
- 500 g geschilde en gesneden bospeen
- 65 g gekonfijte stemgember
- peper en zout

Voor kerrieroom:

- 1 dl slagroom
- 6 g kerriepoeder
- 1/2 bosje koriander (fijngesneden)

Voor de garnering:

- lente-uitjes

Hans en Eja over...

Gun jezelf de tijd om je te laten inspireren

Hans Merks, senior beleidsadviseur Water en Dijken bij Waterschap Rivierenland en voormalig voorzitter van het Young Professional Netwerk, en Eja Praasterink, voormalig manager Ruimte bij de gemeente Veghel en op dit moment programmamanager innovatieve ontwikkelingen binnen de fusiegemeente Meierijstad en regionaal bij Agrifood Capital en bestuurslid van Water Ontmoet Water, spreken met elkaar over personele uitwisseling.

Hans: "Hoi Eja, we kennen elkaar dan wel niet persoonlijk, maar we zijn allebei betrokken bij WOW. Op welke manier ben jij betrokken bij personele uitwisseling?"

Eja: "Hoi Hans, personele uitwisseling is een aantal jaren geleden benoemd als thema van WOW. Het was eigenlijk de uitkomst van een sessie met het bestuur waarin we bespraken hoe we meer van elkaar konden leren. Dat hebben we in gang gezet en uitgezet binnen alle organisaties. We hebben toen ook de meeloopdagen in de Week van de WOW-factor opgezet en ik heb een en ander ook binnen mijn eigen organisatie uitgezet. En hoe ben jij betrokken geraakt?"

Hans: "Ik was uitgeleend door waterschap Rivierenland aan WOW. Bij WOW was ik voorzitter van het Young Professional Netwerk (YPN) en ik maakte deel uit van het programmateam. Dat heb ik ongeveer drie jaar, gemiddeld een halve dag in de week, gedaan. Vanuit het YPN hebben we personele uitwisseling gestimuleerd bij mensen die betrokken waren. Op bijeenkomsten werden er wel afspraken gemaakt, zo van: zal ik jou een keer laten zien waar ik werk en andersom. Ik heb zelf ook een keer een meeloopdag gedaan."

Eja: "Wat leuk, waar was dat?"

Hans: *“Bij de programmadirectie van het Hoogwaterbeschermingsprogramma. En er heeft ook een keer iemand bij ons meegelopen. Het ging allemaal heel makkelijk via de WOW-makelaar. Heb jij al ervaring met uitwisseling?”*

Eja: *“Een van de medewerkers van mijn afdeling heeft bij het waterschap Aa en Maas meegelopen. Ik heb ook iemand van Rijkswaterstaat bij mij op bezoek gehad. En er was een medewerker van Aa en Maas die regelmatig bij ons in huis zat, hij werkte mee aan de waterparagraaf van de bestemmingsplannen. Dat was heel praktisch en het was heel fijn dat hij mee kon denken. Ik heb wel veel positieve reacties gehoord. Vooral dat het leuk was om eens bij een ander in de keuken te kunnen kijken. Het is toch een verruiming van je blik.”*

Hans: *“Ja, het is leuk om een andere organisatie te leren kennen en je netwerk te verbreden. Dat is wel de kracht van die meeloopdagen. Heb jij zelf ook al eens een dag meegelopen?”*

Eja: *“Nee, dat heb ik nog niet gedaan. Ik neem me steeds voor om het wel een keer te doen, maar het is er nog niet van gekomen. En dat is eigenlijk wel jammer.”*

Hans: *“Met wie zou je het liefste een keer willen meelopen?”*

Eja: *“Ik zou wel een keer bij een waterschap willen meelopen!”*

Hans: *“Dat kan altijd geregeld worden! Je bent van harte welkom. Heb je nog een bepaalde interesse?”*

Eja: *“Ik heb het meeste raakvlak met waterkwaliteit in het stedelijk gebied.*

De afvoer van regenwater bijvoorbeeld. Het lijkt me interessant om eens te horen hoe het waterschap nadenkt over dat soort vraagstukken. En jij, zou jij nog een keer een dag willen meelopen?”

Hans: *“Nou, het lijkt me heel leuk om een dag in jouw organisatie mee te lopen.”*

Eja: *“Leuk, dat kan ik in gang zetten hoor. Dan maken we er een echte uitwisseling van!”*

“We moeten maar eens uitzoeken of het haalbaar is”

Hans: *“Afgesproken! Ik denk trouwens ook dat er, vooral bij langdurige uitwisselingen, meer begrip voor elkaars organisatie komt. Wat andere overheden bijvoorbeeld niet altijd weten, is dat het waterschap een belastingstelsel heeft. Bepaalde keuzes worden op basis daarvan gemaakt.”*

Eja: *“Ja het geeft absoluut meer inzicht als je een andere organisatie van binnenuit leert kennen.”*

Hans: *“Heb jij nog ideeën hoe personele uitwisseling nog verder gestimuleerd kan worden?”*

Eja: *“Het zou mooi zijn als personele uitwisseling tot het algemene personeelsbeleid zou gaan horen. Dat iedere medewerker elk jaar een dag bij een andere organisatie moet gaan kijken. Het is nu vrijwillig en individueel. Maar als je het als organisatie belangrijk vindt dat medewerkers iets anders zien dan hun eigen bureau, dan zul je het misschien anders aan moeten pakken en onderdeel maken van je personeelsbeleid.”*

Hans: "Ja, precies. Ik vind dat WOW het heel goed en praktisch organiseert. Maar nog niet iedereen kent WOW. Misschien is het ook goed om WOW nog meer bekend te maken in de branche. En mensen moeten ook willen en zichzelf tijd gunnen om zich te laten inspireren."

Eja: "Misschien is het een idee om bij elke bijeenkomst ook een inschrijfmogelijkheid te geven voor een meeloopdag of een uitwisseling?"

Hans: "Ja, dat lijkt me een goed plan; mooiste zou zijn als dat digitaal kan. We moeten maar eens uitzoeken of het haalbaar is. Iets anders: hoe lang ben jij al betrokken bij WOW?"

Eja: "Nou best lang, volgens mij ongeveer vanaf het begin van Water Ontmoet Water. Ik denk in 2011. Ik werd benaderd door de burgemeester. Dat was Ine Adema, zij had contact met Theo van de Gazelle. Voor mij is het altijd wel een beetje een zoektocht geweest. Ik ben de enige in het bestuur van een gemeente. Een beetje vreemde eend in de bijt. Maar ik vind het nog steeds stimulerend om kennis op te doen en te delen waar dat mogelijk is. Het is een inspirerende club mensen. En hoe heb jij de tijd bij WOW ervaren?"

Hans: "Toen ik het stokje overnam van mijn voorganger, Angèle Baas, regelde zij eigenlijk alles alleen. En toen ik afscheid nam, heb ik een bestuur achtergelaten. Drie personen die het leuk vonden om dingen op te zetten en te regelen. Ik kreeg er veel energie van als we een goede bijeenkomst hadden neergezet. We kregen veel enthousiaste feedback: 'goed geregeld, leuke mensen leren kennen'. Ik ben blij dat ik een bijdrage heb kunnen leveren."

Eja: "En je hebt iets goeds achter gelaten dus!"

Hans: "Ja en Chris (Klunder, red) de huidige voorzitter van het Young Professional Network, doet het op dit moment ook heel goed. Ik blijf wel betrokken bij WOW hoor, het is een mooie club. En ik zie er naar uit om een dag bij jouw organisatie mee te lopen."

Eja: "Ja, ik ook. Personele uitwisseling is waardevol voor iedere medewerker. We hebben (nog) meer ambassadeurs nodig om collega's de gelegenheid te bieden een keer bij een ander in de keuken te kijken, en zo geïnspireerd weer terug te keren naar hun eigen werkomgeving."

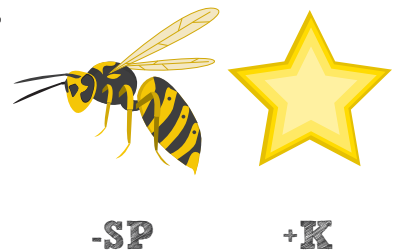
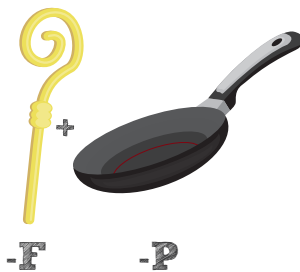
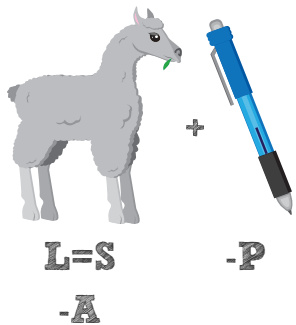
Hans Merks

Eja Praasterink

Rebus#05

Vul de zin hier in:

Benieuwd naar het antwoord? Check www.platformwow.nl/antwoorden

Filippine#06

Wist je dat Nederland 17.691 km waterkerende dijken kent?

1	1			2												
2	6				1	1										
3				1												
4	10						5		5					6		
5		4								9						
6				7												
7		4	5		5											
8	11					3										
9				5			7									
10			8					14		10						
11			14		2											
12	13		8						8							
13	14								6							
14		12	8													
15				2						7						
16	3		1							12					9	

1	2	3		4	5	6	5	7	5	5	8		5	7	9	5	8	3
1	8	6	5	7	3		10	1	8	6	1	1	8		11	12	13	14
4	3		8	4	5	13	1	8	6		5	5	8					
10	7	5	5	13	6	5												

- 1. Zangeres van "Water under the bridge"
- 2. Bijnaam Erasmusbrug
- 3. Ezelsbrug Waddeneilanden
- 4. Grootste basculebrug van Nederland
- 5. In welke plaats bevindt zich de laatste particuliere tolbrug van Nederland
- 6. Welke bijnaam kreeg de Enneüs Heerma brug in Amsterdam
- 7. Bij zwaar verlies ga je deze brug op
- 8. Beroemde Praagse brug
- 9. Rond welke brug werd "A Bridge Too Far" van Richard Attenborough opgenomen
- 10. Te hoog gegrepen
- 11. Over de brug komen
- 12. Vanaf de Brooklyn bridge heb je uitzicht op de skyline van deze wijk
- 13. In welk land is "The Bridge On The River Kwai" opgenomen
- 14. Brug in het Frans
- 15. Langste autobrug van Nederland
- 16. Rare ophaalbrug in Leeuwarden

Vul het woord hier in:
 Benieuwd naar het antwoord? Check www.platformwow.nl/antwoorden

10 boeken van WOW

Platform WOW leest graag en veel!
We hebben een top 10 van boeken voor jullie.
Maar deze tien boeken vinden we allemaal even goed.
Dus wat ons betreft allemaal op nummer één.

#01 Leren samenwerken tussen organisaties *Edwin Kaats en Wilfrid Opheij*

In onze ogen niet voor niets het Managementboek van het Jaar 2013, een echte must read. Samenwerken gaat zelden helemaal vanzelf. En dan wordt het met het jaar nog belangrijker om succesvol samen te werken. Want geen enkele organisatie kan de grote private en publieke vraagstukken helemaal alleen oplossen. Maar hoe? Edwin Kaats hielp ons om de samenwerking binnen Platform WOW vorm te geven. Dat deed hij door trainingen te geven, gesprekken te voeren en een aantal bestaande samenwerkingen binnen het platform door te lichten aan de hand van de theorie die Edwin in zijn boek beschrijft.

Kortom Edwin gaf ons gereedschap om gemakkelijker samen te werken. De centrale boodschap van de auteurs: 'een samenwerking is kansrijk als mensen en organisaties zich met elkaar weten te verbinden in een betekenisgevend proces, dat recht doet aan de belangen en gericht is op een betekenisvolle ambitie. De grote opgave is om daarvoor de juiste condities te scheppen.'

Wil jij een hulpmiddel om samenwerkingsverbanden tot stand te brengen? Dan raden wij dit boek en Edwin van harte aan. Meer lezen van Edwin? Zie zijn column op bladzijde 44.

#02 Nooit af *Martijn Aslander en Erwin Witteveen*

Een top tien lijst van Platform WOW zonder Nooit af van Martijn Aslander en Erwin Witteveen is niet denkbaar. Waarom? Als platform die het netwerken tussen organisaties stimuleert, was Easycratie (eerste boek van dit duo) al verplichte kost. En Nooit af geeft die netwerksamenleving een derde dimensie. De heren zijn echte duiders van de netwerksamenleving. We zitten in een enorme transitie. Een ander tijdperk breekt aan, waarin de schaarste voorbij is, alles met alles is verbonden en op bijna alle terreinen van menselijk doen en laten, ontstaan andere vormen. Dit gaf Martijn ons ook op inspirerende wijze mee tijdens zijn lezing op een van onze bijeenkomsten.

De boek heeft als ondertitel 'een nieuwe kijk op de fundamenten van ons leven: werk, school, zorg, overheid en management'. Nooit af, ofwel permanent beta. Aslander en Witteveen geven aan dat de tijd om uitgebreid na te denken, te brainstormen, dan gedetailleerder plannen te maken en vervolgens een grondig onderzoek en extra checks te doen voorbij is. Tegen de tijd dat je plan klaar is, is de wereld veranderd en het uitgekende plan alweer achterhaald. Daarnaast moeten we rekening houden met een viertal megatrends: Big data, 3D-printing, Overvloed en Singularity. Op bladzijde 8 kun je een inspirerende column van Martijn lezen.

#03 Politieke intelligentie

Dees van Oosterhout

Volgens Dees van Oosterhout heeft politieke intelligentie helemaal niets te maken met politiek. Maar over de ongeschreven regels op de werkvloer, slim opereren en machtsverhoudingen herkennen. En het boek helpt slim het spel te leren spelen. Een trigger voor ons om dit boek te lezen. Zeker omdat we Dees kennen als procesregisseur met veel creatieve energie die samen met ons mooie dagen heeft vormgegeven.

Uit onderzoek blijkt dat 60% van succesvol zijn in je werk bepaald wordt door onderlinge relaties, dat mensen zich gehoord en gewaardeerd voelen en voor 40% door je inhoudelijke expertise. Iedereen kan invloed hebben, maar die invloed moet je wel afdwingen door het spel te spelen. Maar hoe wordt dat spel dan gespeeld? Dat leer je gewoonlijk niet tijdens je opleiding.

Dit boek reikt spelregels aan hoe je jouw politieke intelligentie kan vergroten. Een positief en oplossingsgericht boek met handige tips, checklists en een uitleg over de spelregels en hoe je het spel op een slimme manier kan spelen. Wij vonden het mooi dat alle principes door Dees zijn getoetst in haar coaching –en adviespraktijk. Lees ook de column van Dees op bladzijde 29.

Het boek omschrijven in één zin? Strategisch omgaan met anderen en tegelijkertijd goed naar jezelf kijken.

#04 Omdenken

Berthold Gunster

Van het boek Omdenken worden wij blij! Soms zit je vast in bepaalde denkpatronen. Op zo'n moment doe je er goed aan om het boekje 'Omdenken' erbij te pakken. Maak van een probleem een mogelijkheid. Verlaat het aloude 'Ja-maar' en verwelkom 'Ja-en' als denkpatroon. Het is een boekje om lekker in te bladeren, te grazen, ideeën op te doen en om je te prikkelen. Geen ellenlange teksten, maar veel beeld en inspiratie. Zoals op de voorkant staat: Kortom, om te kijken, denken en – vooral – creëren. Nog meer over omdenken? Lees dan 'Huh!?' of 'Ja-maar wat als alles lukt' voor verdieping. Of nodig één van de omdenkers eens uit voor een "Ja Maar" lezing, ons beviel dat erg goed! Van 2006 tot 2015 presenteerde Willem van Boekel, voor groepen uit het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties, 'De Grote Ja-maar Omdenk Show'. Willem heeft een column in het doeboek op pagina 56.

#05 Het grote werkvormenboek

Sasja Dirkse-Hulscher

Dit boek doet zijn naam letterlijk en figuurlijk eer aan. Het is het grootste werkvormenboek op de markt in Nederland. Wij hebben meerdere boeken over werkvormen op de plank staan, maar als we moeten kiezen... Dan is Het grote werkvormenboek wel een hele goede keuze door zijn uitgebreide sortering aan werkvormen. Met maar liefst 120 verschillende werkvormen, geordend naar doelstelling, zoals: kennismaken, uitwisselen, kennis overdragen, discussiëren, beslissen, brainstormen, plannen maken, evalueren, vaardigheden oefenen en informeren. Voor ons een inspiratiebron als we onze bijeenkomsten en vergaderingen vormgeven.

#06 Everything is connected

Keri Smith

Een nieuwe wereld scheppen, ansichtkaart voor ansichtkaart. Soms word je door een 'boek' blij verrast. Everything is connected is zo'n 'boek'. Keri Smith heeft als missie om het leven van alledag met een frisse blik te zien en te twijfelen aan bestaande situaties. Op één van de ansichtkaarten uit het boek staat een tabel met daarin allemaal instructies. We worden uitgedaagd om een steen te laten vallen op een van de 'cellen'. Bij ons viel de steen op Schrijf een brief met de verkeerde hand. Je voelt je net 'zes/zeven' jaar oud en wat een energie kost het om je verkeerde hand te schrijven. Haar bedoeling is dat we experimenteren en om ons en onze omgeving wakker te schudden. Keri brengt enige mate van onvoorspelbaarheid in ons leven en dat doet ze op een leuk en eigenzinnige manier. Geen leesboek, maar creativiteit ten top. Het mooie is dat je omgeving erbij betrokken wordt. Heb jij al een kaart van Keri ontvangen?

#07 Wat hebben ze nú weer bedacht?!

Johanna Kroon

De ondertitel van het boek boek belooft veel goeds: Hoe één simpel communicatieprincipe het verschil maakt bij uw verandertraject. Dat klinkt makkelijk! We geven gelijk het geheim van het boek weg. Zet de relatie voor het veranderdoel. Zo eenvoudig is het. Waar wij ons eerst op moeten richten, zijn de relaties binnen het team of binnen de organisatie. Relatie eerst, veranderdoel daarna. Dit boek is voor mensen die binnen een organisatie met veranderingen te maken hebben. Dat is dus iedereen! Vol mooie anekdotes en voorbeelden.

#08 Had je maar een vak moeten leren

Willem de Vos

Precies honderd verhalen over vakmanschap. Fijn zo'n boek met korte inspirerende verhalen. Over een positief onderwerp, namelijk mensen die goed zijn in hun vak of dat willen worden. Het gaat om doorzetten, volhouden, niet opgeven, blijven oefenen en hard werken. De verhalen zijn van alle tijden van vroeger en van nu. Niet moeilijk, lekker leesbaar en inspirerend. Voor op de koffietafel.

#09 De TED methode

Chris Anderson

Tja, wie wil dat niet. Zo kunnen presenteren als de mensen bij de TED-talk doen? Wij, bij Platform WOW, wel. Helaas geeft Anderson aan dat er geen vaste formule is. Maar...het boek staat wel vol met tips en richtlijnen om een presentatie naar een hoger TED-niveau te tillen. 'De Ted-methode' legt uit hoe de beste presentaties tot stand komen en geeft je waardevolle tools om zelf het meeste uit je presentaties te halen. Wat wij mooi vonden, was dat het doel is dat je de presentatie geeft die alleen jij kan geven.

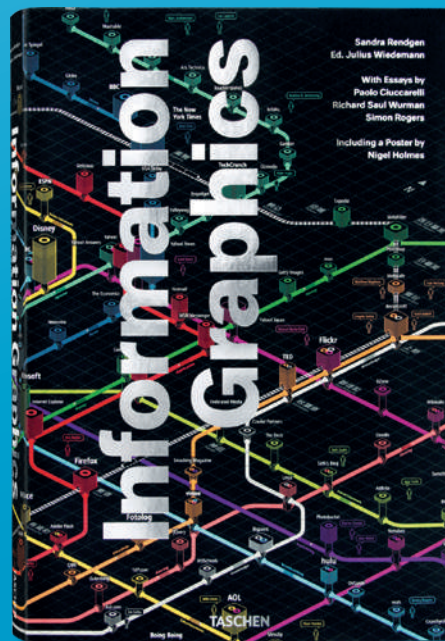
Al lezend rees het idee op waarom geen TED-talk bij Platform WOW, zoveel inspirerende mensen met mooie ideeën binnen ons netwerk. Want volgens Anderson, begint het allemaal met een idee. Een 'idee' is een breed begrip. Het hoeft geen wetenschappelijke doorbraak of geniale uitvinding te zijn. Een idee is iets wat het wereldbeeld van anderen kan veranderen. En je spreekt van een indrukwekkende toespraak als het je lukt om het idee in het hoofd van een ander te 'planten'. Wordt dus vervolgd...

#10 Information Graphics

Sandra Rendgen

Een joekel van een boek, 480 pagina's. Prachtig vormgegeven, maar vrij prijzig door zijn grootte. Bij Platform WOW geloven we in infographics. Je kan deze informatieve illustraties niet meer wegdenken uit deze maatschappij. Een combinatie van data en vormgeving geeft in een oogopslag vaak beter weer dan 1.000 woorden die het geheel beschrijven. Maar er zit natuurlijk een hele wereld achter infographics.

Sandra Rendgen geeft aan hoe complexe ideeën door middel van een infographic overgebracht kunnen worden. Ze haalt Albert Einstein aan 'If you can't explain it simply, you don't understand it well enough.' Zien is begrijpen, gelooft Rendgen. Het boek is voor iedereen die geïnteresseerd is in de geschiedenis en het gebruik van visuele communicatie. Het eerste deel van het boek gaat over de geschiedenis van infographics en haalt de tekeningen in grotten aan als start van visuele communicatie. In het tweede gedeelte van het boek vind je het werk van de bekende professionals met een factsheet en uitleg van de methodes en doelstellingen per infographic.

10 boeken van WOW

#07

Wandelroute

Hoge Broekenpad

Grasland met weidse uitzicht — 4KM

Hier vind je
zware, natte kleigrond.
Vroeger voor de
meeste teelten
ongeschikt.

START: TEN ZUIDEN VAN BENEDEN LEEUWEN

Fruittuin Bloesemhof.

Ten zuiden van Beneden Leeuwen start het Hoge Broekenpad. Het Hoge Broekenpad leidt u door een gebied dat wordt gekenmerkt door veel lage gronden. De Hoogbroekstraat, waar deze route start, ligt zoals de naam al zegt iets hoger en daardoor droger. Misschien geeft deze straatnaam u ook wel een stiekeme hint, dat u uw broek nog maar eens wat hoger moet optrekken als u op tocht gaat door het lager gelegen boerenland. Voor 1950 waren hier zo goed als geen boerderijen en bestonden de gronden voornamelijk uit rietland. Anno nu loopt u voornamelijk over grasland en kunt u genieten van het weidse uitzicht. De afstand van de route is ruim 4 kilometer en wordt tegen de klok in bewegwijzerd middels onderstaand groen met gele bordje.

Daarnaast treft u bij afrasteringen overstapjes aan. Het is de bedoeling deze te gebruiken en geen hekken of doorgangen te openen. Bij het betreden van boerenland treft u een bordje met regels aan. U bent verplicht om zich aan deze regels te houden. Honden zijn op uw tocht door het land niet toegestaan. Deze maatregel is genomen om te voorkomen dat de fauna wordt verstoord en uit te sluiten dat de Neospora bacteria, waarvan honden drager kunnen zijn, in het weiland terecht komt. Wanneer rundvee wordt besmet met deze bacteria kan dit onder andere leiden tot ernstige vruchtbaarheidsproblemen. **U kunt uw auto of fiets parkeren bij het startpunt van de route.**

BRON: Boerenwandelpad

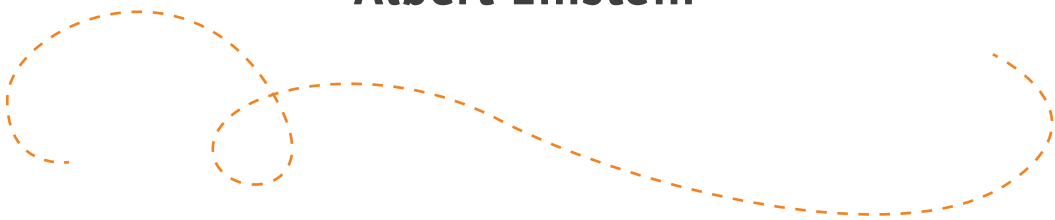
Zoek de 10 verschillen#07

Benieuwd naar het antwoord? Check www.platformwow.nl/antwoorden

“The true sign of intelligence is not knowledge but imagination”

Albert Einstein

Paardensprong#08

Bij een paardensprong gaat u steeds twee hokjes naar boven/onder, en één opzij - of twee opzij, en één naar boven/onder.

g	n	w
t	*	e
n	e	e

Vul het woord hier in:

Benieuwd naar het antwoord? Check www.platformwow.nl/antwoorden

01

Oprichting Wegbeheerders Ontmoeten Wegbeheerders

10 mijlpalen van WOW

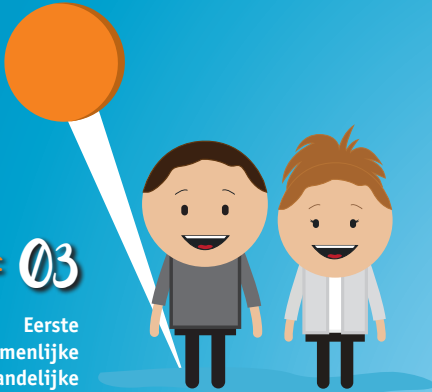
02

Oprichting Water Ontmoet Water

03

Eerste gezamenlijke landelijke dag

04

Oprichting regio's

05

1e WOW prijs voor beste samenwerking

06

1e Week van de WOW factor

07

PLAKKIE ASFALT

08

Meldpunt Water

09

Nationale Klimaatop

10

Veiligheid bediening kunstwerken

Eric en Jan Hendrik over...

Eén wegsysteem, één mobiliteits- systeem op een hoger niveau tillen

Jan Hendrik Dronkers stond als directeur-generaal van Rijkswaterstaat jaren aan het hoofd van Wegbeheerders Ontmoeten Wegbeheerders. Hij neemt afscheid omdat hij loco secretaris-generaal is geworden bij het ministerie van Infrastructuur en Milieu. Eric Diepstraten, directeur Netwerkmanagement bij Rijkswaterstaat Zuid-Nederland en bestuurslid van Wegbeheerders Ontmoeten Wegbeheerders (Zuid-Nederland) sprak met hem in dit zevende interview over hun ervaringen bij WOW, de regionale ontwikkelingen en de toekomst.

Eric: "Tien jaar WOW; er is veel bereikt tijdens al die jaren samenwerken. Sinds wanneer ben je voorzitter van Wegbeheerders Ontmoeten Wegbeheerders en wat was de aanleiding dat je voorzitter werd?"

Jan Hendrik: "Ik werd voorzitter in 2011. Dat was een jaar na mijn aanstelling als directeur-generaal van Rijkswaterstaat in 2010. Ik heb met Theo (van de Gazelle, red) gekeken hoe we de taken konden verdelen. Hij was vooral bezig met 'natte' zaken en dus was het een logische stap dat hij voorzitter zou worden van Water Ontmoet Water en ik van Wegbeheerders Ontmoeten Wegbeheerders."

Eric: "Waarom vind je de samenwerking tussen weg- en waterbeheerders zo belangrijk?"

"Er stond
verrijking op
het menu"

Jan Hendrik
Dronkers

Eric Diepstraten

Jan Hendrik: “Nederlanders reizen van A naar B. Ze hebben helemaal niet door welke beheerders zich bezighouden met het mobiliteitssysteem en ze moeten daar ook geen last van hebben. Ze willen gewoon dat het goed geregeld is. Dat is een van de redenen waarom beheerders moeten samenwerken. Het is niet handig als je allemaal dezelfde onderzoeken doet. En het is ook niet slim als je dingen los van elkaar moet ontdekken. We moeten het belastinggeld goed gebruiken en daarom is kennisdeling noodzakelijk. Door met elkaar te praten en kennis te delen kun je elkaar heel erg verrijken. Ik vond dat belangrijke redenen om te investeren in WOW.

De vergaderingen met het bestuur waren ook altijd heel leuk. Je hoorde direct van waterschappen, provincies en gemeenten wat er speelde. Het was ontspannen, omdat je niet hoefde te onderhandelen; er stond geen geld op het spel. Er stond verrijking op het menu. Dat zorgde voor een hele leuke en ontspannen sfeer. Zo heb ik het altijd ervaren.”

Eric: *“Dus voor jou was er niet zo snel een reden om een overleg af te zeggen?”*

Jan Hendrik: *“Nee ik denk dat ik ook vrij trouw aanwezig ben geweest. Ik heb niet vaak verzuimd. Als je ergens deel van uitmaakt, moet je er ook zijn. Ik heb een hekel aan no shows.”*

Eric: *“Het bracht je meer dan samenwerking en kennisuitwisseling van wegbeheerders. Ik ben het met je eens dat we de gebruiker centraal moeten stellen. Hij mag geen hinder ondervinden van het feit dat wij complex georganiseerd zijn in Nederland.”*

“Ik heb een hekel aan no shows”

Jan Hendrik: *“Ja, dat klopt. Op een gegeven moment hebben we een regionale indeling gemaakt. Binnen deze regio’s wordt nu ook meer samengewerkt. Tijdens de vergaderingen bespraken we dat; het was goed om te horen wat er speelt in de regio. Dat vroeg ik tijdens de vergaderingen ook aan jou en je voorganger. Soms gebeurde er veel, soms ook niet. En dan scherpten we elkaar weer aan om te zorgen dat er in de regio’s de nodige activiteiten werden ontwikkeld. En jij? Jij bent nog niet zo lang voorzitter van de regio WOW Zuid-Nederland. Hoe ervaar je dat?”*

Eric: *“Ik kan nu twee regio’s vergelijken. Toen ik nog bij de provincie Utrecht werkte, was ik actief met WOW in die regio. Sinds ik bij Rijkswaterstaat werk,*

ben ik toegetreden tot het bestuur en ben ik voorzitter geworden van de regio Zuid-Nederland. In Utrecht ging het samenwerken niet vanzelf. Naar aanleiding van een analyse dat het niet alleen lukte, hebben we beter leren samenwerken. WOW heeft daar wel een steentje aan kunnen bijdragen. Zuid-Nederland is bestuurlijk een hele andere regio. Met andere uitdagingen. Ik zie dat er veel kennis gedeeld wordt, onder andere op het gebied van asset-management en smart mobility. In Zeeland stond men niet zo open voor smart mobility, totdat we het gesprek met ze gingen voeren. Ze hebben een groot probleem met recreatievervoer en smart mobility kan daar wel eens een goed antwoord voor zijn. WOW opende het gesprek en daarmee hun ogen. Er zijn veel kansen en ook zij zijn zeer gebaat bij samenwerking.”

Jan Hendrik: *“Het kenmerk van WOW is overtuigen he? Je kan iemand niet dwingen om mee te doen. Het is niet altijd een hele snelle manier. Maar wel duurzaam.”*

Eric: *“Dat klopt. Je gaat nu weg als voorzitter van Wegbeheerders Ontmoeten Wegbeheerders. Wat zijn nou dingen die jullie hebben bereikt waar je trots op bent?”*

Jan Hendrik: *“Ik vond de WOW dagen hoogtepunten, met al die workshops, waarin heel duidelijk werd waar we nu allemaal mee bezig waren. Ook de uitwisselingen en de meeloopdagen van collega’s. Vooral de dingen die we concreet deden. We hebben ook eens een bestuurdersdag georganiseerd. Het is altijd maar de vraag hoe zij reageren, maar ze waren erg positief. Het wordt toch*

copyright: <https://beeldbank.rws.nl>, Rijkswaterstaat / Harry van Reeken

allemaal maar gerealiseerd door een paar mensen die er hard aan trekken.”

Eric: *“Nu gaat Michèle het stokje van je overnemen. Is er iets wat je haar zou willen meegeven? Heb je een tip?”*

Jan Hendrik: *“Er zijn op dit moment veel ontwikkelingen op het gebied van data. Er is zoveel data, maar er is weinig beleid en context hoe we die zaken moeten oppakken. Het is een belangrijk onderwerp. Maar ik zou haar vooral willen meegeven: hou het ontspannen; blijf alles doen op basis van een overtuiging. Push niet te veel en hou het vooral vol. Er zijn wel momenten geweest dat het vuur even wat minder brandde, maar het is belangrijk dat het door blijft gaan. Het is uiteindelijk één wegsysteem, één mobiliteitssysteem op een hoger niveau, en die zijn samen te belangrijk om uit het oog te verliezen. Ik zou haar ook willen aanraden om de banden met de ‘natte’ kant van WOW verder aan te halen. We zijn afzonderlijk begonnen, omdat het eigen identiteiten zijn, maar ik denk dat het mogelijk is om nog meer verbinding te krijgen op een hoger aggregatieniveau. Hoe denk jij over de recente ontwikkelingen?”*

Eric: *“Ik vind alles rondom smart mobility heel spannend, want het heeft te maken met ons lerende vermogen en de zoektocht naar wat het gaat betekenen voor ons als wegbeheerders. Zijn we in staat om ons kwetsbaar op te stellen en niet in het hier en nu te denken? Zijn we dan een juridische entiteit of zijn we maximaal het verkeer aan het sturen zoals we nu vanuit de verkeerscentrales doen?”*

“Het is belangrijk dat het door blijft gaan”

De werkelijkheid zal er ergens tussen in zitten. Data is daar een onderdeel van.

Ik denk dat het een enorme sprong gaat maken. De vraagbepalers redeneren nog heel erg vanuit een beperking, omdat we zien wat er nu is en dat er beheer en onderhoud moet zijn en aanlegtrajecten. Terwijl als we de systeemsprong kunnen maken los van het hier en nu dan ben ik heel benieuwd wat dat ons gaat brengen en of we dat met WOW kunnen gaan verkennen. Dat houdt me wel bezig. Het is een zoektocht. We hebben nog veel te leren.”

Jan Hendrik: *“Het hele mobiliteitssysteem gaat veranderen, dat is een ding dat zeker is. Hoe snel dat gaat, is de ontdekkingsreis. Maar het is WOW op het lijf geschreven om elkaar daarin vast te houden en dat niet allemaal afzonderlijk te gaan doen. WOW heeft ook daarin zeker toekomst.”*

Eric: *“Ik heb nog een laatste vraag. WOW is gestart vanuit het perspectief dat we elkaar moeten opzoeken en dat de mensen die ons wegennet gebruiken geen last moeten hebben van het feit dat er verschillende beheerders zijn. Is de tijd al rijp voor een wegbeheerder?”*

Jan Hendrik: *“Dat denk ik niet. Voorlopig niet. Die ene wegbeheerder komt dan op een te grote afstand te zitten van de burger. Dat is niet effectief. Als we in de toekomst de informatie nog sneller bij de besluitvormer kunnen krijgen en je kunt het nog verder verrijken met nieuwe algoritmes dan zou je misschien verder kunnen centraliseren. Mensen willen nabijheid van een bestuurder. Iemand bij wie ze met hun klachten terecht kunnen en ik denk niet dat onze organisaties kunnen worden vervangen door een robot of een grote organisatie.*

Stedelijke wegen hebben ook weer andere problemen dan provinciale- of rijkswegen. De samenwerking zie ik toenemen, maar ik zie nog niet zo snel één wegbeheerder ontstaan. Hoe denk jij daarover?”

Eric: *“De samenwerking moet intens zijn En mensen willen inderdaad gemakkelijk in contact kunnen komen. Daarnaast blijft het voor de gebruiker raar als hij op een weg rijdt en het ene deel is van een andere kwaliteit dan het andere. Of een deel is wel gestrooid bij gladheid en het andere niet. We bekijken soms de systemen nog te veel gescheiden, omdat we verschillende beheerders zijn. Ik denk wel dat we ooit naar één overheid kunnen gaan. Maar dan wel een benaderbare overheid. De vraag is of dat ook het ultieme systeem is om onze netwerken te beheren en te onderhouden. Het biedt ook voordelen om vanuit verschillende perspectieven naar onze netwerken te kijken. Maar de samenwerking moet meer dan goed zijn. Dus we gaan nog op voor tien jaar WOW?”*

Jan Hendrik: *“Dat lijkt me een goed idee.”*

Het Noordzeekanaal
is tussen 1865 en 1876
helemaal met de hand
uitgegraven.

Puzzel#09

De Nederlandse driekleur kennen we allemaal. Maar hoe goed ken je provinciale vlaggen? Teken een lijntje van de provincie naar de juiste vlag.

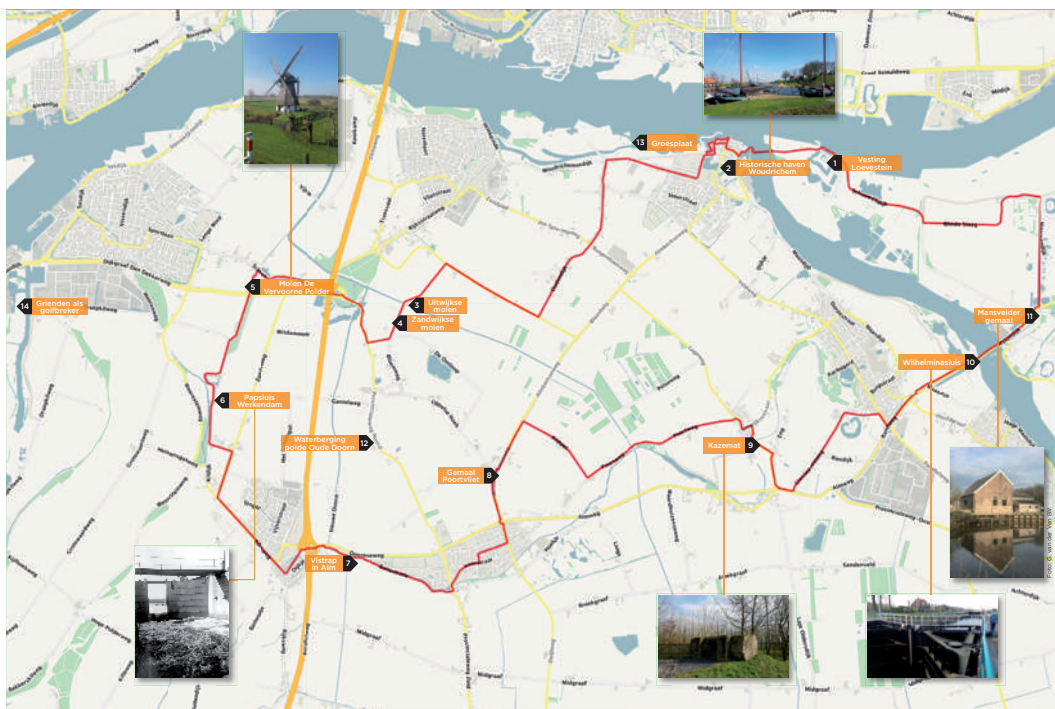
Benieuwd naar het antwoord? Check www.platformwow.nl/antwoorden

#08

Fietsroute

Rondje Loevestein

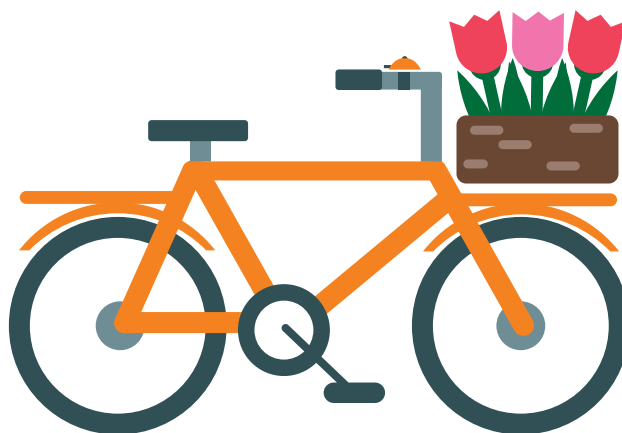
Onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie — 34KM

START: Vesting Loevestein

De fietsroutes voeren langs historische objecten van de Nieuwe Hollandse Waterlinie.

Onderweg krijg je een beeld van de werking van het watersysteem dat zorgde voor het onder water zetten (inunderen) van land. Deze route ligt in het meeste zuidelijke deel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Fietsend langs gemalen, sluisen, molens, batterijen en kazematten beleef je het verleden en zie je wat hedendaags waterbeheer inhoudt.

Bezienswaardigheden Rondje Loevestein

14. Grienden als golfbreker

De dijk bij Werkendam is aangelegd in combinatie met het planten van griend (wilgen) aan de rivierzijde. Er is gebruik gemaakt van natuurlijke processen om bij te dragen aan de waterveiligheid. Bij het ontwerp van de 'griendijk' is er van uitgegaan dat bij extreem hoge waterstanden de inkomende golven door het griend worden afgeremd.

6. Papsluis Werkendam

De in 1815 aangelegde Papsluis is een van de vijf waaiersluizen die voor de Nieuwe Hollandse Waterlinie zijn aangelegd. Waaiersluizen zijn sluizen die onafhankelijk van de getijden kunnen worden geopend. Het ontwerp is van Jan Blanken, inspecteurgeneraal van de Rijkswaterstaat en kent een traditioneel-ambachtelijke stijl. De sluis is de meest zuidelijke inundatiesluis van de Nieuwe Hollandse Waterlinie.

12. Waterberging polder Oude Doorn

De polder Oude Doorn ligt in de voormalige 'inundatievelden' bij fort Altena. Vroeger konden die onder water gezet worden als de vijand in aantocht was. Door er nu water te bergen wordt een historisch gebruik ingezet voor een nieuw doel.

13. Groesplaat

In deze uiterwaard vinden we (natuurlijke) graslanden en ooibossen. Ze worden begraasd door 'wilde' paarden en runderen. De Oudendijkse Geul is is een zogenaamde 'meestromende nevengeul': bij hoogwater kan de Merwede er haar overtollig water kwijt en stroomt ze mee. Deze geul van 1500 meter lang en 30 à 40 meter breed is gegraven in 2000. De geul vormt nu het hart van de Groesplaat.

7. Vistrap in Alm

In 2016 is een vispassage aangelegd aan de Vierbansche Sluis tussen Nieuwendijk en Werkendam. De vispassage zorgt voor een betere vispopulatie.

BRON: Waterschap Rivierenland

<https://waterliniemuseum.nl/fietsroutes/>

Wist je dat
inundatie het
opzettelijk onder water
zetten van een
gebied is.

**“We cannot solve our
problems with the same
thinking we used to
create them.”**

Albert Einstein

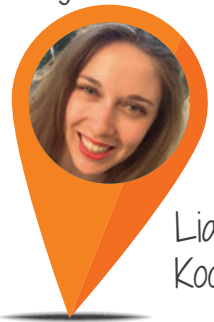

Ad en Lianne over...

De jeugd van tegenwoordig

Ad de Waal Malefijt

Lianne
Koomen

Ze zijn allebei nog niet zo heel lang betrokken bij WOW. Ad de Waal Malefijt, plaatsvervangend directeur bij Dunea en bestuurslid van Water Ontmoet Water, sprak in dit achtste interview met Lianne Koomen, adviseur jongerenbeleid bij Waternet/waterschap Amstel, Gooi en Vecht, en lid van het bestuur van het WOW Young Professional Network over hun ervaringen, kennis delen en borgen en de kansen voor jongeren.

Lianne: *“Goedemiddag, jij bent nog niet zo heel lang bestuurslid van Water Ontmoet Water. Op welke manier ben jij betrokken geraakt bij WOW?”*

Ad: *“Ik ben nu ongeveer twee jaar bestuurslid van Water Ontmoet Water. Een collega van mij, Loet Rosenthal, had een uitwisseling met Joost de Ruig. Daar was hij enthousiast over. Ze hebben veel over WOW gepraat en vervolgens kwam er een uitnodiging vanuit WOW naar de Vewin of de waterbedrijven ook wilden aansluiten bij WOW. Dat hebben we besproken en toen ben ik samen met Arjen Frenzt, plaatsvervangend directeur van de Vewin, toegetreden tot het bestuur van Water Ontmoet Water. Ik vind het een uitdagend platform en ik denk dat we als beheerders nog steeds veel van elkaar kunnen leren. Maar ik ben ook nog wel een beetje zoekende op welke onderwerpen we nog meer samen kunnen werken, zodat het nog beter gaat.”*

Lianne: *“Weet je wat ik grappig vind? Als je net van school komt dan verwacht je dat alle bedrijven met elkaar samenwerken. Het verbaasde mij dat het niet zo was en dat men speciale platformen en dergelijke opricht om die samenwerking te stimuleren.”*

Ad: *“De waterschappen, Rijkswaterstaat en ook de drinkwaterbedrijven zijn bedrijven die al heel lang bestaan. Van oudsher waren we naar binnen gericht. We keken hoe ons eigen proces efficiënter kon. We weten pas sinds kort dat we meer moeten investeren in de waterketen. De tijd dwingt ons nu om samen te werken. Je kan het niet meer alleen.”*

Lianne: *“Het valt mij op dat mensen in een organisatie vaak óf intern óf extern gericht zijn. En dat maakt dat je soms de verbinding mist tussen de interne en de externe schil van een onderneming.*

Terwijl dit juist heel belangrijk is voor een goede samenwerking. Hoe zie jij dat?”

Ad: *“Ik begrijp je punt. Van binnen naar buiten gaat vaak wat eenvoudiger. Mensen die expertise hebben moeten dat laten zien aan de omgeving. Zo proberen we nu strategisch omgevingsmanagement veel meer handen en voeten te geven. Je moet wel weten vanuit welke expertise je dat doet. Dus even met je voeten in de klei staan. Zien wat het betekent om een leidingnet te onderhouden, dat soort dingen. Het is echt een punt van aandacht: hoe ga je mee met de omgeving? Hoe zorg je dat je aangehaakt blijft? Dat betekent ook dat je intern veel flexibeler moet zijn. Iets anders, jij hebt meegedaan met de Young Professional Challenge. Hoe heb je dat ervaren?”*

Lianne: *“Ja, dat was mijn eerste contact met WOW. Ik werkte toen bij de Unie van Waterschappen en ik zag een oproep voorbij komen. Het was zo leuk om vier dagen samen te werken met collega’s van waterschappen, provincies, gemeenten en Rijkswaterstaat. Dat creëert een mooie dynamiek. Tijdens deze dagen werk je intensief samen aan een opdracht, heb je interessante discussies uit verschillende invalshoeken en krijg je pitchtraining. We hebben uiteindelijk gewonnen. We kregen een opleidingsbon voor 1500 euro; dat was natuurlijk erg leuk. Ik vond het zo leuk dat ik het jaar daarna zelf in de organisatie heb gezeten. Ik merk nu ook dat het makkelijk is om samen te werken met andere overheidsorganisaties, je kent elkaar en daarom leg je sneller contact.”*

Ad: *“Ja, dat kan ik me voorstellen. Maar waarom wordt er niet vanzelfsprekend samengewerkt, denk jij?”*

Lianne: *"Ik denk dat het met verzet te maken heeft. Veel mensen hebben een baan in een grote organisatie. Je bent blij als je je directe collega's kent dus waarom zou je dan naar buiten moeten gaan en daar mensen gaan zoeken? Ik merk wel dat mensen op een hoger niveau elkaar vaker en makkelijker opzoeken, dan op een lager niveau."*

Ad: *"Ik hoor wel van monteurs van verschillende bedrijven die elkaar tegenkomen. Dan praten ze meteen over van alles. Mag ik even in jouw auto kijken? Hoe is de indeling? Dat soort dingen. Ik denk dat uitwisseling op dat niveau ook heel goed kan werken. Maar wat is volgens jou de kracht van WOW?"*

Lianne: *"WOW helpt je om over de grenzen van je eigen organisatie heen te kijken. Je bouwt een netwerk op, het zet je aan het denken en je pakt makkelijker de telefoon om iemand te bellen. Het is blijvend. Er wordt nog steeds met veel energie aan WOW gewerkt; dat is heel positief."*

Ad: *"Ja, ik denk dat WOW vooral bijdraagt om de onbekendheid bij elkaar weg te nemen. Men heeft vaak echt geen idee wat de ander doet. Bezoekers van onze locatie in Scheveningen zijn meestal heel erg onder de indruk over wat er allemaal voor nodig is om van oppervlaktewater drinkwater te maken. En dat merk je ook bij de uitwisselingen die WOW organiseert. We gaan dit jaar ook zeker weer meedoen. Er staan onderwerpen op de agenda waar we echt iets mee kunnen. Bijvoorbeeld assetmanagement of agressie en geweld. Onze medewerkers die door de duinen rijden worden wel eens bespuugd, omdat er dan een fietser langs wil. We dachten bijna dat het erbij hoort. Maar dan hoor je bij WOW dat een brugwachter ook bijna uit zijn hokje wordt getrokken, omdat men vindt dat de brug niet snel genoeg open gaat..."*

Lianne: *"Wat is er mis met mensen? Ik schrik hiervan en ik ben sprakeloos. Je gaat toch niet op mensen spugen of iemand aan zijn jas trekken? Ik begrijp dat niet."*

Ad: *"Ja precies. Als je dat hoort doet het echt wat met je. Maar er kwamen steeds meer van dit soort verhalen. Ook de wegininspecteurs van Rijkswaterstaat maken de ergste dingen mee. We hebben onlangs vanuit WOW een enquête uitgezet om een beeld te hebben van wat de meest voorkomende gevallen zijn van agressie en geweld. Aan de hand van de uitslagen gaan we kijken of we afspraken met elkaar kunnen maken. Wellicht gaan we ook samenwerken met Justitie op dit gebied."*

Lianne: *"Het is erg dat het nodig is, maar ook goed dat er nu wat aan gedaan wordt. Iets anders, heb jij zelf al een keer met een collega meegelopen?"*

Ad: *"Nee nog niet, ik promoot het wel binnen mijn eigen organisatie. Maar het is er nog niet van gekomen om het zelf te doen. Ik ben het wel van plan. Bijvoorbeeld met een collega van de provincie of Rijkswaterstaat. En heb jij al meegelopen of een uitwisseling gedaan?"*

Lianne: *"Niet via WOW. Ik heb wel bij andere bedrijven meegelopen. Ik wilde wel eens zien hoe het aan de opdrachtnemers kant was, dus heb ik meegekeken bij een creative agency. Het is heel interessant om vanuit die verfrissende, commerciële blik naar je organisatie te kijken. En ik zou graag een keer met de communicatie innovator van de provincie Overijssel willen meelopen. Hij kijkt op een hele andere manier naar burgerparticipatie. Hij wil bijvoorbeeld het woord 'burger' elimineren omdat het afstand creëert tussen de overheid en de maatschappij."*

Ad: *"Ja, burgers, ik heb het liever over inwoners, hebben vaak niet echt een positief beeld van de overheid, denk ik. Het beeld heerst nog steeds dat het vaak logge organisaties zijn. Dat is jammer. Zou dat ook een reden zijn waarom jongeren nog niet echt warm lopen voor een functie bij een overheidsorganisatie?"*

"Ik schrik hiervan en ben sprakeloos"

Lianne: *"Overheidsinstanties zeggen vaak dat ze moeten gaan verjongen. Daarom worden er ook veel traineeships opgezet, maar daarna zijn er niet gegarandeerd formatieplaatsen om de kennis die je hebt opgedaan verder te ontwikkelen in een functie. Je moet dan lobbyen om je eigen baan te creëren. Er zijn vaak geen formatieplekken, en als die er zijn is het vaak erg beperkt. Dus het is theoretische verjonging. Daarnaast willen jongeren graag een functie die voor hen uitdagend is. Waarbij ze ruimte krijgen om anders te denken. Ze willen geen baan voor de komende tien jaar."*

Misschien drie jaar en daarna weer doorontwikkelen. Dit betekent niet dat ze van werkgever naar werkgever willen gaan, die uitdaging kan ook binnen de eigen organisatie zijn. Wil je als overheid jongeren vasthouden dan moet je ze de ruimte geven om te ontwikkelen in interessante en uitdagende functies."

Ad: *"Ja, ik ben het met je eens. Maar vanwege wetgeving is het niet mogelijk om banen van drie jaar te creëren. Ik zie ook een goede ontwikkeling en dat is dat medewerkers een aantal jaar een functie kunnen uitoefenen en daarna weer verder gaan in een andere functie. Dat bevordert de doorstroming en de kennis van mensen over het proces en de onderneming. Maar dat lost het probleem van het betrekken van jonge werknemers nog niet op."*

Lianne: *"Nee, eigenlijk zouden organisaties voordat ze aan een traineeship beginnen moeten onderzoeken hoeveel werkplekken er naderhand zijn en hoe de inhoud van deze functies er ongeveer gaat uitzien."*

Ad: *"Ja, dan moet je aan strategische personeelsplanning doen. En dan komen de andere medewerkers misschien in opstand, omdat zij ook wel over drie jaar zo'n baan willen hebben. Op dit gebied zijn er nog wel uitdagingen en kansen. Misschien ook wel een onderwerp voor WOW om een keer goed op te pakken. Misschien wisselbanen van een half jaar in het kader van de uitwisselingen?"*

Lianne: *"Ja, leuk idee. Het zal wel lastig zijn om dat praktisch uit te voeren, maar niets is onmogelijk. Het is goed dat dit onderwerp aandacht krijgt, ook in WOW verband."*

Recept van June de Rijke
project assistent Platform WOW

Kipsalade met mango en geitenkaas

Bereiding

1. Rooster de pijnboompitten 3 min. in een koekenpan zonder olie of boter. Laat afkoelen op een bord. Schil de mango en snijd het vruchtvlees in reepjes van ½ cm. Snijd de knoflook fijn.
2. Verhit de helft van de olie in een wok. Voeg de knoflook en de spinazie in delen toe. Laat slinken en breng op smaak met peper en zout. Laat uitlekken in een zeef. Snijd de kip in reepjes. Snijd de komkommer in plakjes. Verhit de rest van de olie in een koekenpan. Bestrooi de kipreepjes met peper en zout en bak in 4 min. bruin en gaar.
3. Verdeel ondertussen de sla en komkommerplakjes over de borden. Schep de spinazie erop en verkruimel de geitenkaas erover. Voeg de kip en mango toe. Bestrooi met de pijnboompitten en besprenkel met de azijn.

Ingrediënten

- 1 el pijnboompitten
- 1 mango
- 1 teen knoflook
- 4 el olijfolie
- 300 g spinazie
- 300 g kipfilet (biologisch)
- halve komkommer
- 300 g gemengde sla
- 125 g geitenkaas (honing 45+)
- 4 el balsamicoazijn

Rebus#10

W=J
-N

M=K

P=H

-E

+

-D

H=M

Vul de zin hier in:

Benieuwd naar het antwoord? Check www.platformwow.nl/antwoorden

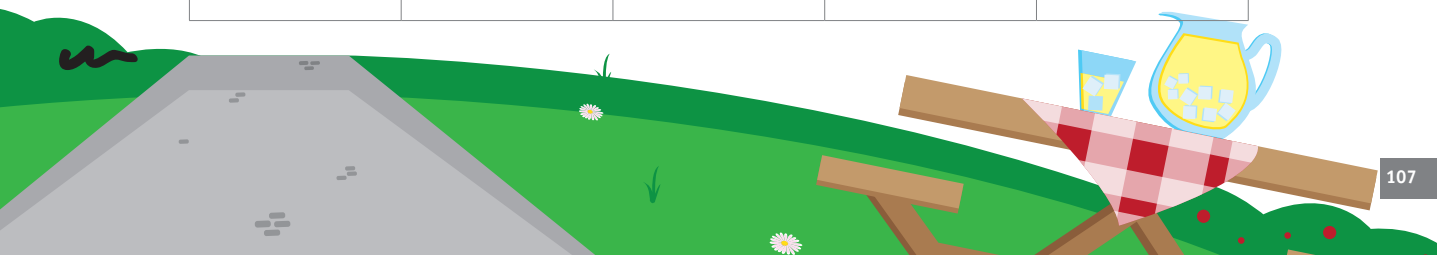
Kennismakings **BINGO**

Toe te passen op bijeenkomsten/events/afdelingsvergaderingen/etc.

Schrijf de naam en eventueel de organisatie op van de persoon om wie het gaat.

Wie het eerst 5 vakjes horizontaal of 5 verticaal of 5 schuin heeft, wint de BINGO.

<p>Doet niet aan sport</p> <p>naam:</p> <p>organisatie:</p>	<p>Is de oudste in het gezin</p> <p>naam:</p> <p>organisatie:</p>	<p>Heeft wel eens een webinar van WOW bekeken</p> <p>naam:</p> <p>organisatie:</p>	<p>Heeft alleen bij de overheid gewerkt (of werkt daar nog)</p> <p>naam:</p> <p>organisatie:</p>	<p>Is linkshandig</p> <p>naam:</p> <p>organisatie:</p>
<p>Is de middelste in het gezin</p> <p>naam:</p> <p>organisatie:</p>	<p>Is op een wow-bijeenkomst geweest</p> <p>naam:</p> <p>organisatie:</p>	<p>Heeft een tattoo</p> <p>naam:</p> <p>organisatie:</p>	<p>Durft het aan om in een zelfrijdende auto te rijden</p> <p>naam:</p> <p>organisatie:</p>	<p>Houdt van spruitjes</p> <p>naam:</p> <p>organisatie:</p>
<p>Heeft aan een TU gestudeerd</p> <p>naam:</p> <p>organisatie:</p>	<p>Heeft bij zijn huidige werkgever minimaal 3 verschillende functies bekleed</p> <p>naam:</p> <p>organisatie:</p>	<p>Heeft al minimaal 2 reorganisaties meegemaakt</p> <p>naam:</p> <p>organisatie:</p>	<p>Speelt gitaar</p> <p>naam:</p> <p>organisatie:</p>	<p>Heeft zelf een workshop/lezing verzorgd op een WOW-event</p> <p>naam:</p> <p>organisatie:</p>
<p>Heeft een hekel aan bureaucratie</p> <p>naam:</p> <p>organisatie:</p>	<p>Heeft hetzelfde sterrenbeeld als jij</p> <p>naam:</p> <p>organisatie:</p>	<p>Heeft (deels) in het buitenland gestudeerd</p> <p>naam:</p> <p>organisatie:</p>	<p>Is de jongste in het gezin</p> <p>naam:</p> <p>organisatie:</p>	<p>Heeft zowel in het bedrijfsleven als bij de overheid gewerkt</p> <p>naam:</p> <p>organisatie:</p>
<p>Werkt nu concreet samen met minimaal twee andere beheerders</p> <p>naam:</p> <p>organisatie:</p>	<p>Heeft wel eens met iemand meegelopen</p> <p>naam:</p> <p>organisatie:</p>	<p>Voetbalt in een team</p> <p>naam:</p> <p>organisatie:</p>	<p>Wil later directeur worden</p> <p>naam:</p> <p>organisatie:</p>	<p>Speelt een blaasinstrument</p> <p>naam:</p> <p>organisatie:</p>

#09

Fietsroute

Rondje Plofsluis

Onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie — 43KM

START: Schalkwijksewetering

Ontdek de sluizen, dijken en kanalen van de Nieuwe Hollandse Waterlinie ten zuiden van Utrecht.

Deze fietsroute voert langs historische objecten van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Onderweg krijg je een beeld van de werking van het watersysteem, dat zorgde voor het onder water zetten (inunderen)

van land. Fietsend langs dijken, sluizen, wielen en waterbergingen beleef je de geschiedenis én zie je wat hedendaags waterbeheer inhoudt.

Bezienswaardigheden Rondje Plofsluis

10. Plofsluis

In deze speciale betonnen keersluis (bouwjaar 1937) was 40.000 ton zand en grind opgeslagen om snel het Amsterdam-Rijnkanaal te kunnen afsluiten. Dat nieuwe kanaal doorsneed namelijk de inundatievelden. Door met een explosie (plof) de bodem weg te slaan werd het kanaal in één keer afgedamd. In 1982 is het Amsterdam-Rijnkanaal verbreed en om het gevaarte heen gelegd.

Sloop was te duur. Sinds 2015 verbindt een fietsbrug weer de beide oevers.

8. Oude Sluis

Op deze plek is al sinds 1373 een schutsluis voor schepen en een waterinlaat. De sluis was van strategisch belang voor de stad Utrecht, vandaar dat die stad tot 1995 eigenaar was. In 1896 kregen de sluisdeuren speciale kleppen, zodat ze geschikt werden voor waterinlaat voor de Nieuwe Hollandse Waterlinie.

Door met een explosie plof de bodem weg te slaan werd het kanaal in 1 keer afgedamd.

7. Inundatiesluis/hulpschutsluis

In 1815 raakte de sluiskolk van de naastgelegen Oude Sluis in verval, waardoor deze niet meer gebruikt kon worden. Om toch het drukke scheepvaartverkeer doorgang te kunnen laten vinden, legde men in 1818 een hulpschutsluis aan van het type waaiersluis. De vorm van de waaiersluis is nog te zien in het plaveisel.

2. Wiel uit 1624

Dit ronde meertje is een wiel, een overblijfsel van een dijkdoorbraak in 1624. De doorbraak van de Lekdijk veroorzaakte een grote overstroming: het water kwam tot in de grachten van Amsterdam. Uiteindelijk lukte het toch om de Lekdijk te herstellen.

5. Inundatiegebied/waterberging Blokhoven

Dit in 2017 geopende gebied fungeert als waterberging bij hevige, langdurige regenval, en in de zomer als inundatie-demonstratiegebied. Tweemaal per maand wordt het gebied onder water gezet en toont het de bezoeker, hoe een geïnundeerd gebied eruit ziet.

BRON: Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden

<https://waterliniemuseum.nl/fietsroutes/>

#10

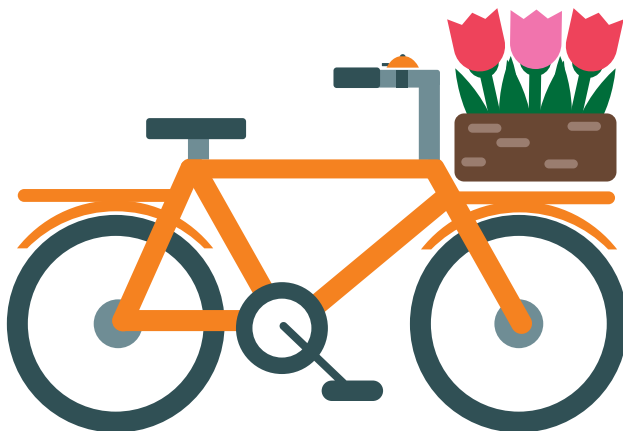
Fietsroute

Zee, duin, dijk en polder

Beleef het land tussen Petten en Camperduin - 18KM

Routebeschrijving

1. Vanuit het **Informatiecentrum Kust** (1) linksaf de Strandweg op.
2. U passeert het **Panoramaduin** (2).
3. Halverwege de zeewering ziet u de uitkijkpost met uitzicht over de **natte duinvallei** (3).
4. Einde fietspad rechtsaf richting strand. Voorbij strandpaviljoen STRUIN ziet u aan uw linkerzijde de nieuwe **lagune** (4). Fiets terug richting Heereweg, linksaf Munnikenweg, rechtsaf Kleiweg.
5. Aan uw linkerhand ziet u een **stuw in de polder** (5).
6. Vanaf de Kleiweg heeft u een mooi uitzicht op de **oude Slaperdijk** (6).
7. Rechtsaf op de Jaagkade. U ziet aan het einde aan de overkant van de weg het **Hargergat** (7).
8. Linksaf naar de Binnenweg. Aan uw rechterhand ziet u bij het informatiebord een **in ere herstelde duinrel** (8).
9. Linksaf naar de Hargerweg. In de bocht staat de **Groetermolen** (9).
10. Linksaf Hogenweg. U fietst over een **brede vaart** (10).
11. Vervolg uw weg via de Oude Schoolse Zeedijk. Onder de brug zit een **gat in de waterkering** (11).
12. Als u de Schoolse Zeedijk nog een klein stukje volgt en de trap opklimt, heeft u een prachtig uitzicht over het gebied tussen **de dijk en de Zeewering** (12).
13. Terug richting de brug. Via de Koogerweg en Mosterdweg naar de **Hargermolen** (13).
14. Vervolg uw route via de Hazeweg. Aan het einde staat een **modern gemaal** (14).
15. Rechtsaf Westerduinweg en steek over naar Leiweg. Vanaf dit punt heeft u een goed zicht op de enorme **oude Schoolse zeedijk** (15). Aan het einde van de Leiweg oversteken en rechtsaf langs de zeewering terug naar het informatiecentrum aan de Strandweg.

Bezienswaardigheden Zee, duin, dijk en polder

2. Panoramaduin

Op verzoek van bewoners uit Petten is dit duin aangelegd tijdens de zandige kustversterking in 2015. Bovenop het duin kunt u het veranderende landschap richting Camperduin overzien.

3. Uitzijkpost aan de natte duinvallei

Tussen het hoge duin (fietspad) en een lager duin richting zee ligt een natte duinvallei. Dit is een stiltegebied waar de komende 5 jaar specifieke duinplanten en beestjes zullen voorkomen.

4. Lagune

Op verzoek van ondernemers in Camperduin is een lagune/binnenmeer gecreëerd. Twee keer per dag (bij vloed) ververscht de lagune zich met zeewater. Omdat er weinig stroming/golfslag is en het meer een maximale diepte heeft van 1,5 m bij hoog water, is het geschikt om met kinderen te recreëren.

5. Stuw in de polder

In elk poldergebied vind je dit soort stuwjes. Ze worden gebruikt om het waterpeil te regelen, wat van groot belang is voor de fundering van huizen en voor de landbouw. Bij een stuw bevindt zich vaak een peilschaal in het water. Deze geeft het waterpeil in de sloot aan.

6. Oude Slaperdijk

U ziet de Slaperdijk uit 1526-1528. Deze dijk is een secundaire waterkering. Mocht er iets fout gaan bij de zeewering dan is er een extra buffer richting het land daarachter. In 1570 brak de zeewering door. Deze dijk heeft het gebied achter de dijk toen drooggehouden.

7. Zoet en schoon kwelwater - Hargergat

Hier stroomt het zoete water uit de duinen de polder in. Het is heel schoon water. Kijk maar eens naar de hoeveelheid waterplanten. Je ziet het water van deze duinrel via een duiker onder de weg door naar de polder stromen.

9. Groetermolen

Al het water dat hier valt, of via kwel wordt aangevoerd, moet weer afgevoerd worden om droge voeten te behouden. Vanuit de poldersloten wordt overtollig water omhooggepompt naar de boezem. Dat is het systeem van vaarten waardoor het water naar zee en het IJssel- en Markermeer wordt afgevoerd. Vroeger maalden watermolens het water omhoog. Tegenwoordig doen gemalen dat.

10. Boezemwater

We gaan hier over een brede vaart. Deze vaart brengt het water via het Noordhollands Kanaal naar zee. Meestal moet het teveel aan water worden afgevoerd. Maar bij lange periodes van droogte wordt water uit de boezemwateren in de polders ingelaten. Liever niet, want het mengen van verschillende waterkwaliteiten zorgt voor onbalans. Zeker hier in de Harger- en Pettemerpolder is het water door kwel langs de zeewering heel brak en bij de duinen (Hargergat) juist zeer zoet. Deze bijzondere 'zoet-zout gradiënt' met bijbehorende flora en fauna is een van de redenen waarom de polders een Natura 2000 gebied zijn.

11. Gat in de waterkering

Hier ontmoeten de boezemwateren elkaar. Er zit een beweegbaar schot onder de brug. U staat hier op de aansluiting van de Slaperdijk op de oude Schoorlse zeedijk. Een zeer belangrijke waterkering. Het zou natuurlijk dom zijn als je dan een gat openlaat, in geval van nood.

En als er geen nood is, moet het watersysteem gewoon functioneren. U fietst nu een stukje langs de oude Schoorlse zeedijk voor een kort uitstapje.

12. Kleiwinputten

Even een uitstapje naar de oude Schoorlse zeedijk. Klim op de dijk en u ziet het gebied tussen de dijk en de zeewering. U hebt hier ook zicht op de Abstkolk: een klei-win plas. Fiets weer terug naar de vorige locatie, en ga rechts over de brug die de boezemwateren verbindt.

13. Hargermolen

In dit kleine gebied ziet u weer een molen. Vroeger stond Noord-Holland vol met watermolens. Heel duidelijk is hier het verschil van laag naar hoog te zien. Dit is de Hargermolen, die is gebouwd in 1804. Tot 1962 werd deze polder alleen met behulp van wind bemalen.

14. Modern gemaal

Dit is de moderne versie van de watermolen. Kijk aan beide zijden maar hoe groot het peilverschil is. Vrijwel alle gemalen worden tegenwoordig op afstand bestuurd met de meest geavanceerde technieken.

15. Oude Schoorlse zeedijk

Hier heeft u een goed zicht op de enorme oude Schoorlse zeedijk. En het achterland – grasland, gevoed met zoet water uit de Schoorlse duinen en gekweld door het zoute kwelwater hier achter de harde zeewering.

*U fietst nu langs de dijk naar het informatiecentrum en komt terug in duingebied. Daar vindt u dan weer de bollenteelt. **Denk om de slagboom!***

BRON: Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier

Kees en Marcel over...

MeldpuntWater.nl

Niet langer van het kastje naar de muur

Marcel Lodder, handhaver bij het Hoogheemraadschap van Delfland, sprak in dit negende interview met Kees Vonk, secretaris-directeur bij waterschap Rivierenland en bestuurslid van het eerste uur van Water Ontmoet Water, over de ontwikkeling en doorontwikkeling van MeldpuntWater.nl. Hoe kijken ze terug, hoe zijn de resultaten en wat brengt de toekomst?

Marcel: *"Hallo Kees. We hebben elkaar al een tijd niet gezien. Wat leuk dat ik je nu kan spreken over 10 jaar WOW en Meldpunt Water. Kun jij nog eens toelichten wat dit voor website is en waar deze voor dient?"*

Kees: *"Ja, insgelijks Marcel. Ik kan me het begin nog goed herinneren. De voorfase heeft ook best lang geduurd; er zijn heel wat onderzoeken gedaan. We hadden het idee dat we burgers niet goed bedienden als zij een watergerelateerde vraag hadden. Ze wisten niet goed waar ze met hun vragen terecht konden. Dan ging het om hele praktische zaken zoals: 'ik zie een dode vis in het water'. Uit de onderzoeken kwamen twee belangrijke conclusies: er waren meer dan honderd websites en mensen werden van het kastje naar de muur gestuurd. Dus onze conclusie was dat de burger niet adequaat werd bediend."*

Marcel: *"En de informatie was erg versnipperd."*

Kees: *"Ja, je kwam zelden bij de goede instantie uit. Toen ontstond het idee om een website te ontwikkelen waar je vraag over water wordt doorgeleid naar de goede instantie. Dat is Meldpunt Water geworden. Er zitten geen mensen achter die vragen beantwoorden, maar we*

zorgen ervoor dat je vraag bij de goede partij terecht komt.”

Marcel: *“Dat is volledig geautomatiseerd?”*

Kees: *“Ja het werkt met een formulier waarop je een aantal gegevens moet invullen. Het systeem achter de website zorgt dat de melding bij de goede instantie komt.”*

Marcel: *“Wordt er al veel gebruik van gemaakt?”*

Kees: *“De eerste twee jaar viel dat tegen. Toen hebben we ons wel afgevraagd of we door moesten gaan. We hebben de afgelopen tijd de website flink verbeterd, gebruikersvriendelijker gemaakt en geïnvesteerd in de bekendheid van Meldpunt Water. Ook als je de naam nu intoetst op Google dan komt het hoog in de resultaten. Door deze acties is de site nu veel beter vindbaar. Maar even iets anders. Jij bent ooit begonnen met de website. Wat was de aanleiding daarvoor?”*

Marcel: *“Het lijkt wel op jullie verhaal. Ik werk als handhaver bij het Hoogheemraadschap Delfland. Daarbij hoort ook het behandelen van klachten van burgers en bedrijven bij. Het viel mij op dat mensen vaak van het kastje naar de muur worden gestuurd. Mensen wisten niet goed waar ze terecht konden met hun vragen. Ik wilde daarnaast altijd al een website maken, maar ik had nog niet echt een goed onderwerp. En toen kreeg ik het idee om een website maken met informatie voor burgers. Daar ben ik eind 2010 mee gestart. Mijn opzet was om wat algemene informatie over botulisme of dode vissen te geven. En daarnaast een pagina waar mensen doorgelinkt*

werden naar de juiste instantie met hun vraag of hun klacht. Het zag er een beetje eenvoudig uit, ik was maar alleen.”

Kees: *“Maar het voorzag wel in de behoefte; je was toch een soort pionier.”*

Marcel: *“Ja, ik was ook verbaasd dat de naam ‘Meldpunt Water’ nog beschikbaar was. Tot 2014 heb ik de site zelf in beheer gehad. Daarvoor zijn we met een werkgroep gestart om een en ander uit te zoeken, onderzoeken te doen en een businessplan te maken. En toen heeft WOW de site overgenomen.”*

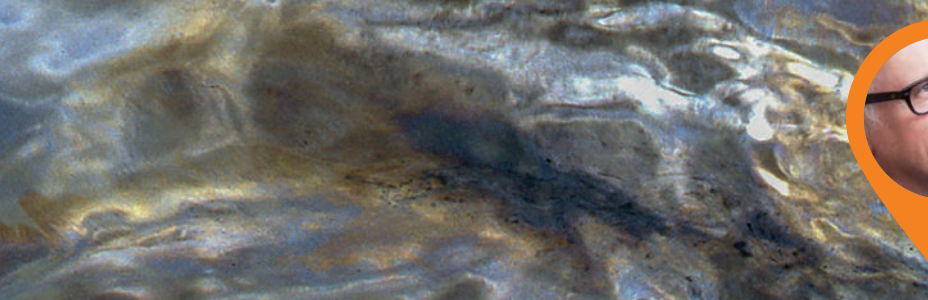
“Ik vind dat wij, en dat doen we al steeds beter en steeds vaker, ons nog meer moeten verplaatsen in de burger.”

Kees: *“Ja, en toen de site eenmaal klaar was, bleek het best lastig om een plek te veroveren in de digitale wereld. We zijn nu in gesprek met Ons Water, het digitale kanaal van overheden op watergebied. We verkennen of het mogelijk is om Meldpunt Water te integreren in die website. Meldpunt Water is geen doel op zich. Ons doel is om de mensen te helpen en Ons Water is bij uitstek een geschikt kanaal daar voor. Als we onderdeel uitmaken van een groter geheel hebben we meer slagkracht.”*

Marcel: *“Ja, het doel is om het steeds eenvoudiger te maken voor de burger.”*

Marcel Lodder

Kees Vonk

Kees: "Precies. Want anders heeft hij toch weer keuze."

Marcel: "*Waarom heb jij destijds het onderwerp op de agenda van Water Ontmoet Water gezet?*"

Kees: "De meeste onderwerpen die we binnen WOW bespreken, zijn voor en door professionals. Ik vind dat wij, en dat doen we al steeds beter en steeds vaker, ons nog meer moeten verplaatsen in de burger. We moeten nadenken wat zij willen."

We hebben nog steeds wel een beetje de neiging om voor onszelf te denken. Ik vind het centraal stellen van de burger een belangrijk thema. Zij zijn niet geïnteresseerd in onderlinge verhoudingen en schermutselingen. Als hij een vraag heeft, wil hij snel en goed geholpen worden."

Marcel: "*En dat werd binnen WOW goed ontvangen?*"

Kees: "Ja, ze herkenden dat. Het was wel een zoektocht, maar we hebben de ruimte gekregen om het te verkennen. Als overheden zouden we nog veel vaker van buiten naar binnen moeten denken."

Marcel: "*Ja, dat klopt. Ik zie het ook bij mijn werkgever. Onze website is echt ingericht vanuit degene die de informatie heeft opgesteld. Het is vaak heel technisch en juridisch.*"

Kees: "We zouden meer middelen kunnen instellen om de dialoog aan te gaan. Bijvoorbeeld via een app of via Facebook. Daar zijn we als waterbeheerders over het algemeen niet op ingericht. Bij de NS zit 24 uur per dag een heel team dat heel snel

vragen beantwoordt. Ik ken niet veel waterschappen die het zo hebben ingericht."

Marcel: "*Nee, bij ons begint het wel te komen, maar het staat nog in de kinderschoenen. We hebben wel een Twitteraccount, dus mensen kunnen daar meldingen en vragen naartoe sturen. Maar daar wordt nog niet heel actief gebruik van gemaakt. Even wat anders. Jij bent al heel lang bestuurslid bij Water Ontmoet Water. Welke inzichten in de samenwerking heeft dat opgeleverd?*"

Kees: "De grote meerwaarde is dat je elkaar veel beter leert kennen. We hebben geleerd om over de grenzen van onze eigen organisaties heen te kijken. Dan blijkt dat er heel veel dingen hetzelfde zijn. We staan er nu als netwerk en dat levert veel op. Een initiatief als Meldpunt Water is een mooi voorbeeld."

Kees: "En wat denk jij? Hoe kunnen we ervoor zorgen dat we in de toekomst nog meer en beter met elkaar samenwerken?"

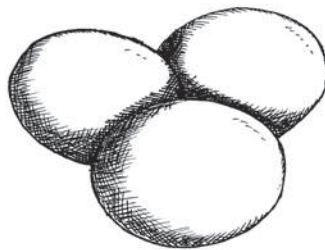
Marcel: "*Ik heb een tijd geleden via de WOW makelaar twee maanden bij een ander waterschap gewerkt. Dat was heel interessant en goed voor de samenwerking. Je ziet hoe het werk op een andere, soms betere manier uitgevoerd kan worden. Dat neem je weer mee terug.*"

Kees: "Ja, uitwisseling is buitengewoon nuttig. We kunnen nog zoveel leren van elkaar."

Recepten van Kim Hofhuis

Programmamanager Water Ontmoet Water

Eiersalade

Bereiding

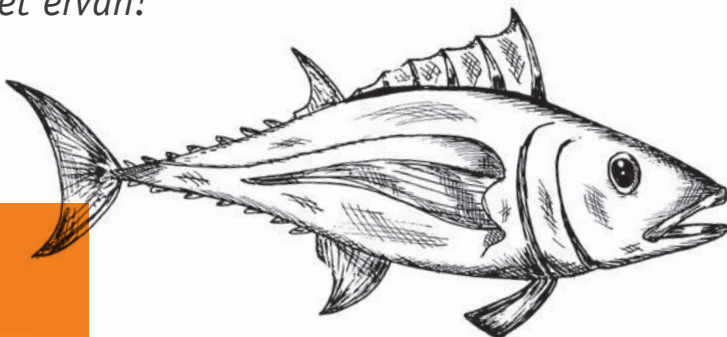
Pel de hardgekookte eieren en hak ze in stukjes. Snipper de bosui heel fijn. Roer in een ruime kom de eieren, bosui, yofresh, mayonaise, mosterd, ketchup door elkaar. Voeg naar behoefte wat cayennepeper, zout en peper toe. Proeven maar! Mocht de salade wat droog zijn, voeg dan naar behoefte wat extra yofresh/mayonaise toe. Eet smakelijk!

Ingrediënten

- 4 gekookte eieren
- 1 bosui
- 2 el yofresh
- 1 el mayonaise
- 1 tl mosterd
- 1 tl ketchup
- een snufje cayennepeper
- zout en peper uit de molen

Lekker voor de lunch of de borrel!

Deze salades zijn bijvoorbeeld lekker op een baguette! Geniet ervan!

Ingrediënten

- 1 blikje tonijn
- 1 el mayonaise
- 1 el zure room
- 4 kerstomaatjes
- 1 el kappertjes
- 1 el gehakte augurkjes
- 1 el gehakte zilveruitjes
- 1 el citroensap
- 1 el ketchup
- zout en peper uit de molen

Tonijnsalade

Bereiding

Meng de mayonaise, zure room, citroensap en ketchup in een ruime kom. Prak de uitgelekte tonijn er doorheen. Snij de kerstomaatjes (zonder zaadjes) in stukjes. Voeg deze samen met de gehakte augurkjes en zilveruitjes toe aan de rest. Mocht het niet smeug genoeg zijn, dan wat extra mayonaise of zure room toevoegen. Breng op smaak met zout en peper. Eet smakelijk!

Joost de Ruig

Angela Puts

Joost en Angela over...

Begin klein in plaats van groots en meeslepend

Platform WOW is als een Gideonsbende, vertelt Joost de Ruig, directeur Water van Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier en bestuurslid van Water Ontmoet Water, aan assetmanager Angela Puts van drinkwaterbedrijf Dunea in dit tiende en laatste interview.

Angela: "Waarom vind je Platform WOW een Gideonsbende?"

Joost: "Het is een Gideonsbende, omdat het platform zelf onderwerpen kan agenderen en ontwikkelingen initiëren die zij belangrijk vindt, zonder dat we direct met ingewikkelde discussies over de lijnverantwoordelijkheid geconfronteerd worden. De kracht van WOW is dan ook dat praktisch alles met eigen mensen gedaan wordt. Het is als een overleg tussen vakbroeders. We zijn beheerders die organisaties en mensen helpen te professionaliseren. Onder andere op het gebied van risicomanagement. En hoe kijk jij naar WOW?"

Angela: *"Ik vind dat de toegevoegde waarde van het platform zit in de gratis toegankelijke bijeenkomsten waar vakbroeders uit allerlei sectoren hun kennis delen. Als je tijdens een workshop iemand hebt gesproken, bel je elkaar daarna toch makkelijker op om kennis en ervaring uit te wisselen. Juist mensen uit een hele andere sector kunnen een frisse blik hebben op jouw risico. Wanneer kwam het onderwerp risicomanagement op de agenda bij WOW?"*

Joost: *"Risicomanagement kwam ruim vier jaar geleden op de agenda door de bewustwording rondom assetmanagement. Het denken over de hele levensduur van objecten maakte dat het risicomanagement bestond uit allemaal losse initiatieven. Dat kon beter en was de aanleiding om met een groep pioniers de werkgroep risicomanagement te starten. Zij hebben het risicomanagement tussen beheerders verder gebracht en tegelijkertijd zijn de betrokkenen zelf óók gegroeid. Sommigen zelfs tot gerenommeerde risicomangers die nu ergens anders in de sector hun meerwaarde tonen."*

Joost: *"Hoe staat het met het risicomanagement binnen Dunea?"*

Angela: *"Dunea doet al sinds haar oprichting in 1874 aan risicomanagement. Iedere zuiveringsstap is een vorm van risicomanagement. Daarnaast vergt het leveren van drinkwater 24 uur per dag, 7 dagen per week, 365 dagen per jaar inzicht in en beheersing van risico's. Sinds 2008 is het bedrijfsbrede risicomanagementbeleid geformaliseerd conform de Corporate-Governance-code. Ook bij Dunea is het belang van risicomanagement versterkt door de invoering van assetmanagement in 2012."*

Angela: *"Heb jij nog tips voor besluitvormers op het gebied van risicomanagement?"*

"Begin klein, zoals met veel dingen"

Joost: *"Risicomanagement moet je doen; niet alleen in woord en geschrift. Het is een hulpmiddel en geen doel op zich. Je moet voorkomen dat risicomanagement naast je organisatie komt te staan. Als je geen medewerkers beschikbaar hebt om het zelf te doen, doe het dan niet. Begin klein, zoals met veel dingen in het leven, in plaats van groots en meeslepend."*

Joost: *"Jij hebt al een aantal bijeenkomsten van WOW bijgewoond over risicomanagement. Wat viel je het meeste op?"*

Angela: *"De meeste deelnemers van die bijeenkomsten hebben behoefte aan informatie over de zachte kant van risicomanagement. De harde kant, de systemen en de papierwinkel zijn ingericht, maar hoe zorg je nu dat risicomanagement gaat leven en dat mensen het ook gaan doen? Het implementeren van risicomanagement is een cultuurverandering en dat kan een aantal jaren duren. In de ogen van een risicomanager/beleidsmedewerker gaat het altijd te langzaam, omdat die door zijn kennisvoorsprong altijd op de troepen vooruitloopt. Ook hiervoor geldt: begin klein en bouw het uit en vooral, vier je successen. Risicomanagement valt of staat met de 'Tone at the top'. Als die er nog niet aan toe is blijft risicomanagement een papieren*

tijger en is het hebben van een risicomangementbeleid het grootste risico."

Angela: *"Wat houd jou op dit moment het meest bezig wat betreft risicomangement?"*

Joost: *"Dat is het feit dat de risico's waar ik van wakker lig soms niet worden gerapporteerd. De risico's die worden beschreven zijn niet verkeerd, maar het zijn niet de overkoepelende risico's die de doelstellingen van het bedrijf in gevaar brengen. Hoe is dat bij jullie?"*

Angela: *"Ik probeer dat te ondervangen door aan mijn collega's te vragen: "Zou jij van dit risico wakker liggen als jij de directeur was?" Regelmatig komen er dan heel andere risico's naar voren."*

Joost: *"Ja het is goed om meer top down naar risico's te kijken, door meer boven de organisatie te zweven, om de bedrijfsbrede risico's in kaart te brengen in plaats van alleen bottom-up zoals nu vaak gebeurt. Mensen voelen zich gehoord en gewaardeerd als zij hun risico's kunnen bespreken en delen."*

Angela: *"Platform WOW bestaat nu tien jaar. Welke inzichten*

in de samenwerking heeft dat opgeleverd?"

Joost: *"Samenwerken kost moeite, maar het levert een hoop energie op bij de medewerkers van beide partijen en het bespaart veel tijd en geld. Dat geld komt uiteindelijk ten goede van de dezelfde burger die beide partijen bedienen. Mensen maken het verschil als het om samenwerken gaat. Als de wil bij mensen er is om samen te werken gaat het lukken. Wij werken op dit moment met veel enthousiasme samen met Rijkswaterstaat op basis van een door WOW geïnitieerd raamcontract voor de realisatie van tientallen vispassages."*

Angela: *"Wat een interessant voorbeeld. Hoe moet het nu verder met WOW volgens jou?"*

Joost: *"Ik ben trots op WOW. Het is mooi dat we zijn doorgroeid vanuit een vakbroederlijkoverleg naar zo'n groot platform. Laten we doorgaan met het uitwisselen van kennis en ervaring. Niet alleen de succesverhalen, maar ook de initiatieven die niet werkten, want juist hierin liggen belangrijke lessen. En laten we elkaar blijven wijzen op blinde vlekken; tenslotte heeft iedereen die, van besluitvormer tot risicomanager."*

In 2016 zijn de Nederlandse snelwegen verkozen tot de beste van de wereld.

Spraakmakers en uitdagingen

Spraakmakende uitdagingen

Binnen WOW kennen we spraakmakers. Mensen wiens invloed bepalend is voor wat er binnen de weg- en waterwereld wordt besproken doordat zij altijd bereid waren hun kennis te delen. We geven graag het woord aan tien van onze spraakmakers:

#01 spraakmakers

William Vermeulen

coördinerend adviseur Water en Scheepvaart, Rijkswaterstaat, Verkeer- en watermanagement

William Vermeulen

“Ik ondersteun en adviseer Pieter Janssen als bestuurslid van WOW Water. Daarnaast denk ik mee met WOW over themasessies. De laatste was een geslaagde themasessie over innovaties. Mijn eigen werkgebied scheepvaartverkeersmanagement blijft veranderen en is nooit af. Het is ontzettend leuk om zelf bezig te zijn met deze verandering en daarmee ook de toekomst van het werkveld. Maar voor successen is een brede blik buiten dat gebied noodzakelijk. Om echt stappen vooruit te kunnen maken zoek ik de samenwerking tussen de operationele collega’s, partners binnen WOW, gebruikers en leveranciers. Om zo slim de aanwezige kennis, ervaring en inzichten uit te wisselen en waar het energie geeft om samen op te trekken.

Successen vier en deel je met elkaar. Ik ben nu bezig met ‘Smart Patrol’. We kijken daarbij of de taken vanaf een patrouillevaartuig slimmer, beter of anders gedaan kunnen worden. Bijvoorbeeld door de inzet van drones en slimme camera’s. De betrokkenheid en het enthousiasme van de operationele collega’s, ‘het gewoon doen’ en de focus op simpel en het samen realiseren zijn daarbij factoren voor succes. Zoals Loesje al zei: Waarom moeilijk doen als het ook samen kan?”

#02 spraakmakers

Peter van Riswijk

strategisch beleidsmedewerker beheer en onderhoud wegen, provincie Gelderland

“Ik ben nauw verbonden aan de uitdaging om onze infrastructuur duurzamer te maken. Dit is een van mijn taken en opgaves binnen provincie Gelderland. Maar dat kan ik niet alleen en dat kan de provincie niet alleen. We kunnen stappen zetten en veranderen door anderen uit te dagen. Dit doen we door regionaal, provinciaal en landelijk samen te werken aan dezelfde ambitie. Daarom ben ik betrokken bij WOW en Duurzaam GWW; het biedt een podium en brengt mensen bij elkaar met dezelfde opgave. WOW is daarmee voor mij een belangrijke partner geworden. Duurzaam GWW gaat over veranderen. We hebben dat beschreven in vier transities: van kosten naar waarde, van alleen naar samen, van uniek naar uniform en van reactief naar proactief. Je kan van de ander leren, je kan elkaar helpen en je kan successen delen. Laten zien dat je dezelfde ambities hebt als je buurman en dat je met dezelfde belemmeringen worstelt.

Alleen ga je sneller, maar samen kom je verder. Het is een cliché, maar ik geloof daarin en heb er inmiddels ook zeker ervaring mee. We delen onze successen te weinig met anderen, daarvoor zijn we te bescheiden. Toch is het belangrijk om, hoe klein ook, je succes te vieren. Het geeft je energie om telkens opnieuw aan een nieuwe uitdaging te beginnen. Dus pak je succes en durf erover te communiceren. Een goed voorbeeld doet goed volgen.”

Peter van Riswijk

Willie Ariëns

#03 spraakmakers

Willie Ariëns

senior projectleider Handhaving, waterschap Rivierenland en waterschap Hollandse Delta

“WOW is bij onze afdeling Handhaving echt ingeburgerd. Verandering in denken is niet alleen in de top van de organisaties tot stand gekomen ook van onderaf. We vinden partners met wie over en weer menskracht, middelen en kennis wordt uitgewisseld. Gezamenlijk surveilleren op het water, uitwisselingen van waarnemingen van luchtsurveillances, verkenning samenwerking rond drones en samenwerking in de opsporing zijn voorbeelden van efficiëntie in de handhaving. Een succes vind ik.

Voor het thema agressie tegen ambtenaren ben ik de vooruitgeschoven post samen met Anton van Straten van Rijkswaterstaat. Wij hebben onze schouders gezet op het indammen van lastig en agressief gedrag jegens onze collega's en inmiddels hebben we vanuit WOW een onderzoek kunnen instellen naar dit thema. Hierna zal zeker nog een goed gevolg moeten komen en daar zijn al ideeën over. Ik heb gemerkt dat als je samenwerkt je een front kunt vormen. Alle deelnemers verenigd in WOW tolereren geen agressie tegen medewerkers en bestuurders. Samen sta je sterk en op de kaart!”

#04 spraakmakers

Daniela Mayan

senior adviseur risicomanagement, nu werkzaam bij Cratos Consultin. Ten tijde van inzet c.q. initiatief voor vakgroep risicomanagement, werkzaam bij Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier als risicomanager.

“In 2013 werd ik gevraagd een samenwerkingsopdracht voor het WOW-netwerk te formuleren waarbij kennisdeling centraal staat. De onderbouwing voor inzet op het thema risicomanagement, is vandaag nog net zo actueel als toen: risicomanagement neemt een steeds belangrijkere plaats in binnen organisaties. Sommige organisaties zijn verder in de implementatie dan andere, maar voor iedereen zijn de vragen bekend: hoe implementeer je goed risicomanagement, hoe ziet ‘risicogestuurd werken’ er dan uit, hoe zet je de tool effectief in zodanig dat dit meerwaarde heeft in de sturing, hoe kom je tot de verandering van houding en gedrag die het vraagt? Bovendien komen de bij WOW aangesloten organisaties elkaar in verschillende settings en rollen tegen en hebben zo ook bij de inhoudelijke risicobeheersing wel met elkaar te maken. Kortom, zowel de gezamenlijkheid als de verschillen maken dat er een overkoepelend belang is om elkaar te kunnen vinden, ervaringen te delen, inzicht te hebben in elkaars werkwijze en belangen. Mijn tip voor die samenwerking: formuleer met elkaar het gezamenlijk doel van die samenwerking. Ondanks verschillen, ‘waarin vinden we elkaar en waar gaan we naartoe?’. Het creëert commitment. Als je vervolgens bewust gebruik maakt van ieders (persoonlijke) krachten, creëert het een vliegwiel voor succes. Verandering, samenwerking, succes en risicomanagement, al deze thema’s hebben een paar belangrijke aspecten gemeen: de blik vooruit, focus, verbinden, maar ook...le! Lef om ergens voor te gaan.”

#05 spraakmakers

Wim Jollie

was teamleider wegendistrict provincie Utrecht, nu gepensioneerd

“Als beheerder heb ik veel binding met weg- en waterbeheer en zo ben ik ook in contact gekomen met WOW. Ik vind het leuk en aanstekelijk om continue te onderzoeken of zaken beter, slimmer of anders kunnen. Samenwerken is echt essentieel in deze branche.

Er is toch niets mooiers dan wanneer je door innovatie betere resultaten kunt boeken bij het uitvoeren van je taak. Neem nou Smart Mobility. De ontwikkelingen gaan zo snel dat ik soms niet weet welk pad we op moeten. Samenspraak en samenwerken is daarbij echt noodzakelijk. Ik werk de laatste jaren vaak met jongeren van technasia. We proberen ze te inspireren voor ons mooie vak door ze interessante vervoersproblemen voor te leggen.”

#06 spraakmakers

Margreet Hobbelen

Margreet Hobbelen
verandermanager Omgevingswet Rijkswaterstaat

“De Omgevingswet heeft grote impact op ons werk. We staan samen voor een grote uitdaging: samenwerken in de keten, vraagstukken integraal aanvliegen, weten wat er speelt en denken in mogelijkheden. Daarbij kan WOW helpen. Bijna iedere beheerder krijgt te maken met de Omgevingswet en ook via WOW willen we kennis delen. Dit hebben we gedaan door in het WOW-overleg te vertellen over de Omgevingswet. Eerst door te informeren en het gesprek te voeren, vervolgens door te kijken naar de praktijk en een webinar te geven.

In de nieuwe wet staan burgers en lokale initiatiefnemers centraal. Zij kunnen voor vraagstukken en initiatieven straks terecht bij het bevoegd gezag bij hen om de hoek. Wij zijn dan partner in de keten en werken samen met lokale overheden en belangenorganisaties. Wij zijn gewend te denken in natte en droge infrastructuur. Maar als je het hebt over de omgeving mooier maken, dan kijk je niet alleen naar modaliteiten en systemen. Dat gaat veel verder en vraagt om een integrale benadering van vraagstukken. Dan gaat het om het combineren van aspecten als gezondheid, milieu, veiligheid, duurzaamheid, economie en mobiliteit. Er komen vragen op ons af die veel meer expertise vragen dan je als individu in huis hebt. Daarop moeten we voorbereid zijn. Als je bijvoorbeeld een vraag krijgt over circulaire economie, weet jij wie je moet zijn om de ambities scherp te krijgen en te vertalen naar je werk. En hebben we de kennis niet in huis, dan gaan we daar naar op zoek.

Het is een mooie uitdaging om te denken in kansen, niet in bijvoorbeeld OF veiligheid OF recreatie, maar juist in EN veiligheid EN recreatie. Als Rijkswaterstaat zijn we een van de partners in gebiedsontwikkeling. Door goed te luisteren en ons vakmanschap wendbaar en met LEF in te zetten kunnen we samen met anderen werken aan een duurzame leefomgeving. Samen verkennen, samen leren, samen doen. Soms doen we het al, straks weten we niet beter. WOW levert door het organiseren van ontmoetingen een mooie bijdrage aan deze verandering. Ik kijk uit naar meer gezamenlijke inspirerende WOW-bijeenkomsten.”

Prijsvraag: Wat hoort waarom niet thuis in de rij POVI, WOVI, GOVI, NOVI?’ Wat kun je winnen? Je kunt het Rijkswaterstaat programmateam voor de veranderopgave een dag inspireren of zelf geïnspireerd raken door een dag mee te lopen met een lid van het programmateam naar jouw keuze. Het antwoord kun je sturen naar omgevingswet@rws.nl met vermelding van prijsvraag WOW DOEboek, je naam, organisatie en telefoonnummer. Uit de goede antwoorden wordt op 1 november een winnaar getrokken. Hij of zij krijgt zo snel mogelijk na de trekking een bericht per e-mail.

#07 spraakmakers

Olaf van Hulst

senior adviseur assetmanagement, Rijkswaterstaat /
Grote Projecten en Onderhoud

Olaf van Hulst

“Vanuit mijn rol als omgevingsmanager van de programma’s Instandhoudingadviesing en Vervanging en Renovatie bij Rijkswaterstaat heb ik veel contacten met collega overheden en WOW-partners. In het Rijkswaterstaat contract instandhoudingadviesing kunstwerken hebben we voor collega overheden instandhoudingadviezen en risicogestuurde inspecties ingekocht. De innovatieve contractvorm, het batchgewijs inkopen van adviezen, leent zich er goed voor om scope voor collega overheden mee te nemen. De mindset van schadegerelateerd naar risicogestuurd inspecteren en adviseren sprak de collega beheerders aan. De opbrengst van deze WOW samenwerking is dat we dezelfde (assetmanagement) taal spreken en kennis uitwisselen van assetmanagementmethodieken. Ook hebben we vergelijkbaar beeld van de instandhoudingbehoefte van het (complete) areaal. Deze succesvolle WOW kennisuitwisseling zorgt voor een betere samenwerking met collega overheden op het gebied van beheer- en onderhoud nu en in de toekomst. Samenwerken? Gewoon doen!”

Henri Bijkerk

#08 spraakmakers

Henri Bijkerk

beleidsontwikkelaar assetmanagement & duurzaamheid, provincie Overijssel

“Veranderen is samen met anderen bewegen om te ontwikkelen en verder te komen. WOW is voor mij een platform om kennis te delen met en voor elkaar. Ze bieden een ontmoetingsplek voor vakgenoten om elkaar te inspireren, motiveren en te informeren. Ik bezoek regelmatig bijeenkomsten, raadpleeg de website en ik lever bijdragen (presentaties) aan bijeenkomsten. Een enkele keer was ik zelf medeorganisator van bijeenkomsten. Ik hou me in mijn werk veel bezig met duurzaamheid en innovatie: dat beschouw ik als een voorwaarde in al ons werk vanuit een verantwoordelijkheidsgevoel voor mens, aarde en welvaart.

Samenwerken is noodzakelijk om te ontwikkelen, krachten te bundelen en kennis te delen en te halen; samen kom je verder. Wat ik iedereen kan aanraden, is om eens een dag te werken bij een andere collega van provincie, gemeente of een andere overheidsinstantie. Dat levert vast verrassende gesprekken, nieuwe inzichten en inspiratie voor samenwerking op.”

#09 spraakmakers

Hans van Leeuwen

adviseur wegen, gemeente Dordrecht

“De wereld om ons heen verandert in een rap tempo. Anders dan in voorgaande decennia volgen de veranderingen elkaar heel snel op. De voorspelling is dat de ontwikkeling op het gebied van ICT de komende vijf jaar groter is dan de ontwikkelingen van de afgelopen 25 jaar. Daarnaast kiezen steeds minder scholieren voor het vak Infra. En komt er een uitstroom op gang van mensen die met pensioen gaan. Dit kun je als organisatie alleen niet meer bijhouden. Je zult dus steeds meer, als organisaties, met elkaar moeten samenwerken om je doelen te bereiken. Delen is het nieuwe weten. Delen is samenwerken. Ik ben met WOW in aanraking gekomen via de groep die zich bezighoudt met assetmanagement. Dit gaf mij de sleutel tot het ontwikkelen van de eerste versie van risicogestuurd wegbeheer samen met adviesbureau CSM assetmanagement. Daarna volgden een aantal lezingen in het land, onder andere bij het CROW en WOW. Daarnaast heb ik meegedaan in de werkgroep voor het laatste wegbelevingsonderzoek en heb ik meegedacht over hoe assetmanagement in het technische onderwijs ingebed kan worden.

De contacten die ik opgedaan heb bij WOW helpen mij bij het opzetten van een netwerk van mensen die elkaar adviseren en ondersteunen. Collega's bij gemeenten, waterschappen, provincies en Rijkswaterstaat. En niet te vergeten het CROW. Verder hebben we met een aantal gemeenten in West-Brabant een kennistafel over verhardingen. Hier wisselen we een aantal keer per jaar kennis uit over de wegenbouw. We stellen elkaar tussendoor vragen als we tegen onderwerpen uit het vakgebied aanlopen, waar we zelf onvoldoende van weten. Sinds kort is ook de gemeente Rotterdam aangesloten.”

Jeffrey Broeders

#10 spraakmakers

Jeffrey Broeders

senior beleidsmedewerker stadsbeheer, gemeente Zoetermeer

“Ik ken WOW al een tijd en ik heb meegewerkt het thema overbelading van vrachtwagens. Overbelading is een verborgen en onnodige schadepost die duidelijker inzichtelijk zal moeten worden. Daar werk ik graag aan mee.

Er is altijd verandering. De mogelijkheden en technieken worden ook dagelijks uitgebreider. Dat vraagt om een scherpe en kritische benadering van elke situatie. Daarbij staat luisteren naar elkaars ideeën centraal. Samenwerken is nodig om tot betere oplossingen te komen. We kunnen elkaars inspiratie goed gebruiken. Dat leidt uiteindelijk tot een goed einde voor grote en kleine ontwikkelingen.”

Uitdagingen voor de toekomst

In tien jaar hebben we veel van elkaar geleerd en zijn we steeds beter gaan samenwerken op allerlei onderwerpen. We vroegen aan verschillende bestuursleden van WOW hoe zij denken over uitdagingen voor de toekomst voor beheerders. Geen verandering zonder uitdaging. Wat zijn hun ideeën?

Ellen Visser

#01 uitdagingen voor de toekomst

Ellen Visser

directeur Netwerkmanagement,
Rijkswaterstaat Zee en Delta

“Ik voorzie de volgende ontwikkelingen voor de komende 10 jaar:

- Internet of things gaat een belangrijke rol spelen bij Beheer en Onderhoud.
- Op het gebied van Beheer en Onderhoud groeien beheerders verder naar elkaar toe: samenwerken wordt een must, mede door afnemende capaciteit en verouderend/veranderend areaal.
- De rol van beheerders in verkeersmanagement zal volledig veranderen: zelfsturende auto's en schepen dwingen tot een heroriëntatie op verkeersmanagement.

Bij deze ontwikkelingen is er een tempoverschil tussen de verschillende beheerders: sommigen zijn early adapters; anderen kijken wat langer de kat uit de boom. Uitdaging voor WOW is om deze groepen met elkaar te blijven verbinden. Onder andere door kennisuitwisseling en het bevorderen van samenwerkingsprojecten.”

#02 uitdagingen voor de toekomst

Arjan Driesprong
directeur Beheer en
Infrastructuur,
provincie
Zuid-Holland

1. Jongeren geïnteresseerd houden en krijgen voor werk en weg- en waterbouw.
2. Aanjagen en laten zien van mogelijkheden van ICT in 'onze sectoren'.
3. Soms vrijblijvende samenwerking tussen publieke partners omzetten in echte allianties.”

Arjan Driesprong

#03 uitdagingen voor de toekomst

Arjen Frentz
plv. directeur, Vewin

“Goede kennisdeling en informatie-uitwisseling blijft essentieel voor een goede performance van de watersector.”

Arjen Frentz

#04 uitdagingen voor de toekomst

Peter de Visser

hoofd Stadsbeheer, gemeente Zoetermeer

Peter de Visser

“De wegbeheerder wordt een halve IT-er: er komt veel data-uitwisseling tussen wegkantmeubilair, verkeerslichtinstallaties en zelfrijdende voertuigen en ook sensoren zullen de staat van de weg en de kunstwerken doorgeven aan de wegbeheerder, die daarop actie kan laten ondernemen. De wegbeheerder wordt omgevingsmanager met het besef dat deelnemen aan het verkeer een vorm van sociale interactie is en dat voor het aanleggen van wegen, bruggen en tunnels steeds meer draagvlak verworven moet worden door inspraak, samenspraak en misschien zelfs wel co-creatie. De wegbeheerder wordt sociaal werker nu de interactie tussen het fysieke en sociale domein gaat toenemen door het faciliteren van langer thuis wonen met fysieke maatregelen in de openbare ruimte die dementievriendelijker en beter toegankelijk moet worden. De wegbeheerder wordt contractmanager over UAV-gc effectbestekken waarmee van de aannemer gevraagd wordt het dagelijks en groot onderhoud steeds meer af te stemmen op de wensen van de gebruikers, bewoners, bedrijven en instellingen en zichzelf te monitoren op de bereikte impact. De wegbeheerder wordt een klimaat-adept door in te spelen op de effecten van klimaatverandering met doorlatende verharding, warmteopslag in asfalt, energieopslag in wegdek zonnepanelen, energiewinning in wegbermen, opladen van elektrische voertuigen tijdens het rijden. De wegbeheerder wordt een jurist door beïnvloeding van de afwegingsalgoritmen van zelfrijdende voertuigen die moeten kiezen tussen doorrijden of stoppen bij gevaar voor inzittenden en medeweggebruikers. De wegbeheerder wordt landmeter nu de basiskaart grootschalige topografie de digitale basis gaat vormen voor zelfrijdende voertuigen en voertuignavigatie. En o ja, basale technische kennis is ook nog steeds wel handig!”

Eric van Duijn

#05 uitdagingen voor de toekomst

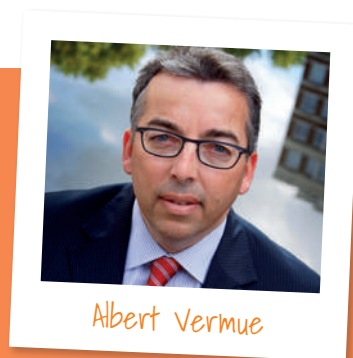
Eric van Duijn

teammanager leefomgeving en kanalen, gemeente Amersfoort

“De technologische ontwikkelingen gaan steeds sneller. Waar het voorheen tientallen jaren in beslag nam voordat een nieuwe technologie beschikbaar was, zien we dat dit steeds sneller gaat. In enkele jaren zijn nieuwe technieken breed beschikbaar. Ook in ons vakgebied zien we deze toename aan innovatie en snelheid van invoering. Het is daarom de kunst om met elkaar te kijken hoe we deze ontwikkelingen zo efficiënt mogelijk kunnen inzetten en benutten, zonder allemaal zelf het wiel uit te vinden. Door in gezamenlijkheid, met ruimte voor verschillen, hieraan samen te werken kunnen we hier zo goed mogelijk regie over voeren om onze weggebruikers optimaal te faciliteren. Extra spanningsveld daarbij is dat het aantal mensen dat beschikbaar is om hieraan mee te werken, steeds schaarser wordt. Reden te meer om elkaar daarin op te zoeken en gebruik te maken van de verschillende kwaliteiten die in verschillende organisaties beschikbaar zijn!”

#06 uitdagingen voor de toekomst

Albert Vermue
directeur, Unie van Waterschappen

“Terugkijken en vooruitblikken. Een jubileum is een mooi moment om de balans op te maken. Wat ging goed? Waar kunnen zaken nog beter? Alweer tien jaar geleden startte WOW als een platform van gedreven professionals. Kennis delen, elkaar leren kennen en soms samen dingen oppakken, dat was het devies. Met de kennis van nu is het denk ik een meesterzet geweest.

Tien jaar geleden gold in bestuurlijk Nederland en in veel organisaties: ‘doen waar je goed in bent. Je gaat er over, of niet.’ Het was een reactie op verhoudingen die niet meer helder waren. Er was ongemak over de vele instellingen en overheden die zich overal mee bezighielden. Het was bovenal een gevoel dat als je in Nederland iets gedaan wilde krijgen, dat de procedures wel erg stroperig waren geworden. Dat het erg lang duurde voordat iets gerealiseerd kon worden. De eenvoudige analyse was: als ieder nou slechts doet waar hij voor is, gaan alle zaken vast heel veel beter.

Zoals wel vaker bij een gebrekkige analyse, kwamen de mooie beloftes niet uit. Het helpt niet echt om bij een grote opgave, slechts één partij verantwoordelijk te maken. Zeker niet als er veel verschillende belangen in het geding zijn. Of als een opgave zo complex is, dat de expertise van verschillende organisaties nodig is.

Inmiddels is de ‘mindset’ veranderd. Iedereen realiseert zich tegenwoordig dat voor veel grote maatschappelijke opgaven samenwerking nodig is. Vrijwel niemand kan een ingewikkelde klus helemaal alleen klaren. Dat geldt voor individuen, dat geldt voor organisaties. Succesvolle organisaties zijn daarom juist organisaties die goed kunnen samenwerken, die over de grenzen van hun eigen erf heen kijken en die relaties aangaan met wellicht niet de meest voor de hand liggende partners. In de organisatiekunde wordt dan wel gesproken over ‘sociale innovatie’. In de watersector is zeker behoefte aan een dergelijke sociale innovatie. We werken in veel gevallen met moderne technologie, met echte professionals en met steeds nieuwe opgaven.

Wat dat betreft was WOW denk ik zijn tijd vooruit. Bij de oprichting stond het ontmoeten van vakgenoten, het delen van kennis en het leren van elkaar centraal. Precies die onderdelen die het verschil maken tussen bedrijven en instellingen die goed zijn in sociale innovatie, en degenen die achterblijven. Zo bezien, ziet de toekomst van het platform er ook zonnig uit. Er blijft behoefte bij organisaties aan medewerkers die goed kunnen samenwerken en hun licht af en toe elders opsteken. Het is misschien zelfs wel een voorwaarde voor die organisaties, om ook in de toekomst succesvol te blijven. Het is daarom te hopen voor de hele watersector, dat WOW nog lang blijft bestaan. En dat overheden en instellingen hun medewerkers er ruimte voor geven deel te nemen aan de activiteiten. Omdat het helpt de nieuwe opgaven op ons vakgebied, met enthousiasme en vernuft op te pakken.”

Pieter Janssen

#07 uitdagingen voor de toekomst

Pieter Janssen
secretaris-directeur,
Hoogheemraadschap van
Delfland

“Volgens mij is de uitdaging nog altijd dat we als één overheid naar buiten optreden. Het maakt mensen echt niet uit door welke overheidsorganisatie ze worden geholpen. Het is aan ons om één gezicht naar buiten te zijn. Dat betekent dat we elkaar actief blijven opzoeken en elkaar iets moeten gunnen. Niet aarzelen om af en toe een stapje opzij te doen en iemand anders vooraan te laten staan.”

#08 uitdagingen voor de toekomst

Albert Stuulen
opgavemanager Infrastructuur,
provincie Fryslân

“Het blijft een uitdaging voor WOW om mensen ‘uit hun hok te krijgen’ en te zorgen dat ze naar ontmoetingen komen. Er gaat steeds meer digitaal en iedereen heeft het druk. En dan is er het risico dat mensen niet meer naar bijeenkomsten komen. De kracht van WOW zit voor mij in de persoonlijke ontmoeting van vakmensen van verschillende overheden. Als we die kunnen blijven realiseren, dan blijven er ook mooie dingen ontstaan.”

Albert Stuulen

Arthur Meuleman

#09 uitdagingen voor de toekomst

Arthur Meuleman
directeur Watermanagement, Waterschap Brabantse Delta

“WOW is een prachtig platform om binnen de waterwereld mensen te ontmoeten en kennis te delen. Een mooi voorbeeld zijn de meeloopdagen. Voor bezoekers een kans om in een keuken van een andere waterbeheerder te kijken en ervaringen op te doen. Voor de gastvrouw of gastheer een mooie kans om een frisse blik van buiten te ontvangen. Dit blijft belangrijk voor nu en in de toekomst!”

#10 uitdagingen voor de toekomst

Carlo Post
algemeen directeur, Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid

“Omdat ik verbinding persoonlijk belangrijk vind, voel ik me thuis bij WOW. Het blijft belangrijk dat WOW gezagsvol acteert door agenda beïnvloedend te zijn in aangesloten netwerken.”

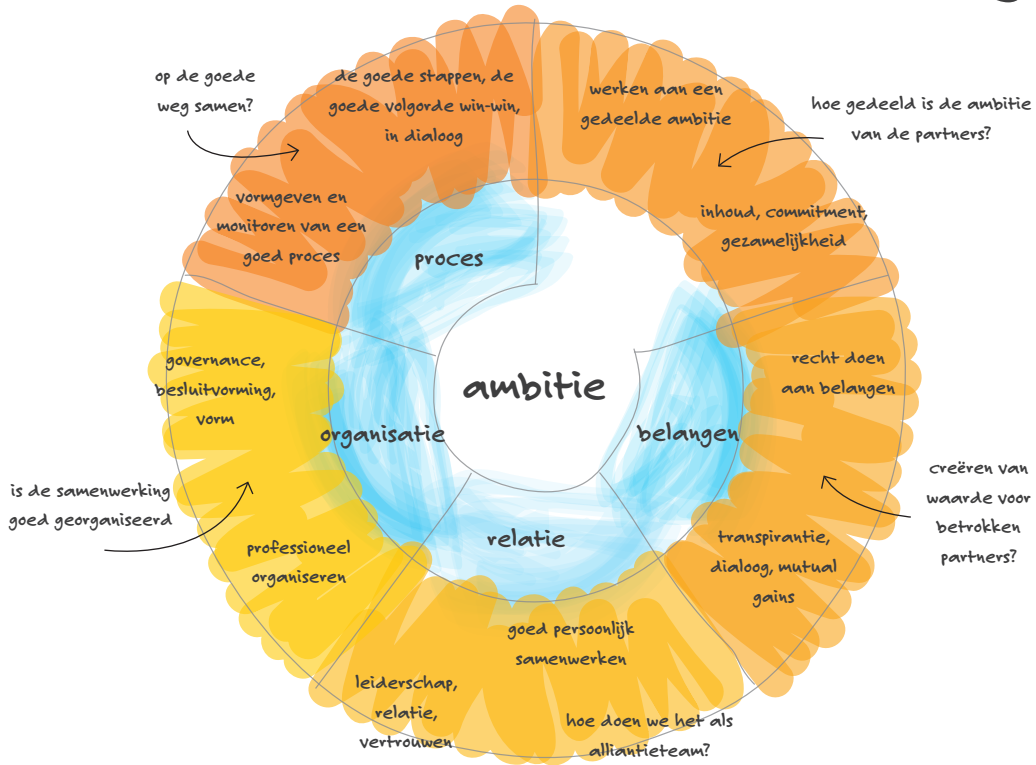

Carlo Post

✓ CHECKLIST

In deze speciale editie van het Platform WOW wordt het woord samenwerken meer dan 140 keer gebruikt. Naast kennisdelen zijn samenwerken en werken in een netwerk ook de sleutel tot succes wat WOW betreft. Maar kan je ook testen hoe het gesteld staat met de condities binnen jouw samenwerking? Doe de quick scan op bladzijde 131 om een beeld te vormen van de staat van de samenwerking. En hoe breng je in beeld hoe het netwerk functioneert. Op bladzijde 132 vind je daar een handige checklist voor, waarbij de vier belangrijke bouwstenen ambities, actoren, identiteit en fundering centraal staan. Aan de slag!

Conditie voor Samenwerking

De verschillende aandachtsgebieden adresseren vragen waarmee je met je partners steeds te maken hebt:

- Waar gaat deze samenwerking over, en waarover niet? Wat is de scope van de samenwerking, en hoe verhouden wij als partners ons tot elkaar?
- Welke belangen zijn aan de orde in de samenwerking? Wat is ons belang en wat is het belang van mijn partners? Hoe hebben wij een goede dialoog over belangen om daarmee een basis te leggen voor een samenwerking waarvan we ons als partners eigenaar voelen?
- Hoe ontwikkelen we constructieve persoonlijke relaties in de samenwerking? Hoe bouwen we effectieve alliantieteams, en hoe zorgen we ervoor dat de onderlinge persoonlijke verhoudingen nuttig en schoon blijven?
- Hoe geven we vorm aan de samenwerking, welk samenwerkingsmodel is meest passend en hoe besturen we de samenwerking?
- Hoe zorgen we ervoor dat we vertrouwen houden in het proces waarin we met partners verkeren, wat spreken we af over de monitoring van de samenwerking en hoe krijgen we een adequaat beeld van de effectiviteit van samenwerking?

Werkblad Quick Scan

Bewandelen we de goede weg samen? Zit er verdieping in de samenwerking? Monitoren we de samenwerking?

cijfer:

Om met partners een beeld te vormen van de staat van de samenwerking is onderstaande quick scan behulpzaam. Deze geeft houvast bij het gezamenlijk identificeren van de kracht van de samenwerking en eventuele aandachtspunten in de samenwerking. En dat kan weer de basis zijn voor verbeteracties, waardoor de samenwerking effectiever gaat verlopen.

Hebben we een gedeelde ambitie? In hoeverre zijn we het hierover eens? Gaan we er echt voor?

Is de samenwerking goed georganiseerd? Is er sprake van daadkracht en draagvlak? Komen we afspraken na?

cijfer:

cijfer:

Hebben we een goed team?
Bespreken we de onderlinge relaties?
Geven we elkaar feedback?

Wat zijn de belangen van ieder van de partners?
In hoeverre zijn deze besproken en inzichtelijk?
Win-win? Doen we recht aan de verschillen?

cijfer:

cijfer:

Werken in Netwerken

*Om netwerken te helpen bij het organiseren, hebben wij een model ontwikkeld met vier bouwstenen. Bij elk netwerk wil je weten: wie doet er mee, waarom zijn we bij elkaar, wat doen we met elkaar en hoe zijn we georganiseerd? Ofwel: wie zijn de **actoren**, wat is de **identiteit**, wat zijn de **ambities** en wat is de **fundering** van het netwerk?*

ambities
resultaat
coalities
proces

actor
bijdrage
rol
belang

identiteit
opgave
passie
positie

fundering
leiderschap
vorm
spelregel

Je kunt onderstaande vragenlijst gebruiken bij het in beeld brengen van een netwerk. Dit kan alleen of met een groep. Door de vragen langs te lopen kun je ieder aspect van een netwerk aandacht geven en bepalen hoe je ermee om wil gaan. Ook kun je de vragenlijst gebruiken als een checklist, is aan alles al gedacht? Waar moet nog aandacht aan worden besteed?

Actor

- Wie doen er mee?
- Wat zijn hun belangen?
- Wie doet wat in het netwerk en waarom?

Identiteit

- Is er een gedeeld thema dat energie geeft?
- Is er een gemeenschappelijk doel of wordt gezamenlijk impact nagestreefd?

- Delen actoren een bepaald werkveld, verantwoordelijkheid of stijl van werken waar ze samen mee aan de slag willen?

Ambities

- Aan welke ambities wordt gewerkt? En in welke vorm (project, programma, proces, ontmoeting, etc.)?
- Wie werkt in welke coalitie aan die ambities?

- Welke vorm hebben de ambities, en tot welke resultaten leiden de ambities?

Fundering

- Welke spelregels zijn er in het netwerk?
- Wie heeft welke leiderschapsrol die zorgt dat het netwerk goed functioneert?
- Hoe is het netwerk ingericht en welke middelen zijn beschikbaar?

Vragenlijsten

Bij ieder bestaand netwerk is het goed om eens in de zoveel tijd te evalueren. Door te evalueren kom je erachter of het goed gaat, of en waar problemen zijn en of de deelnemers van het netwerk tevreden zijn. Hiervoor kun je onderstaande quick scan gebruiken, met vragen die helpen om erachter te komen hoe een netwerk scoort op de vier bouwstenen. De vragenlijst zit zo in elkaar dat iedere vraag die je met nee beantwoordt laat zien dat daar werk aan de winkel is.

Actor

- Is duidelijk wie meedoen aan het netwerk?
- Weten de actoren van elkaar wat hun belangen zijn om mee te doen?
- Is duidelijk wie welke positie en rol heeft binnen het netwerk?
- Draagt iedere actor iets bij aan het netwerk?

Identiteit

- Heeft het netwerk een duidelijke identiteit?
- Is de identiteit bekend bij alle deelnemende actoren?
- Is de identiteit genoeg van waarde voor actoren om actief mee te doen aan het netwerk?

- Is de identiteit herkenbaar voor de buitenwereld?

Ambities

- Werken actoren aan voor hun belangrijke en interessante ambities?
- Zijn er genoeg coalities binnen het netwerk?
- Passen de ambities bij de belangen van de actoren die meedoen?
- Leiden de ambities tot resultaten, en worden die gedeeld binnen het netwerk?
- Zijn de

Fundering

- Zijn er goede spelregels aanwezig en houdt iedereen zich daar aan?
- Is er sprake van goed netwerk leiderschap?
 - Heeft het netwerk een strategie?
 - Zie je inspiratie en vernieuwing in het netwerk?
 - Vinden er goede gesprekken plaats binnen het netwerk?
 - Is duidelijk wie wat wanneer doet en waarom dat is?
- Zie je dat de leider(s) van het netwerk door iedereen worden geaccepteerd?
- Heeft het netwerk een vorm die helpt om gewenste resultaten te halen?

Tijdlijn

WOW

1e landelijke
wegbeheerders ontmoeten
wegbeheerders-dag

start
wegbeheerders
ontmoeten
wegbeheerders

Lees het interview van
Luc & Harry op blz. 11.

Lees de column van
Edwin Kaats op blz. 44.

2e landelijke
wegbeheerders
ontmoeten
wegbeheerders
-dag

2007

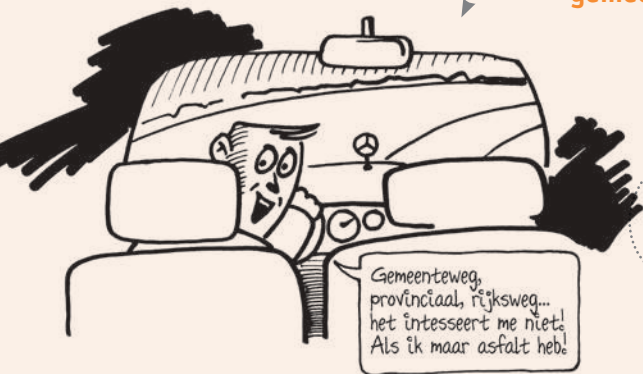
samenwerken / ontmoeten
op weg naar een platform

2008

gladheidsbestrijding
de creatie van
gemeenschappelijkheid

2009

gebruiker centraal
richting bepalen

Lees het interview van
Lindy & Jan op blz. 24.

focus op thema
gladheidsbestrijding

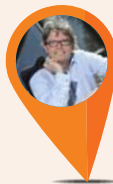
Lees het interview van Roel & Arthur op blz. 60.

Lees het interview van Klaas & Chris op blz. 49.

Lees het interview van Hans & Eja op blz. 79.

casestudie A2 Eindhoven

start personele uitwisseling

Wandelroute Koopmanspolder blz. 18

1^e water ontmoet water-prijs: de koopmanspolder

Lees het interview van Jan Hendrik & Eric op blz. 92.

2010

water
het wordt weer WOW in 2010

2011

assetmanagement
samenwerken op een hoger plan

2012

belevingsonderzoeken
samenwerken, een kwestie van doen

1^e wegbeheerders ontmoeten wegbeheerders-prijs: veilig van kerkplein naar autosnelweg (gladheidbestrijding)

1^e landelijke water ontmoet water-dag

3^e landelijke wegbeheerders ontmoeten wegbeheerders-dag

regionale indeling wegbeheerders ontmoeten wegbeheerders

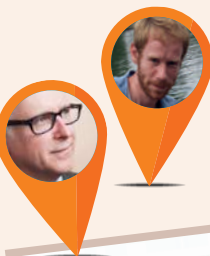
Lees het interview van Theo & Ellen op blz. 32.

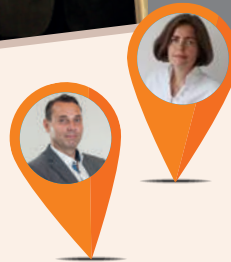
HET NETWERKEN IS BEGONNEN!

lancering MeldpuntWater.nl

Lees het interview van Kees & Marcel op blz. 113.

Lees het interview van Joost & Angela op blz. 117.

2013

inkoop en aanbesteding **samenwerken loont**

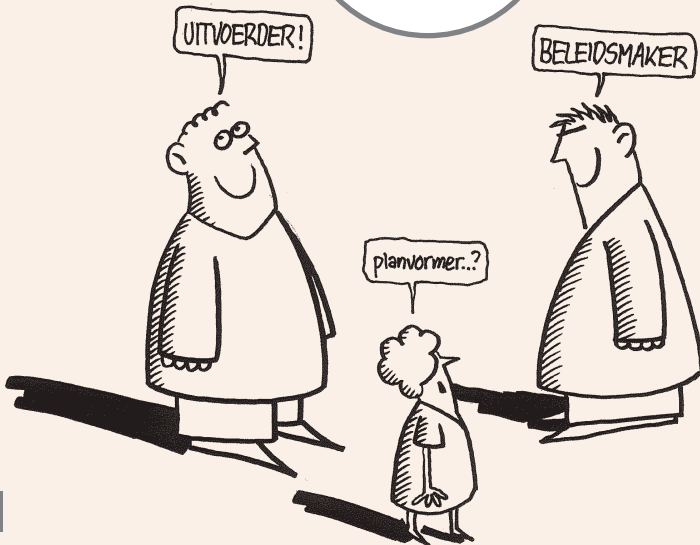
2014

risicomanagement **WOW, wat een jaar!**

2015

agressie + geweld **dromen, denken, doen, WOW**

1^e gezamenlijke WOW-dag: wegbeheerders ontmoeten waterbeheerders

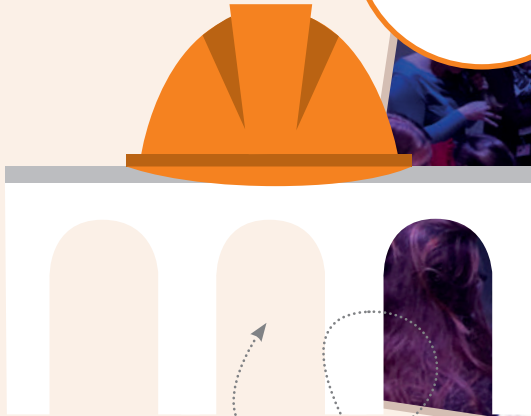

lancering plakkie asfalt

overbelading

veiligheid bediening kunstwerken

3^e week van de WOW-factor

2016

2017

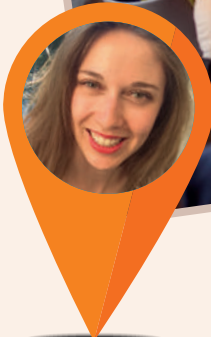
duurzaamheid en innovatie
WOW, meer dan geslaagd!

eurekacup

knappe waterhoofden wedstrijd

smart mobility
doe mee

bijeenkomsten
smart mobility

Platform
WOW
10 jaar

Lees het interview van Ad & Lianne op blz. 102.

WOW

Samenwerkingsspel

Spelregels

Het WOW samenwerkingsspel. Aangezien het om samenwerking gaat bij WOW mogen jullie gezamenlijk bepalen wie er als eerste mag beginnen. Dan gaat het spel beginnen. Degene die begint, gooit met de dobbelsteen, waarna hij/zij zijn/haar pion evenveel vakjes vooruit zet als hij/zij ogen heeft gegooid. Als je op een vakje komt waar al een medespeler staat, mag je hier samen op staan. Om het spel te winnen, moet bij de laatste dobbelsteenworp het juiste aantal worden gegooid om nummer 63 te bereiken; gooit men teveel, dan moet vanaf nummer 63 worden teruggeteld. Dit zijn de specifieke regels van het WOW samenwerkingsspel:

- 3 Al het begin is moeilijk. Om samen te kunnen werken moet je elkaar leren kennen. Leer je medespelers goed kennen door een beurt over te slaan.
- 6 Onderweg kom je een weginspecteur tegen. Hij biedt je een lift aan en praat je bij over de toestand van de weg. Ga bij een vakje van een medespeler staan. Vanaf hier mag je verder met het spel.
- 9 Je gaat een dag meelopen met een collega. Je mag in de beurt hierna hetzelfde aantal ogen vooruit als de medespeler die na jou aan de beurt is.
- 15 Een klapband! Wacht tot een volgende speler passeert, zodat je verder kunt. Ben je de laatste speler, sla dan een beurt over.
- 19 Je vrachtwagen is te zwaar beladen. Dit heeft consequenties voor de brug en hierdoor moet je omrijden. Ga terug naar nummer 10.
- 23 Durf jij het risico aan? Je mag opnieuw gooien. Gooi je hoger dan drie dan mag je het aantal ogen dat je gooit verder. Gooi je lager dan drie moet je het aantal ogen terug. Besluit je niets te doen, blijf je staan op nummer 23.
- 26 Nieuwe technologieën in je auto zorgen ervoor dat jij je op een slimme manier voortbeweegt. Je mag hierdoor nog een keer gooien.
- 27 Het drinkwater is verkleurd. Je gaat een melding doen via Meldpuntwater. Sla een beurt over.
- 31 Ai... het is glad op de weg. Je raakt van de weg. Hierdoor ga je terug naar nummer 20.
- 33 Je kent je medespelers nu aardig. Gooi met de dobbelsteen en laat een medespeler naar keuze het aantal gegooiden ogen vooruit gaan.
- 36 Optimale afstemming op het water. Hierdoor kan jij lekker doorvaren. Ga naar nummer 44.
- 41 Als beheerder heb je soms te maken met agressie en geweld. Vandaag is zo'n dag. Je gaat hier een melding van maken en dit kost tijd. Ga terug naar nummer 30.
- 43 Als expert ben jij uitgenodigd om een gastles te geven over plakkie asfalt. Dit kost je extra tijd. Ga een vakje terug naar nummer 42.
- 45 Als inhoudelijk expert ben je betrokken bij veel samenwerkingsprojecten. Je kennis is hard nodig bij nummer 51. Ga daarnaartoe.
- 50 Je bent goed op weg om de WOW-factor te behalen! Je mag door naar nummer 54.
- 52 Je geeft een webinar over Inkoop en aanbesteding. De materie is moeilijk en niet iedereen snapt het. Ga terug naar het vakje waar de laatste speler staat om je kennis verder bij te spijkeren
- 53 De brug gaat open. Jij reageert netjes op de signalen en blijft wachten tot de brug weer dicht gaat. Dit proces duurt echter even. De volgende beurt sla jij even over.
- 55 Je hebt de WOW-prijs gewonnen! Gefeliciteerd jij mag door naar nummer 60.
- 58 In verband met een enorme overstroming ben je alles kwijtgeraakt. Ga terug naar start.
- 63 Je bent een goede samenwerker! Jij hebt het begrepen dat Samenwerken loont!